

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ**

**ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ :

**Συγκριτική Ανάλυση Θεσμικού
Πλαισίου Προστατευόμενων Περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας**

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα

Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας

Ντυκέν Μαρί Νοέλ

Επιμέλεια Διπλωματικής Εργασίας : Λάσκου Γαρυφαλλιά

Σκυριανού Κωνσταντίνα

Βόλος, Σεπτέμβριος 2008

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου των προστατευόμενων περιοχών της Γαλλίας και της Ελλάδας. Επίσης κρίθηκε αναγκαία η παρουσίαση των Οδηγιών και των Κατευθύνσεων που έχουν δημοσιευθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με βάση της Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κάθε χώρα έχει σχηματίσει το δικό της δίκτυο προστατευόμενων περιοχών. Μετά την παρουσίαση των δύο πολιτικών ακολουθεί η συγκριτική τους ανάλυση, όπου παρουσιάζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές των δύο πολιτικών. Τελειώνοντας, καταλήγουμε στην εξαγωγή συμπερασμάτων από την ανάλυση και την σύγκριση των δύο πολιτικών που προηγήθηκε.

Λέξεις - Κλειδιά :

Διεθνείς Συμβάσεις, Βιοποικιλότητα, Πάρκα, Φυσικά Αποθέματα, Υγροβιότοποι Ramsar, Natura 2000, Δάση, Αποθέματα της βιόσφαιρας, Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης, Καταφύγια Άγριας Ζωής

ABSTRACT

The subject of this study is the institutional scope of preserved areas of France and Greece. Also, thought proper the presentation of directives published by E.U. Based on E.U. directives every country has formed its own preserved areas system. After the presentation of two politicians follows their comparative analysis, where their similarities and differences are presented. Finally, we reach a conclusion on the analysis and comparison of the two politicians.

Key - Words :

International Agreements, Biodiversity, Parks, Natural Reserves, Water Biotope Ramsar, Natura 2000, Forests, Biosphere Reserves, Listed Natural Monuments, Wild Life Sanctuary.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε μια σειρά ανθρώπων, όπου με την πολύτιμη βοήθεια τους συνέβαλαν έτσι ώστε να ολοκληρωθεί αυτό το εγχείρημα.

Αρχικά, ευχαριστούμε την κα. Όλγα Χριστοπούλου, επιβλέπουσα της παρούσας διπλωματικής εργασίας, πρώτον γιατί χωρίς τις αναρίθμητες συμβουλές και υποδείξεις της η συγκεκριμένη εργασία δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί και δεύτερον για την απεριόριστη ενθάρρυνση που μας χάριζε απλόχερα σε όλη τη διάρκεια εκπόνησης της εν λόγω εργασίας.

Στη συνέχεια θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τους δύο βαθμολογητές μας, τον κ. Μπεριάτο Ηλία και την κα. Ντυκέν Μαρί Νοέλ για το σχολαστικό ενδιαφέρον και τις καθοδηγίες τους προκειμένου η παρούσα διπλωματική εργασία να γίνει πιο άρτια.

Επίσης, ευχαριστίες αξίζουν στην φίλη Τέρπου Κωνσταντίνα, φιλόλογο, η οποία επιμελήθηκε τη σύνταξη του κειμένου, αλλά και στους Δημήτρη και Αντιγόνη Καρυοφύλλη που συνέβαλαν στην αγγλική περίληψη της εν λόγω εργασίας.

Με μεγάλη ανυπομονησία για αυτήν την στιγμή, θα θέλαμε να δώσουμε τις μεγαλύτερες ευχαριστίες στους γονείς μας Σπύρο και Ελένη Σκυριανού καθώς και Νίκο Λάσκο και Βάσω Καραγγέλου για όλα τα απαραίτητα εφόδια που μας έδωσαν προκειμένου να ολοκληρώσουμε τις σπουδές μας, αλλά και για την στήριξη που μας παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής μας. Επίσης, μέρος αυτών των ευχαριστιών αξίζουν και οι αδελφές μας Φρόσω και Δήμητρα που έδειξαν απέραντη υπομονή και κατανόηση αυτά τα πέντε χρόνια σπουδών.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους πολύ καλούς μας φίλους Κώστα και Κοσμά για την αστείρευτη ηθική συμπαράσταση που μας έδειξαν κατά τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	01
ΜΕΡΟΣ Ι : ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ	03
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	03
2. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	05
2.1. Πρόγραμμα Άνθρωπος και Βιόσφαιρα (ΜΑΒ)	05
2.2. Σύμβαση Ramsar περί Προστασίας των Διεθνούς Ενδιαφερόντων Υγροτόπων	06
2.3. Σύμβαση για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς	08
2.4. Σύμβαση της Βαρκελώνης περί Προστασίας της Μεσογείου	10
2.5. Σύμβαση της Βέρνης Σχετικά με τη Διατήρηση της Αγριας Ζωής στο Φυσικό Περιβάλλον	11
2.6. Σύμβαση της Βόννης Σχετικά με τη Διατήρηση των Αποδημητικών Ειδών της Αγριας Πανίδας	13
2.7. Σύμβαση του Ρίο ντε Τζανέ'ίρο για τη Βιοποικιλότητα	14
3. ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ	19
3.1. Οδηγία <u>79/409/ΕΟΚ</u> του Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979 περί της Διατηρήσεως των Αγριων Πτηνών	19
3.2. Οδηγία <u>92/43/ΕΟΚ</u> του Συμβουλίου της 21 ^{ης} Μαΐου 1992 για τη Διατήρηση των Φυσικών Οικοτόπων καθώς και της Αγριας Πανίδας και Χλωρίδας	21
3.3. Οδηγία <u>2000/60/ΕΟΚ</u> του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23 ^{ης} Οκτωβρίου 2000 για τη Θέσπιση Πλαισίου Κοινοτικής Δράσης στον Τομέα της Πολιτικής των Υδάτων	24

3.4. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. <u>2371/2002</u> του Συμβουλίου της 20 ^{ης} Δεκεμβρίου για τη Διατήρηση και Βιώσιμη Εκμετάλλευση των Αλιευτικών Πόρων στο Πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής	25
3.5. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. <u>2152/2003</u> του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17 ^{ης} Νοεμβρίου 2003 για την Παρακολούθηση των Δασών και των Περιβαλλοντικών Αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα (Έμφαση στα Δάση / Forest Focus)	27
4. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	29
4.1. Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα	
4.1.1. Στρατηγική (1998)	29
4.1.2. Εφαρμογή της Στρατηγικής : Σχέδια Δράσης στον Τομέα της Προστασίας των Φυσικών Πόρων	30
4.2. Κοστολόγηση και Βιώσιμη Διαχείριση των Υδάτων	32
4.3. Στρατηγική της Ευρωπαϊκής ένωσης στον Τομέα των Δασών	33
4.4. Στρατηγική για το Θαλάσσιο Περιβάλλον	34
4.5. Στρατηγική για την Αειφόρο Χρήση των Φυσικών Πόρων	35
4.6. Πράσινη Βίβλος για μια Θαλάσσια Πολιτική	36
4.7. Πρόγραμμα Δράσης για τη Βιοποικιλότητα	38
4.8. Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Δάση	43
4.9. Θεματική Στρατηγική για την Προστασία του Εδάφους	48
5. ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΜΕΣΟ «LIFE» ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	50

ΜΕΡΟΣ II : ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

53

1. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ	53
1.1. Περιγραφή του Κράτους και της Περιφέρειας	53
1.1.1. Οι Περιφέρειες της Γαλλίας	53
1.1.2. Η Μεσογειακή Γαλλία	54
1.2. Διοικητικά Στοιχεία	54
1.3. Περιβάλλον	55
1.3.1. Υπουργείο Οικολογίας, Ενέργειας, Βιώσιμης Ανάπτυξης Και Χωροταξίας (Ministère de l'Ecologie, de l'Energie, du Développement durable et de l'Aménagement du territoire)	55
1.4. Εθνικό Συμβούλιο Προστασίας της Φύσης (Le Conseil national de la protection de la nature)	56
1.5. Εθνική Στρατηγική για την Βιοποικιλότητα (Strategie nationale pour la biodiversite)	57
1.5.1. Παρουσίαση της Στρατηγικής	57
1.5.2. Η Γαλλία, Φύλακας μιας Πλούσιας Βιοποικιλότητας	58
1.5.3. Σχέδια Δράσης των Τομέων	59
1.6. Προστατευόμενες Περιοχές (Espaces protégés)	59
1.6.1. Πρωτόκολλο Προστατευόμενων Περιοχών (Protocole de suivi d'espaces naturels protégés)	60
1.6.2. Εθνικά Πάρκα (Parcs nationaux)	61
1.6.3. Περιφερειακά Πάρκα (Parcs naturels régionaux)	62
1.6.3.1. Η Έκταση των Περιφερειακών Πάρκων	63
1.6.3.2. Κριτήρια Περιφερειακών Πάρκων	63
1.6.3.3. Χάρτα Περιφερειακών Πάρκων	64
1.6.3.4. Τελευταίες Νομοθετικές Ρυθμίσεις	65
1.6.3.5. Σχέδια Δημιουργίας Πάρκων	65
1.6.4. Τα Θαλάσσια Πάρκα (Parc naturel marin)	66
1.6.4.1. Συντήρηση των Παράκτιων Περιοχών	69
1.6.4.2. Γραφείο Προστασίας Θαλάσσιων Περιοχών	70
1.6.5. Φυσικά Αποθέματα (Reserves naturelles)	71
1.6.5.1. Ορισμός	71

1.6.5.2. Πεδίο Δράσης	72
1.6.5.3. Ο Πολύπλευρος Χαρακτήρας των Φυσικών Αποθεμάτων	72
1.6.5.4. Τρόπος Λειτουργίας Φυσικών Αποθεμάτων	73
1.6.5.5. Οι Ποικίλες Δράσεις των Διαχειριστικών Οργανισμών	73
1.6.5.6. Σκοπός των Φυσικών Αποθεμάτων	74
1.7. Υγροβιότοποι (Zones humides)	77
1.7.1. Εθνικό Σχέδιο Δράσης	78
1.7.2. Υγροβιότοποι Ramsar	79
1.7.3. Η Συνθήκη Ramsar στη Γαλλία	79
1.8. Natura 2000	80
1.8.1. Γενικά	80
1.8.2. Δύο Τύποι Ζωνών Προστασίας	80
1.8.2.1. Ειδική Ζώνη Προστασίας (Zone de protection spéciale)	81
1.8.2.2. Ειδική Ζώνη Διατήρησης (Zone spéciale de conservation)	81
1.8.3. COFIL και DOCOB	82
1.8.4. Σύμβαση Natura 2000	82
1.9. Δάση (Forêt)	84
1.9.1. Γενικά	84
1.9.2. Εθνικό Γραφείο Δασών (Office national des forêts)	85
1.9.3. Τα Εργαλεία της Πολιτικής των Δασών	86
1.9.3.1. Ο Δασικός Κώδικας	86
1.9.3.2. Το Ταμείο των Δασών	87
1.9.3.3. Το Καθεστώς των Δασών	87
1.9.3.4. Η Απογραφή των Δασών	87
1.9.3.5. Η φορολογία των Δασών	87
1.10. Αποθέματα της Βιόσφαιρας (Réserves de biosphère)	88
1.11. Αρχή Διατήρησης Εθνικών Κήπων (Conservatoires botaniques nationaux)	90

1.12. Νομαρχιακές Αποφάσεις Προστασίας των Βιοτόπων (Arrêtés préfectoraux de protection de biotope)	91
2. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	93
2.1. Εθνικό Πλαίσιο	93
2.1.1. Συνταγματικές Ρυθμίσεις	95
2.1.2. Ρυθμίσεις στο Πλαίσιο της Δασικής Νομοθεσίας	96
2.1.2.1. Ο Νόμος 998/1979 περί «Προστασίας των Δασών και των Δασικών εν γένει Εκτάσεων της Χώρας»	96
2.1.2.2. Ο Νόμος 3208/2003 περί «Προστασίας των Δασικών Οικοσυστημάτων, Κατάρτισης Δασολογίου, Ρύθμισης Εμπραγμάτων Δικαιωμάτων επί Δασών και Δασικών εν γένει Εκτάσεων και άλλες Διατάξεις»	98
2.1.3. Νόμος για την Προστασία του Περιβάλλοντος	101
2.1.4. Εμπλεκόμενοι Φορείς στη Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών	105
2.2. Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών - Εθνική Νομοθεσία	109
2.2.1. Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα	109
2.2.2. Εθνικά Πάρκα	113
2.2.2.1. Εθνικοί Δρυμοί	114
2.2.2.2. Θαλάσσια Πάρκα	119
2.2.3. Δάση	120
2.2.3.1. Γενικά	120
2.2.3.2. Γενικά Χαρακτηριστικά των Δασών της Ελλάδας	121
2.2.4. Αισθητικά Δάση	123
2.2.5. Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης	123
2.2.6. Καταφύγια Αγριας Ζωής	124
2.2.7. Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές	125
2.2.8. Εκτροφεία Θηραμάτων	126
2.2.9. Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης	127
2.2.10. Περιοχές Προστασίας της Φύσης	128
2.2.11. Περιοχές Οικοανάπτυξης	128

2.3. Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών - Διεθνής Σημασία	130
2.3.1. Περιοχές του Δικτύου Natura 2000	130
2.3.1.1. Δίκτυο Natura 2000	130
2.3.1.2. Η Εφαρμογή του Δικτύου στην Ελλάδα	131
2.3.1.3. Χαρακτηριστικά του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα	132
2.3.2. Υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας Σύμφωνα με την Σύμβαση Ramsar	136
2.3.3. Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης	137
2.3.4. Βιογενετικά Αποθέματα	138
2.3.5. Αποθέματα Βιόσφαιρας	138
2.3.6. Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς	139
2.3.7. Περιοχές στις οποίες έχει Απονεμηθεί το Ευρωδίπλωμα	140

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ : ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΜΕΤΑΞΥ

ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑΣ

141

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	141
1.1. Γαλλία	141
1.2. Ελλάδα	142
2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/43/CEE	143
3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000	145
4. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000	147
5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	149
6. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	149
7. ΕΘΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ	150
7.1. ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΚΑ	151
8. ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ	152
9. ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000	153
10. ΔΑΣΗ	154

ΜΕΡΟΣ IV : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ **155**

ΜΕΡΟΣ V : ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ **160**

Κατάλογος Πινάκων **162**

Πίνακας 1 : Γενικά Χαρακτηριστικά Προστατευόμενων
Περιοχών της Γαλλίας 163

Πίνακας 2 : Γενικά Χαρακτηριστικά Προστατευόμενων
Περιοχών της Ελλάδας 165

Πίνακας 3 : Δομή Εθνικού και Διεθνούς Πλαισίου Προστατευόμενων
Περιοχών της Γαλλίας 169

Πίνακας 4 : Δομή Εθνικού και Διεθνούς Πλαισίου Προστατευόμενων
Περιοχών της Ελλάδας 171

Κατάλογος Χαρτών **174**

Χάρτης 1 : Προστατευόμενες Περιοχές της Γαλλίας

Χάρτης 2 : Εθνικά Πάρκα της Γαλλίας

Χάρτης 3 : Περιφερειακά Πάρκα της Γαλλίας

Χάρτης 4 : Εθνικά και Περιφερειακά Πάρκα της Γαλλίας

Χάρτης 5 : Δίκτυο Natura 2000 της Γαλλίας

Χάρτης 6 : Υγροβιότοποι Διεθνούς Σημασίας (Ramsar) της Γαλλίας

Χάρτης 7 : Θαλάσσια Πάρκα της Γαλλίας

Χάρτης 8 : Εθνικοί Δρυμοί της Ελλάδας

Χάρτης 9 : Προτεινόμενοι Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (p sci) της Ελλάδας

Χάρτης 10 : Υγροβιότοποι Διεθνούς Σημασίας (Ramsar) της Ελλάδας

Χάρτης 11 : Θαλάσσια Πάρκα της Ελλάδας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ **175**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση και η ανάλυση του θεσμικού πλαισίου των προστατευόμενων περιοχών της Γαλλίας και της Ελλάδας, καθώς και η συγκριτική τους ανάλυση. Επίσης κρίθηκε χρήσιμη η παρουσίαση των Οδηγιών και των Κατευθύνσεων που έχουν δημοσιευθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η εργασία χωρίζεται σε τέσσερα αυτοτελή μέρη. Αρχικά, γίνεται λεπτομερής αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις προστατευόμενες περιοχές. Γίνεται λεπτομερής παρουσίαση των Διεθνών Συμβάσεων, των Οδηγιών – Κανονισμών και των Ανακοινώσεων. Στο τέλος του πρώτου μέρους γίνεται μια σύντομη αναφορά στο χρηματοδοτικό μέσο “Life” της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο δεύτερο μέρος ακολουθεί η παρουσίαση και η ανάλυση των εθνικών στρατηγικών των προστατευόμενων περιοχών της Γαλλίας και της Ελλάδας. Παρατίθενται όλες οι κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών, οι οποίες απαντώνται στις δύο χώρες, καθώς και οι ρυθμίσεις από τις οποίες διέπονται και οι φορείς διαχείρισής τους. Στη συνέχεια, στο τρίτο μέρος γίνεται συγκριτική ανάλυση των δύο χωρών, όπου με τη βοήθεια πινάκων παρουσιάζονται οι διαφορές και οι ομοιότητες των δύο πολιτικών. Επίσης γίνεται σύγκριση η σύγκριση των εκτάσεων που καταλαμβάνει κάθε κατηγορία περιοχής σε κάθε χώρα. Τελειώνοντας, στο τελευταίο μέρος εξάγονται συμπεράσματα από την ανάλυση και την σύγκριση που προηγήθηκε. Στο τέλος της εργασίας παρατίθενται χάρτες, οι οποίοι απεικονίζουν τις προστατευόμενες περιοχές της Γαλλίας και της Ελλάδας.

Ο λόγος που επιλέχθηκε το συγκεκριμένο θέμα διπλωματικής εργασίας, είναι η πρόσφατη δημοσίευση του γενικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης καθώς και η επιτακτική ανάγκη προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος της Ελλάδας, λόγω των πρόσφατων κρουσμάτων ακαταλληλότητας του πόσιμου νερού πολλών περιοχών, της καταστροφής των δασών από πυρκαγιές και την μόλυνση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Επιλέχθηκε η σύγκριση του ελληνικού θεσμικού πλαισίου με

το γαλλικό, λόγω του ότι, σήμερα, η Γαλλία παρουσιάζει ένα από τα καλύτερα οργανωμένα δίκτυα προστατευόμενων περιοχών στην Ευρώπη.

ΜΕΡΟΣ Ι : ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ

ΤΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με 27 κράτη μέλη και πληθυσμό που φτάνει σχεδόν το μισό δισεκατομμύριο, η Ευρωπαϊκή Ένωση καλύπτει ένα μεγάλο τμήμα της Ευρώπης. Από την ίδρυσή της, εργάζεται για να προσφέρει ευημερία και σταθερότητα σε διάφορους τομείς μέσω πολιτικών και δράσεων. Ο τομέας που μας ενδιαφέρει και θα εξετάσουμε παρακάτω είναι το περιβάλλον.

Η προστασία του περιβάλλοντος έχει καθοριστική σημασία για την ποιότητα ζωής των σημερινών και των μελλοντικών γενεών. Αυτό που αποτελεί πρόκληση είναι ο συνδυασμός της προστασίας του περιβάλλοντος με τη συνεχή οικονομική ανάπτυξη, κατά έναν βιώσιμο μακροπρόθεσμα τρόπο. Με δεδομένη την αλλαγή του κλίματος, η πρόκληση αυτή γίνεται ακόμη εντονότερη. Η περιβαλλοντική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται στην πεποίθηση ότι η ύπαρξη υψηλών περιβαλλοντικών προτύπων τονώνει την καινοτομία και τις επιχειρηματικές δυνατότητες και ότι η οικονομική, η βιομηχανική, η κοινωνική και η περιβαλλοντική πολιτική πρέπει να είναι στενά συνδεδεμένες.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, η Ευρώπη ανέλαβε σταθερή δέσμευση όσον αφορά το περιβάλλον: η προστασία της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα και των υδάτων, η διατήρηση των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας, η διαχείριση των αποβλήτων και των δραστηριοτήτων που έχουν δυσμενείς επιπτώσεις συγκαταλέγονται μεταξύ των πεδίων της ευρωπαϊκής δράσης, τόσο σε επίπεδο κρατών μελών όσο και στον διεθνή χώρο.

Στόχος της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής, που βασίζεται στο άρθρο 174 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, είναι η εξασφάλιση της αειφόρου ανάπτυξης του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, ανεξαρτήτως του εάν πρόκειται για διορθωτικά μέτρα με σκοπό την αντιμετώπιση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών προβλημάτων ή για μέτρα

που καλύπτουν περισσότερους τομείς ή ενσωματώνονται σε άλλους τομείς άσκησης πολιτικής.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει πολιτικές καθώς και στρατηγικές δράσης οι οποίες ισχύουν για κάθε κράτος μέλος. Ορισμένες από αυτές (π.χ. κανονισμοί), έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα και δεν μπορούν να υποστούν καμία τροποποίηση. Αντίθετα, κάποιες άλλες (π.χ. οδηγίες) δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα αλλά λειτουργούν ως άξονες κίνησης. Δηλαδή, κάθε κράτος μέλος ενσωματώνει τις εν λόγω πολιτικές – στρατηγικές δράσης στο δικό του νομικό δίκαιο.

Στη συνέχεια, θα γίνει μία σύντομη αναφορά σε κάποιες από τις πολιτικές – στρατηγικές δράσης που αφορούν τους «τρόπους διαχείρισης - διατήρησης των φυσικών οικοτόπων» (του ευρωπαϊκού εδάφους). Το περιεχόμενο των εν λόγω πολιτικών - στρατηγικών δράσης αφορά, κυρίως, τρεις τομείς : α) προστασία του εδάφους, β) προστασία και διαχείριση των υδάτων και τέλος, γ) προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας. Επίσης, θα αναφερθούμε και στο πρόγραμμα LIFE το οποίο μέσω ειδικών δράσεων επηρεάζει άμεσα το φυσικό περιβάλλον.

2. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

2.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΣΦΑΙΡΑ (MAB)

Το πρόγραμμα Άνθρωπος και Βιόσφαιρα εγκαινιάστηκε το 1970 υπό την αιγίδα της UNESCO (Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών), με σκοπό να βοηθήσει την ανάπτυξη των επιστημονικών γνώσεων για την ορθολογική διαχείριση και διατήρηση των φυσικών πόρων, εκπαιδεύοντας ειδικευμένο προσωπικό στον τομέα αυτό, διαδίδοντας τις αποκτημένες γνώσεις τόσο στα κέντρα λήψης αποφάσεων όσο και στον πληθυσμό κάθε χώρας (www.unesco-center.gr/articles.htm).

Στόχος ήταν η δημιουργία ενός παγκόσμιου δικτύου εθνικών πάρκων, όπου κάθε πάρκο θα ανήκε σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες (www.unesco-center.gr/articles.htm) :

- Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα φυσικού οικοσυστήματος.
- Μοναδική κοινότητα ή περιοχή ασυνήθιστων φυσικών χαρακτηριστικών με εξαιρετικό ενδιαφέρον, όπως για παράδειγμα ένας πληθυσμός ενός παγκοσμίως σπανίου είδους.
- Παράδειγμα αρμονικού τοπίου ως αποτέλεσμα παραδοσιακών τρόπων χρήσεων γης.
- Παράδειγμα τροποποιημένων ή υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων που έχουν δυνατότητες αποκατάστασης φυσικότερων συνθηκών.

Στα πλαίσια του προγράμματος Άνθρωπος και Βιόσφαιρα (MAB) έχει συσταθεί διεθνές δίκτυο προστατευόμενων περιοχών που ονομάζονται Αποθεματικοί Χώροι της Βιόσφαιρας, των οποίων ο κύριος στόχος είναι η διατήρηση, που υπακούει σε μια ολοκληρωμένη αντίληψη σύμφωνα με την οποία όλα τα είδη που αποτελούν τα οικοσυστήματα ενός αποθεματικού χώρου πρέπει να διατηρούνται. Επίσης σε έναν αποθεματικό χώρο εντάσσεται και η αναπτυξιακή λογική, με την έννοια ότι αυτή θα είναι

κοινωνικά πολιτιστικά και οικολογικά αποδεκτή, όπως επίσης η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η έρευνα και παρακολούθηση που σχετίζεται με τοπικά, περιφερειακά, εθνικά και παγκόσμια θέματα της διατήρησης και της αειφόρου ανάπτυξης (www.unesco.org/mab/).

Μια περιοχή για να μπορέσει να κατηγοριοποιηθεί ως Αποθεματικός Χώρος της Βιόσφαιρας θα πρέπει να είναι σημαντική για την διατήρηση της βιοποικιλότητας, να διαθέτει θεσμοθετημένο πυρήνα με επαρκές μέγεθος για επιστημονική έρευνα και παρακολούθηση, περιφερειακή ζώνη όπου δραστηριότητες συμβατές με τα στοιχεία προς διατήρηση μπορούν να εγκατασταθούν και μια εξωτερική ζώνη από ελεγχόμενες δραστηριότητες ώστε να μην δημιουργούν προβλήματα στην υπόσταση και στις ιδιαίτερες αξίες της περιοχής. Επιπλέον θα πρέπει να εμπλέκονται και να συμμετέχουν οι δημόσιες αρχές και οι τοπικές κοινωνίες στον σχεδιασμό και στην εκπλήρωση των σκοπών του Αποθεματικού χώρου μέσω συμφωνιών (www.unesco.org/mab/).

Μέχρι σήμερα το δίκτυο αποτελούν 482 αποθέματα της βιόσφαιράς σε 102 χώρες, ενώ η Ελλάδα έχει εντάξει δύο από τα σημαντικότερα οικοσυστήματα της, τον Όλυμπο και το φαράγγι της Σαμαριάς, συνολικής έκτασης 90.000 στρεμμάτων (www.unesco-center.gr/articles.htm).

2.2. ΣΥΜΒΑΣΗ RAMSAR ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ

Η Σύμβαση Ramsar υπεγράφη στις 2 Φεβρουαρίου του 1971 στην πόλη Ramsar του Ιράν και άρχισε να ισχύει στις 21 Δεκεμβρίου του 1975. Σκοπός της είναι η προστασία και διατήρηση των υγρότοπων διεθνούς ενδιαφέροντος. Μέχρι το 1998, 110 Κράτη έγιναν Μέρη στη Σύμβαση, έχοντας προσδιορίσει πάνω από 920 υγρότοπους στον κατάλογο των υγρότοπων διεθνούς ενδιαφέροντος (κατάλογος Ramsar). Η έκταση που καλύπτεται από τους υγρότοπους αυτούς είναι πάνω από 680.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα (www.ecocrete.gr).

Επιπλέον, η εν λόγω Σύμβαση ήταν η πρώτη που ασχολήθηκε αποκλειστικά με την προστασία των βιοτόπων (www.ornithologiki.gr).

Οι χώρες που υπέγραψαν τη Σύμβαση συμφωνούν στα εξής (www.el.wikipe dia.org) :

- Οι υγροβιότοποι είναι φυσικοί πόροι με μεγάλη αξία (αναψυχική, οικονομική, επιστημονική).
- Οι υγροβιότοποι αποτελούν οικοτόπους σπάνιων ειδών χλωρίδας και πανίδας και κυρίως ορνιθοπανίδας.
- Τα υδρόβια πουλιά μεταναστεύουν εποχιακά και πρέπει να προστατεύονται.
- Τα οικοσυστήματα πρέπει να προστατευτούν για την αειφόρο ανάπτυξη και διατήρηση, εφ' όσον ο άνθρωπος εξαρτάται από το περιβάλλον.
- Να μη γίνει μετατροπή των υγροβιότοπων σε άλλη μορφή.
- Έχουν μεγάλη περιβαλλοντική αξία λόγω της ποικιλότητας των οικοσυστημάτων και της βιοκοινότητας τους.
- Οι υγρότοποι αποτελούν συνδυασμό φυσικών βιοτόπων. Είναι σύνθετα οικοσυστήματα και παρέχουν οφέλη ως προς την αλιεία, την κτηνοτροφία, τη δασική ξυλεία, την αναψυχή και την περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Επιπρόσθετα, οι κύριες υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν τα συμβαλλόμενα μέρη είναι οι εξής (www.ornithologiki.gr) :

- Να οριοθετήσουν κατάλληλους υγροτόπους μέσα στα όρια της εδαφικής επικράτειάς τους που θα περιληφθούν σε έναν κατάλογο Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Άρθρο 2,1).
- Να καθορίσουν και να εφαρμόσουν τέτοιο σχεδιασμό ώστε να προωθήσουν τη διατήρηση των υγροτόπων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο αυτό και την -κατά το δυνατόν- ορθολογική χρήση των υγροτόπων εντός της εδαφικής τους επικράτειας (Άρθρο 3,1).
- Να προωθήσουν την προστασία των υγροτόπων και της υδρόβιας ορνιθοπανίδας οριοθετώντας προστατευόμενες

περιοχές σε υγροτόπους, είτε συμπεριλαμβάνονται είτε όχι, και παρέχοντας επαρκή μέσα για την φύλαξή τους (Άρθρο 4,1).

- Κάθε συμβαλλόμενο κράτος πρέπει να οριοθετήσει τουλάχιστον μία περιοχή που να συμπεριληφθεί στον κατάλογο κατά τη στιγμή που υπογράφει τη Συνθήκη (Άρθρο 2,4).

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι η Σύμβαση Ramsar έχει εισάγει την έννοια της «ορθολογικής χρήσης» που αναφέρεται σε όλους τους υγροτόπους μιας χώρας, είτε περιλαμβάνονται στον κατάλογο είτε όχι, και έχει ευρεία απήχηση (www.ornithologiki.gr).

2.3. ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Η Γενική Διάσκεψη της Οργάνωσης των Ηνωμένων Εθνών για την εκπαίδευση, την επιστήμη και τη μόρφωση, που συνήλθε στο Παρίσι το 1972, θεωρώντας ότι η φθορά ή η εξαφάνιση κάποιου πολιτιστικού αγαθού της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς καθιστά φτωχότερη την κληρονομιά όλων των λαών του κόσμου, υιοθέτησε τη Σύμβαση για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς (www.euroopa.eu).

Η εν λόγω Σύμβαση υπεγράφη στις 23 Νοεμβρίου του 1972 στο Παρίσι, όπως προαναφέρθηκε, και άρχισε να ισχύει στις 17 Δεκεμβρίου του 1975 (www.ornithologiki.gr).

Το βασικό αντικείμενο της σύμβασης είναι ο καθορισμός και η διατήρηση της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, κατατάσσοντας μια λίστα από περιοχές με εξαιρετική παγκόσμια αξία, και η εξασφάλιση της προστασίας τους μέσω συνεργασίας των συμβαλλόμενων εθνών (www.euroopa.eu).

Πιο συγκεκριμένα, ως «φυσική κληρονομιά» καθορίζεται από το Άρθρο 2 της σύμβασης ως (www.ornithologiki.gr) :

- Φυσικά μνημεία που αποτελούνται από φυσικούς πόρους και βιολογικούς σχηματισμούς ή ομάδες τέτοιων σχηματισμών, που έχουν εξαιρετική παγκόσμια αξία από αισθητική ή επιστημονική άποψη.
- Γεωλογικοί και φυσιογραφικοί σχηματισμοί και ακριβώς οριοθετημένες περιοχές που αποτελούν βιοτόπους απειλούμενων ζωικών και φυτικών ειδών παγκοσμίου αξίας από την άποψη της επιστήμης ή της ανάγκης διατήρησής τους (των ειδών).
- Φυσικά τοπία ή επακριβώς οριοθετημένες περιοχές εξαιρετικής παγκόσμιας αξίας από την άποψη της επιστήμης, της ανάγκης διατήρησης ή του φυσικού κάλλους.

Το Άρθρο 4 επισημαίνει ότι κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει την υποχρέωση να διασφαλίζει την οριοθέτηση, τον προσδιορισμό, την προστασία, τη συντήρηση, την αξιοποίηση και τη μετάβαση στις μέλλουσες γενεές τη φυσική κληρονομιά που βρίσκεται επί του εδάφους του, καταβάλλοντας ότι είναι δυνατό, μέχρι του μέγιστου ορίου των διαθέσιμων πόρων του (www.ornithologiki.gr).

Για την επίτευξη αυτών των στόχων σύμφωνα με το Άρθρο 5, τα κράτη μέλη της σύμβασης θα πρέπει να υιοθετήσουν μια γενική πολιτική εντάσσοντας την προστασία της εν λόγω κληρονομιάς στα σχέδια γενικού προγραμματισμού. Επιπλέον θα πρέπει να ιδρύσουν υπηρεσίες για την προστασία, συντήρηση και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς, εφοδιασμένες με κατάλληλο προσωπικό αναπτύσσοντας μελέτες, επιστημονικές και τεχνικές μελέτες ούτως ώστε να επιτρέπουν σε ένα κράτος να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που απειλούν την φυσική του κληρονομιά (www.europa.eu).

Κάθε συμβαλλόμενο μέλος αναγνωρίζει περιοχές φυσικής κληρονομιάς σύμφωνα με το Άρθρο 2 της σύμβασης και υποχρεώνεται να υποβάλλει στην Επιτροπή Παγκόσμιας Κληρονομιάς απογραφή των περιοχών που βρίσκονται επί του εδάφους του και πληρούν τις προϋποθέσεις να συμπεριληφθούν στον

κατάλογο του Άρθρου 11. Ο κατάλογος αυτός ονομάζεται «Κατάλογος της Παγκόσμιας Κληρονομιάς» και υπεύθυνη γι' αυτόν είναι η Επιτροπή της Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης δέχονται την ευθύνη να κάνουν ότι μπορούν για να προστατεύσουν τις περιοχές του καταλόγου (www.euroopa.eu).

Η Ελλάδα επικύρωσε τη σύμβαση με το Ν. 1126/1981. Στη χώρα μας, εκτός από αρκετές περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Πολιτιστικά Αγαθά, (Ακρόπολη, Δελφοί, κτλ.), υπάρχουν και δύο περιοχές, το Άγιο Όρος και τα Μετέωρα οι οποίες έχουν χαρακτηριστεί ως Μεικτά Αγαθά (φυσικά και πολιτιστικά), έκτασης 826.000 στρεμμάτων (www.ornithologiki.gr).

2.4. ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Η Σύμβαση της Βαρκελώνης υπεγράφη στις 16 Φεβρουαρίου του 1976 και άρχισε να ισχύει στις 12 Φεβρουαρίου του 1978 με σκοπό την ενεργοποίηση και συνεργασία όλων των χωρών της Μεσογείου για την πρόληψη, ελάττωση και καταπολέμηση της θαλάσσιας ρύπανσης (www.ecocrete.gr).

Ένα σημαντικό πρωτόκολλο, που σχετίζεται με την Σύμβαση, υιοθετήθηκε το 1982 και ονομάζεται Πρωτόκολλο περί των Ειδικά Προστατευόμενων Μεσογειακών Περιοχών (www.ornithologiki.gr).

Το εν λόγω πρωτόκολλο υιοθετήθηκε για να προσφέρει ειδική προστασία στα μεσογειακά είδη που βρίσκονται σε κίνδυνο καθώς και στους βιότοπους που θεωρούνται ζωτικοί για τη διατήρησή τους. Τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν συμφωνήσει (www.ornithologiki.gr) :

- Να παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα με σκοπό την προστασία εκείνων των θαλάσσιων περιοχών που έχουν σημασία για την διασφάλιση των φυσικών πόρων και περιοχών της Μεσογείου (άρθρο 1).

- Να καθιερώσουν προστατευόμενες περιοχές και να επιχειρήσουν την ανάληψη των απαραίτητων δράσεων για την προστασία των περιοχών καθώς και δράσεων για την αποκατάστασή τους, όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

Τέτοιες περιοχές πρέπει να καθιερωθούν ώστε συγκεκριμένα να διασφαλιστούν (www.ornithologiki.gr) :

- Οι περιοχές βιολογικής και οικολογικής αξίας με γνώμονες όπως: γενετική ποικιλία, ικανοποιητικά επίπεδα πληθυσμών των ειδών, χώροι αναπαραγωγής, κατάλληλοι βιότοποι, αντιπροσωπευτικοί τύποι οικοσυστημάτων καθώς και οι οικολογικές τους λειτουργίες.
- Περιοχές ιδιαίτερης σημασίας λόγω του επιστημονικού, αισθητικού, ιστορικού, αρχαιολογικού, πολιτιστικού και εκπαιδευτικού ενδιαφέροντός τους.

Επιπρόσθετα, η Συμβολή αυτή τροποποιήθηκε το 1995 στη Βαρκελώνη σε « Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου». Το πεδίο εφαρμογής της διευρύνθηκε, ώστε να περιλαμβάνει και το παράκτιο χώρο και επιπλέον εισήχθη η έννοια της εξάλειψης, κατά το δυνατόν, της ρύπανσης καθώς και της αειφορικής ανάπτυξης της Μεσογείου (www.ecocrete.gr).

2.5. ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΕΡΝΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Σύμβαση της Βέρνης για την διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης, καταρτίσθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης και υπεγράφη στη Βέρνη της Ελβετίας στις 19 Σεπτεμβρίου του 1979, καθώς επίσης τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιουνίου του 1982 (www.ecocrete.gr).

Επιπλέον, η εν λόγω Σύμβαση ήταν πρωτοπόρος για την προστασία των ειδών και των οικοτόπων τους στην Ευρώπη και αποτέλεσε τη βάση για τη δημιουργία της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους. Σκοπός της είναι η διατήρηση των ειδών άγριας χλωρίδας και πανίδας της Ευρώπης, ιδίως εκείνων που απειλούνται με εξαφάνιση, καθώς επίσης η διατήρηση των φυσικών οικοτόπων των ειδών αυτών (www.ecocrete.gr).

Τα συμβαλλόμενα μέρη υποχρεώνονται να προστατεύουν τους πληθυσμούς της άγριας χλωρίδας και πανίδας και να δίνουν ιδιαίτερο βάρος στα ευάλωτα είδη και σε όσα κινδυνεύουν με εξαφάνιση. Στα τελευταία συμπεριλαμβάνονται και τα μεταναστευτικά είδη (www.ornithologiki.gr).

Πιο συγκεκριμένα, κάθε συμβαλλόμενο μέρος αναλαμβάνει (www.ornithologiki.gr) :

- Να πάρει τα κατάλληλα και απαραίτητα μέτρα, νομοθετικά ή διοικητικά, που θα διασφαλίσουν την διατήρηση των βιοτόπων της άγριας χλωρίδας και πανίδας (ιδιαίτερα, των ειδών που θα αναφέρονται στα Παραρτήματα I και II) καθώς και την διατήρηση και την προστασία των φυσικών βιοτόπων που απειλούνται (Άρθρο 4,1).
- Να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία περιοχών σημαντικών για τα μεταναστευτικά είδη που αναφέρονται στα Παραρτήματα II και III και οι οποίες βρίσκονται στην κατάλληλη θέση σε σχέση με τις μεταναστευτικές οδούς για να χρησιμοποιούνται για ξεχειμώνιασμα, στάση, εύρεση τροφής, αναπαραγωγή ή αλλαγή φτερώματος (Άρθρο 4,3).
- Να απαγορεύσει την εκ προθέσεως βλάβη ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή περιοχών ανάπαυσης των ειδών του Παραρτήματος II (Άρθρο 6,β).

Επιπρόσθετα, αξίζει να αναφερθεί ότι το Παράρτημα I περιλαμβάνει κατάλογο φυτών. Το Παράρτημα II είναι ένας μακρύς κατάλογος αυστηρά προστατευόμενων ειδών της πανίδας και περιλαμβάνει μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής ορνιθοπανίδας. Το Παράρτημα III καλύπτει όλα σχεδόν τα είδη

πουλιών που λείπουν από το Παράρτημα II, εκτός από 11 είδη (*Larus marinus*, *Corvus corone* κ.λ.π.) (www.ornithologiki.gr).

2.6. ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΝΝΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΔΗΜΗΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΠΑΝΙΔΑΣ

Η Σύμβαση της Βόννης για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της άγριας πανίδας υπεγράφη στη Βόννη στις 23 Ιουνίου του 1979 καθώς επίσης τέθηκε σε ισχύ την 1^η Νοεμβρίου του 1983, έχοντας ως σκοπό την προστασία και τη διατήρηση των ειδών εκείνων των άγριων ζώων τα οποία είναι αποδημητικά, και για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα σε κινδύνους όπως η συρρίκνωση των βιοτόπων αναπαραγωγής, το υπερβολικό κυνήγι κατά τις μεταναστευτικές διαδρομές, η υποβάθμιση των περιοχών διατροφής. Για την επιβίωση των ειδών αυτών απαιτείται συνεργασία και συντονισμένη δράση από όλα τα Κράτη της ζώνης εξάπλωσης κάθε αποδημητικού είδους. Η σύμβαση της Βόννης παρέχει το πλαίσιο για αυτή τη συνεργασία (www.ecocrete.gr).

Επιπλέον, η εν λόγω Σύμβαση προβλέπει τρεις βασικές δράσεις για την προστασία των μεταναστευτικών ειδών άγριας πανίδας (όπως περιγράφονται στο άρθρο II). Αυτές οι δράσεις είναι οι εξής (www.ornithologiki.gr) :

- Τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να προωθούν, να συντονίζουν και να υποστηρίζουν την έρευνα σχετικά με τα μεταναστευτικά είδη.
- Τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να σπεύσουν στην άμεση προστασία των μεταναστευτικών ειδών που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I της Σύμβασης.
- Τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να συνάπτουν συμφωνίες για την προστασία και διαχείριση των μεταναστευτικών ειδών που αναφέρονται στο Παράρτημα II της Σύμβασης.

Έτσι, αν ένα συμβαλλόμενο κράτος αποτελεί χώρο διέλευσης ενός μεταναστευτικού είδους που αναφέρεται στα Παραρτήματα I και II, τότε το κράτος αυτό αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει αυστηρή προστασία όσον αφορά στα είδη του Παραρτήματος I και να συνάπτει συμφωνίες με άλλα κράτη διέλευσης για τη διατήρηση και διαφύλαξη ειδών του Παραρτήματος II. Τα είδη του Παραρτήματος I απειλούνται με εξαφάνιση σε ολόκληρη την κατανομή τους ή σε μεγάλο μέρος της και τα είδη του Παραρτήματος II είναι εκείνα που θα επωφεληθούν από τη διεθνή συνεργασία για τη διατήρηση και προστασία τους (www.ornithologiki.gr).

2.7. ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΡΙΟ ΝΤΕ ΤΖΑΝΕΙΡΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

Σύμφωνα με το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.), η παραπάνω Σύμβαση υπεγράφη στο Ρίο ντε Τζανέιρο στις 5 Ιουνίου του 1992 και άρχισε να ισχύει στις 29 Δεκεμβρίου του 1993 (www.minenv.gr).

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται σημαντική συρρίκνωση της βιοποικιλότητας λόγω των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων (ρύπανση, αποψίλωση κ.τ.λ.)¹.

Είναι γεγονός ότι η κατάλληλη βιοποικιλότητα περιορίζει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ορισμένων γεγονότων όπως της κλιματικής μεταβολής και των παρασιτικών εισβολών. Η βιοποικιλότητα είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαφύλαξη της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των γεωργικών και αλιευτικών δραστηριοτήτων και αποτελεί το υπόβαθρο πολλών βιομηχανικών διαδικασιών καθώς και της παραγωγής νέων φαρμάκων (www.europe.eu).

Η διατήρηση και η αειφόρος χρήση της βιοποικιλότητας είναι καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης παράλληλα

---

¹ Σύμφωνα με εκτίμηση της United Nations Environment Programme (UNEP), έως και το 24% των ειδών ορισμένων κατηγοριών, όπως οι πεταλούδες, τα πτηνά και τα θηλαστικά, έχουν πλέον εκλείψει από την επικράτεια ορισμένων χωρών της Ευρώπης (www.unep.org).

με τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας όσον αφορά την ένδεια, την υγεία και το περιβάλλον. Το 2002 στην παγκόσμια διάσκεψη για την αειφόρο ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ, οι επικεφαλές κρατών και κυβερνήσεων ολόκληρου του κόσμου συμφώνησαν ότι ήταν απαραίτητο να μειωθούν οι ρυθμοί απώλειας της βιοποικιλότητας ουσιαστικά έως το 2010. Η Σύμβαση για τη βιοποικιλότητα (CDB) αναγνωρίστηκε ως το κύριο μέσο που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί στον τομέα αυτό. Το 2001 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg ενέκρινε ως στόχο ότι θα πρέπει να σταματήσει η απώλεια της βιοποικιλότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2010 (www.euroopa.eu).

Τα κράτη είναι υπεύθυνα για τη διατήρηση της βιοποικιλότητάς τους και για την αειφόρο χρήση των βιολογικών πόρων τους (www.euroopa.eu).

Οι πληροφορίες και οι γνώσεις στον τομέα της βιοποικιλότητας είναι κατά κανόνα ανεπαρκείς. Ως εκ τούτου, απαιτείται η ανάπτυξη επιστημονικών, τεχνικών και θεσμικών μέσων για την εξασφάλιση των απαιτούμενων γνώσεων με στόχο τη σύλληψη των κατάλληλων μέτρων και την εφαρμογή τους για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας (www.euroopa.eu).

Σκοπός της Σύμβασης για τη βιοποικιλότητα (CDB) είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η αειφόρος χρήση των συστατικών της και ο ορθός και ισότιμος καταμερισμός των ωφελειών που απορρέουν από την εκμετάλλευση των γενετικών πόρων, κυρίως χάρη στην επαρκή πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και την απαραίτητη μεταφορά των κατάλληλων τεχνολογιών, λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα επί των ως άνω πόρων και τεχνολογιών, και με τη βοήθεια των ενδεδειγμένων χρηματοδοτήσεων (www.euroopa.eu).

Σύμφωνα με το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών², τα κράτη μέλη διαθέτουν το κυρίαρχο δικαίωμα της εκμετάλλευσης των ιδίων πόρων τους ανάλογα με τις περιβαλλοντικές πολιτικές τους, και είναι υπεύθυνα για την αποφυγή καταστροφών στο περιβάλλον άλλων κρατών ή περιοχών, εκτός των ορίων οποιασδήποτε εθνικής δικαιοδοσίας, από διάφορες δραστηριότητες που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία ή στον έλεγχο τους (www.unric.org).

---

² Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών υπογράφηκε στις 26 Ιουνίου 1945, στον Άγιο Φραγκίσκο, στο τέλος της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για τη Διεθνή Οργάνωση, και άρχισε να ισχύει στις 24 Οκτωβρίου 1945 (www.unric.org).

Υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των άλλων κρατών, και εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στην παρούσα Σύμβαση, οι διατάξεις ισχύουν για κάθε συμβαλλόμενο μέρος σχετικά με (www.europra.eu) :

- Τα συστατικά της βιοποικιλότητας σε περιοχές εντός των ορίων της εθνικής δικαιοδοσίας του, και
- τις διαδικασίες και δραστηριότητες που, ανεξάρτητα από τον τρόπο εκδήλωσης των συνεπειών τους, εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του ή τον έλεγχο του, εντός ή εκτός των ορίων της εθνικής δικαιοδοσίας του.

Επιπλέον, κάθε συμβαλλόμενο μέρος συνεργάζεται, στο μέτρο του δυνατού, με άλλα συμβαλλόμενα μέρη, άμεσα ή, ενδεχομένως, μέσω των αρμοδίων διεθνών οργανισμών, σε τομείς πέρα από την εθνική δικαιοδοσία του και για θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, με στόχο τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση της βιοποικιλότητας (www.europra.eu).

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος βάσει των δυνατοτήτων του και εφόσον του το επιτρέπουν οι περιστάσεις (www.europra.eu) :

- Αναπτύσσει εθνικές στρατηγικές, σχέδια ή προγράμματα για τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση της βιοποικιλότητας ή προσαρμόζει για το σκοπό αυτό υπάρχουσες στρατηγικές, σχέδια ή προγράμματα, καθώς και
- ενσωματώνει, στο μέτρο του δυνατού, τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση της βιοποικιλότητας στα αντίστοιχα τομεακά ή διατομεακά σχέδια, προγράμματα και πολιτικές.

Επιπρόσθετα, κάθε συμβαλλόμενο μέρος στο μέτρο του δυνατού (www.europra.eu) :

- Εντοπίζει τα συστατικά στοιχεία της βιοποικιλότητας που είναι σημαντικά για τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση της,
- παρακολουθεί με δειγματοληψίες και άλλες τεχνικές, τα συστατικά στοιχεία της βιοποικιλότητας που έχει εντοπίσει, αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή σε εκείνα που απαιτούν άμεσα

μέτρα διατήρησης και σε εκείνα που προσφέρουν τις μεγαλύτερες δυνατότητες αιεφόρου χρήσης,

- εντοπίζει τις διαδικασίες και τις κατηγορίες δραστηριοτήτων οι οποίες έχουν ή ενδέχεται να έχουν ανεπιθύμητες επιπτώσεις για τη διατήρηση και την αιεφόρο χρήση της βιοποικιλότητας, και ελέγχει τα αποτελέσματά τους με δειγματοληψίες και άλλες τεχνικές, και
- λαμβάνει και καταχωρεί, με οποιοδήποτε μηχανισμό, πληροφοριακά στοιχεία που απορρέουν από δραστηριότητες εντοπισμού και παρακολούθησης δυνάμει των ανωτέρω στοιχείων (α), (β) και (γ).

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι, κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει, στο μέτρο του δυνατού και του ενδεδωγμένου, τα δέοντα από οικονομική και κοινωνική άποψη μέτρα για τη δημιουργία κινήτρων με στόχο τη διατήρηση και την αιεφόρο χρήση συστατικών της βιοποικιλότητας (www.europa.eu).

Πιο συγκεκριμένα, η Σύμβαση προβλέπει (www.europa.eu) :

- Την εκπόνηση και τη δρομολόγηση προγραμμάτων επιστημονικής και τεχνικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης για τον εντοπισμό, τη διατήρηση και την αιεφόρο χρήση της βιοποικιλότητας και των συστατικών της, και τη στήριξη της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης για τις ειδικές ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών,
- την ενθάρρυνση της έρευνας που συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την εξασφάλιση της αιεφόρου χρήσης της, κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες,
- την προαγωγή της συνεργασίας και την αξιοποίηση της επιστημονικής προόδου που σημειώνεται στην έρευνα της βιοποικιλότητας, για την ανάπτυξη μεθόδων διατήρησης και αιεφόρου χρήσης των βιολογικών πόρων.

Η Κοινότητα οφείλει να προάγει την εκπαίδευση και να συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση του κοινού, προβάλλοντας τη σημασία της βιοποικιλότητας από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και συμπεριλαμβάνοντας τα θέματα αυτά στα εκπαιδευτικά προγράμματα (www.euroopa.eu).

Τα συμβαλλόμενα μέρη διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών που προέρχονται από κάθε ελεύθερη προσβάσιμη πηγή, σχετικά με τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση της βιοποικιλότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών (ανταλλαγή πληροφοριών για τα αποτελέσματα τεχνικών, επιστημονικών και κοινωνικοοικονομικών ερευνών καθώς και πληροφοριών για επιμορφωτικά και εκπαιδευτικά προγράμματα κ.τ.λ.) (www.euroopa.eu).

Τέλος, η Σύμβαση υπογραμμίζει το ρόλο των τοπικών κοινοτήτων και των αυτοχθόνων πληθυσμών για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η σύμβαση αναγνωρίζει τη στενή και παραδοσιακή εξάρτηση των ως άνω κοινοτήτων από τους βιολογικούς πόρους στους οποίους στηρίζονται οι παραδόσεις τους (www.euroopa.eu).

3. ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

3.1. ΟΔΗΓΙΑ 79/409/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 2ΑΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1979 ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΓΡΙΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

Η οδηγία του 1979 και οι οδηγίες που την τροποποιούν³ σκοπεύουν στη μακροχρόνια προστασία και διατήρηση όλων των ειδών άγριων πτηνών που απαντούν στη φύση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών (εξαιρουμένης της Γροιλανδίας) (www.europa.eu).

3

Πράξη	Θέση σε ισχύ	Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών	Επίσημη εφημερίδα
Οδηγία <u>79/409/ΕΟΚ</u>	6.4.1979	7.4.1981	ΕΕ L 103 της 25.4.1979
Πράξη (εις) τροποποίησης	Θέση σε ισχύ	Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών	Επίσημη εφημερίδα
Οδηγία <u>81/854/ΕΟΚ</u>	-	-	ΕΕ L 319 της 7.11.1981
Οδηγία <u>91/244/ΕΟΚ</u>	27.3.1991	31.7.1992	ΕΕ L 115 της 8.5.1991
Οδηγία <u>94/24/ΕΚ</u>	20.7.1994	30.9.1995	ΕΕ L 164 της 30.6.1994
Πράξη προσχώρησης της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας	1.1.1995	-	ΕΕ L 1 της 1.1.1995
Οδηγία <u>97/49/ΕΚ</u>	2.9.1997	30.9.1998	ΕΕ L 223 της 13.8.1997
Πράξη προσχώρησης της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Εσθονίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Ουγγαρίας, της Μάλτας, της Πολωνίας, της Σλοβενίας και της Σλοβακίας	1.5.2004	-	ΕΕ L 236 της 23.9.2003
Κανονισμός (ΕΚ) 806/2003	5.6.2003	-	ΕΕ L 122 της 16.5.2003
Οδηγία <u>2006/105/ΕΚ</u>	1.1.2007	1.1.2007	ΕΕ L 363 της 20.12.2006

Πηγή : www.europa.eu.gr

Πιο αναλυτικά, 1) η παρούσα οδηγία καθώς και οι οδηγίες που την τροποποιούν αποβλέπουν (www.europra.eu) :

- Στην προστασία, διαχείριση και ρύθμιση όλων των ειδών άγριων πτηνών που απαντούν στη φύση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών- συμπεριλαμβανομένων των αυγών, των φωλιών και των ενδιαιτημάτων τους και
- στην κανονιστική ρύθμιση της εκμετάλλευσης των ειδών αυτών.

2) Τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να διαφυλάττουν, να συντηρούν ή να αποκαθιστούν τους βιότοπους και τα ενδιαιτήματα των πτηνών αυτών λαμβάνοντας τα ακόλουθα μέτρα (www.europra.eu) :

- Δημιουργία ζωνών προστασίας,
- συντήρηση των ενδιαιτημάτων,
- αποκατάσταση των κατεστραμμένων βιοτόπων και
- δημιουργία βιοτόπων

Επίσης, σύμφωνα με τη παρούσα οδηγία θεσπίζονται μέτρα ειδικής προστασίας των ενδιαιτημάτων για ορισμένα είδη πτηνών που καθορίζονται στις οδηγίες (παράρτημα Ι) καθώς και για τα αποδημητικά είδη (www.europra.eu).

3) Οι οδηγίες καθιερώνουν γενικό καθεστώς προστασίας όλων των ειδών πτηνών (www.europra.eu).

Συγκεκριμένα, απαγορεύεται (www.europra.eu) :

- Η εκ προθέσεως θανάτωση ή σύλληψη των ειδών πτηνών που καλύπτονται από τις οδηγίες. Επιτρέπεται ωστόσο η θήρα ορισμένων ειδών υπό τον όρο ότι οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι σέβονται ορισμένες αρχές (ορθολογική και ισορροπημένη χρησιμοποίηση, θήρα εκτός των περιόδων αποδημίας ή αναπαραγωγής, απαγόρευση μεθόδων μαζικής ή μη επιλεκτικής θανάτωσης ή σύλληψης),
- η καταστροφή, φθορά και συλλογή φωλιών και αυγών,
- η σκόπιμη ενόχληση των πτηνών και τέλος,
- η κατοχή των συγκεκριμένων ειδών.

4) Απαγορεύονται επίσης, πλην των προβλεπόμενων εξαιρέσεων για ορισμένα θηρεύσιμα είδη, η πώληση, μεταφορά για πώληση, κατοχή για πώληση και διάθεση για πώληση ζώντων ή νεκρών πτηνών καθώς και οιοδήποτε τμήματος ή προϊόντος προερχομένου από πτηνό (www.europa.eu).

5) Τα κράτη μέλη δύνανται, υπό ορισμένους όρους, να επιτρέψουν παρεκκλίσεις από τις προστατευτικές διατάξεις που προβλέπουν οι οδηγίες. Η Επιτροπή μεριμνά ώστε οι συνέπειες των παρεκκλίσεων αυτών να μην είναι ασυμβίβαστες με τις οδηγίες (www.europa.eu).

6) Τα κράτη μέλη οφείλουν να ενθαρρύνουν τις έρευνες και τις εργασίες που επιτελούνται με σκοπό την προστασία, τη διαχείριση και την εκμετάλλευση των ειδών πτηνών που καλύπτονται από τις οδηγίες (www.europa.eu).

3.2. ΟΔΗΓΙΑ 92/43/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 21^{ΗΣ} ΜΑΪΟΥ 1992 ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΠΑΝΙΔΑΣ ΚΑΙ ΧΛΩΡΙΔΑΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει τη διασφάλιση της βιοποικιλότητας μέσω της διατήρησης των φυσικών ενδιαιτημάτων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας στο έδαφος των κρατών μελών. Προς τούτο δημιουργήθηκε ένα οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών προστασίας, το «Natura 2000». Η συνοχή του δικτύου εξασφαλίζεται και από άλλες δραστηριότητες που προβλέπεται να αναληφθούν στους τομείς του ελέγχου και της επιτήρησης, της επανεισαγωγής αυτοχθόνων ειδών καθώς και της εισαγωγής αλλοχθόνων ειδών, της έρευνας και της εκπαίδευσης (www.europa.eu).

Η συνεχής υποβάθμιση των φυσικών ενδιαιτημάτων και οι κίνδυνοι που απειλούν ορισμένα είδη συνιστούν πρωταρχικό μέλημα της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ένωσης. Η παρούσα οδηγία, που αποκαλείται οδηγία «φυσικών ενδιαιτημάτων» (οικοτόπων) σκοπό έχει να συμβάλει στην

διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας στα κράτη μέλη, ορίζοντας ένα κοινό πλαίσιο για την διατήρηση των φυτών και των άγριων ζώων καθώς και των ενδιαιτημάτων κοινοτικού ενδιαφέροντος (www.euroopa.eu).

Με την οδηγία συνίσταται ένα ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο επονομαζόμενο «Natura 2000». Το δίκτυο αυτό αποτελείται από «ειδικές ζώνες διατήρησης» που έχουν χαρακτηριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας καθώς και από «ζώνες ειδικής προστασίας» που έχουν ταξινομηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ για τη διατήρηση των αγρίων πτηνών (www.euroopa.eu).

Τα παραρτήματα I (τύποι φυσικών ενδιαιτημάτων κοινοτικού ενδιαφέροντος) και II (ζωικά και φυτικά είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος) της οδηγίας παρέχουν υποδείξεις όσον αφορά τον τύπο ενδιαιτημάτων και ειδών των οποίων η διατήρηση απαιτεί τον χαρακτηρισμό περιοχών ως Ειδικών Ζωνών Διατήρησης. Ορισμένα από αυτά ορίζονται ως τύποι ενδιαιτημάτων ή ειδών «προτεραιότητας» (που διατρέχουν κίνδυνο εξαφάνισης). Στο παράρτημα IV απαριθμούνται τα ζωικά και φυτικά είδη που απαιτούν ιδιαίτερα αυστηρή προστασία (www.euroopa.eu).

Ο χαρακτηρισμός των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης γίνεται σε τρία στάδια (www.euroopa.eu) :

- Βασιζόμενο στα κριτήρια που ορίζονται στα παραρτήματα, κάθε κράτος μέλος προτείνει έναν κατάλογο τόπων όπου απαντώνται φυσικά ενδιαιτήματα και άγρια ζωικά και φυτικά είδη.
- Βάσει των εθνικών καταλόγων και σε συμφωνία με καθένα από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή εκδίδει κατάλογο τόπων κοινοτικής σημασίας για καθεμία από τις επτά βιογεωγραφικές περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αλπική, ατλαντική, αρκτική, ηπειρωτική, μακαρονησιακή, μεσογειακή και παννονιακή).
- Μέσα σε μια εξαετία το αργότερο από την επιλογή ενός τόπου ως κοινοτικής σημασίας, το οικείο κράτος μέλος χαρακτηρίζει τον εν λόγω τόπο ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης.

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ένας τόπος, στον οποίο υπάρχει τύπος φυσικού ενδιαίτηματος ή είδος προτεραιότητας, δεν έχει περιληφθεί σε ένα εθνικό κατάλογο, η οδηγία προβλέπει να κινείται διαδικασία διμερούς συνεννόησης μεταξύ του εν λόγω κράτους μέλους και της Επιτροπής. Αν η σχετική διαδικασία δεν καταλήξει σε ικανοποιητικό αποτέλεσμα, η Επιτροπή διαβιβάζει στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με την επιλογή του εν λόγω τόπου ως τόπου κοινοτικής σημασίας (www.euroopa.eu).

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε στις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης να εξασφαλίζεται η διατήρηση των ενδιαιτημάτων και να αποφεύγεται η υποβάθμισή τους. Η οδηγία προβλέπει τη δυνατότητα συγχρηματοδότησης των μέτρων διατήρησης από την Κοινότητα (www.euroopa.eu).

Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν τις εξής υποχρεώσεις (www.euroopa.eu) :

- Να ενθαρρύνουν τη διαχείριση των στοιχείων του τοπίου που θεωρούν ουσιαστικά για την μετανάστευση, τη γεωγραφική κατανομή και τη γενετική ανταλλαγή των αγρίων ειδών,
- να θεσπίσουν ιδιαίτερα αυστηρά συστήματα προστασίας για ορισμένα ζωικά και φυτικά είδη που απειλούνται (παράρτημα IV) και να μελετήσουν την σκοπιμότητα της επανεισαγωγής των ειδών αυτών στο έδαφός τους και
- να απαγορεύσουν τη χρήση μη επιλεκτικών μέσων αφαίρεσης από το φυσικό περιβάλλον, σύλληψης ή θανάτωσης ορισμένων ζωικών και φυτικών ειδών (παράρτημα V).

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή προωθούν την έρευνα και τις επιστημονικές δραστηριότητες τις απαιτούμενες για την επίτευξη των στόχων της οδηγίας (www.euroopa.eu).

Κάθε έξι χρόνια, τα κράτη μέλη συντάσσουν έκθεση για τα μέτρα που λαμβάνουν κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Η Επιτροπή συντάσσει συνολική έκθεση, βασιζόμενη στις ανωτέρω εκθέσεις (www.euroopa.eu).

Μετά την προσχώρηση των 10 νέων κρατών μελών την 1η Μαΐου 2004, τα παραρτήματα της παρούσας οδηγίας τροποποιήθηκαν, ώστε να

ληφθεί υπόψη η βιοποικιλότητα των νέων κρατών μελών. Η διεύρυνση δημιούργησε νέες προκλήσεις ως προς τη βιοποικιλότητα και συνεισέφερε νέους πόρους, μεταξύ των οποίων μια νέα βιογεωγραφική περιφέρεια (παννονιακή). Οι νέες χώρες είχαν την υποχρέωση να καταθέσουν καταλόγους των περιοχών διατήρησης έως την 1η Μαΐου 2004 (www.europa.eu).

Οι τόποι κοινοτικής σημασίας αντιπροσωπεύουν σήμερα περίπου το 11,6% του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (www.europa.eu).

3.3. ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 23^{ΗΣ} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2000 ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση καθιερώνει κοινοτικό πλαίσιο για την προστασία και τη διαχείριση των υδάτων. Η οδηγία-πλαίσιο προβλέπει ιδίως την ταυτοποίηση των ευρωπαϊκών υδάτων και των χαρακτηριστικών τους, ταξινομημένων ανά υδρογραφική λεκάνη και περιοχή λεκάνης απορροής, με παράλληλη έγκριση των σχεδίων διαχείρισης και των προγραμμάτων λήψης των ενδεδειγμένων μέτρων για κάθε υδατικό σύστημα (www.europa.eu).

Με την εν λόγω οδηγία-πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Ένωση οργανώνει τη διαχείριση των εσωτερικών επιφανειακών, υπογείων, μεταβατικών και παράκτιων υδάτων με στόχο την πρόληψη και τη μείωση της ρύπανσής τους, την προαγωγή της βιώσιμης αξιοποίησής τους, την προστασία του περιβάλλοντός τους, τη βελτίωση της κατάστασης των υδατικών οικοσυστημάτων και το μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων των πλημμυρών και της ξηρασίας (www.europa.eu).

3.4. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 2371/2002 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 20^{ΗΣ} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σκοπός του υπόψη κανονισμού είναι να κατοχυρώσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του αλιευτικού κλάδου διασφαλίζοντας τη διατήρηση, διαχείριση και εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων, τον περιορισμό των επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και την αναπροσαρμογή της αλιευτικής ικανότητας (www.europa.eu).

Επιδιώκεται η σταδιακή υιοθέτηση μιας προσέγγισης με βάση τα οικοσυστήματα για τη διαχείριση της αλιείας, καθώς και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο ενός οικονομικά βιώσιμου και ανταγωνιστικού τομέα. Παράλληλα, θα πρέπει να εξασφαλίζεται ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο σε όσους εξαρτώνται από τις αλιευτικές δραστηριότητες και να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα των καταναλωτών (www.europa.eu).

Το Συμβούλιο λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα για τη ρύθμιση της πρόσβασης στις ζώνες αλιείας και στους πόρους, καθώς και για τη βιώσιμη άσκηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Σε αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται μέτρα για κάθε απόθεμα ή για ομάδες αποθεμάτων, τα οποία αποβλέπουν στον περιορισμό της θνησιμότητας λόγω αλιείας και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των εν λόγω δραστηριοτήτων, μέσω (www.europa.eu) :

- Του περιορισμού των αλιευμάτων,
- του περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας,
- της θέσπισης τεχνικών μέτρων,
- της θέσπισης πολυετών σχεδίων ανάκτησης με στόχο την ανασύσταση ορισμένων αποθεμάτων ώστε να επανέλθουν σε ασφαλή βιολογικά όρια και τέλος,
- της θέσπισης πολυετών σχεδίων διαχείρισης για τη διατήρηση των αποθεμάτων εντός ασφαλών βιολογικών ορίων.

Τα σχέδια αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, μέτρα για τον περιορισμό των αλιευμάτων και της αλιευτικής προσπάθειας, τον καθορισμό του αριθμού και του τύπου των αλιευτικών σκαφών που επιτρέπεται να αλιεύουν, την προώθηση περισσότερο επιλεκτικών μεθόδων αλιείας ή μεθόδων με μικρές επιπτώσεις στα θαλάσσια οικοσυστήματα και στα είδη που δεν αποτελούν στόχο της αλιείας. Είναι δυνατόν επίσης να συμπεριλαμβάνονται τεχνικά μέτρα σχετικά με τη δομή, τον αριθμό και το μέγεθος των αλιευτικών εργαλείων επί του σκάφους, καθώς και άλλα μέτρα όσον αφορά τον καθορισμό ζωνών ή/και χρονικών περιόδων απαγόρευσης ή περιορισμού των αλιευτικών δραστηριοτήτων (www.euroopa.eu).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη δύνανται να λάβουν επείγοντα μέτρα, στις περιπτώσεις σοβαρής απειλής για το θαλάσσιο οικοσύστημα ή για τη διατήρηση των έμβιων πόρων, η διάρκεια των οποίων μπορεί, αντιστοίχως, να εκτείνεται σε 3 και 6 μήνες. Η απόφαση των κρατών μελών αφορά μόνο τα ύδατα στα οποία ασκούν την κυριαρχία τους (www.euroopa.eu).

Τα κράτη μέλη έχουν επίσης τη δυνατότητα, εντός των ορίων της ζώνης των 12 ναυτικών μιλίων, να λαμβάνουν μέτρα τα οποία δεν εισάγουν διακρίσεις για τη διατήρηση του θαλάσσιου οικοσυστήματος. Στην περίπτωση που τα μέτρα επηρεάζουν σκάφη άλλων κρατών μελών, πρέπει να διεξάγονται διαβουλεύσεις με την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τα οικεία περιφερειακά γνωμοδοτικά συμβούλια. Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να θεσπίσουν άλλα μέτρα για τα αλιευτικά σκάφη που φέρουν τη σημαία τους με σκοπό τη διατήρηση και τη διαχείριση των αποθεμάτων, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούν τους στόχους της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) (www.euroopa.eu).

3.5. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 2152/2003 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, ΤΗΣ 17ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2003, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ (ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΔΑΣΗ / FOREST FOCUS)

Η κοινοτική δράση «Έμφαση στα Δάση» έχει ως στόχο την εναρμονισμένη, διευρυμένη, συνολική και μακροπρόθεσμη επιτήρηση της κατάστασης των ευρωπαϊκών δασικών οικοσυστημάτων. Αφορά πρωτίστως την προστασία από την ατμοσφαιρική ρύπανση και την πρόληψη των πυρκαγιών. Για να ολοκληρωθεί το σύστημα επιτήρησης αναπτύχθηκαν νέα μέσα σχετικά με την επιτήρηση των εδαφών, την αποθήκευση του άνθρακα, την βιοποικιλότητα, την αλλαγή του κλίματος και τις λειτουργίες για την προστασία των δασών (www.euroopa.eu).

Αναλυτικότερα, ο παρών κανονισμός, με τον οποίο καθιερώνεται το «Έμφαση στα Δάση», αποσκοπεί στην εφαρμογή της επιτήρησης και της προστασίας των δασών, ιδίως στους εξής τομείς (www.euroopa.eu) :

- Προστασία από την ατμοσφαιρική ρύπανση,
- πρόληψη των πυρκαγιών, των αιτίων και των επιπτώσεών τους,
- βιοποικιλότητα, αλλαγή του κλίματος, αποθήκευση του άνθρακα, εδάφη και λειτουργίες προστασίας των δασών και
- συνεχής αξιολόγηση των δραστηριοτήτων επιτήρησης.

Επιπλέον, η δράση «Έμφαση στα Δάση» προβλέπει τη θέσπιση μέτρων με στόχο (www.euroopa.eu) :

- Την εναρμονισμένη συλλογή, επεξεργασία και επικύρωση των δεδομένων,
- τη βελτίωση της αξιολόγησης των δεδομένων σε κοινοτικό επίπεδο,
- τη βελτίωση της ποιότητας των συλλεγόμενων δεδομένων και πληροφοριών,

- την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων επιτήρησης των δασών,
- τη βελτίωση των γνώσεων για τα δάση,
- τη μελέτη των δασικών πυρκαγιών και τέλος,
- την ανάδειξη δεικτών και μεθοδολογιών αξιολόγησης των κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα δάση.

4. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

4.1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

4.1.1. Στρατηγική (1998)

[Ανακοίνωση της Επιτροπής της 4ης Φεβρουαρίου 1998 για τη Στρατηγική Βιοποικιλότητας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (COM(1998) 42 - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα)].

Η στρατηγική αυτή, η οποία θεσπίστηκε το 1998, καθορίζει ένα γενικό πλαίσιο διαμόρφωσης των αναγκαίων κοινοτικών πολιτικών και μέσων για την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση του Ρίο ντε Τζανέιρο για τη βιολογική ποικιλότητα. Είναι διαρθρωμένη γύρω από τέσσερις βασικούς άξονες, για καθέναν από τους οποίους ορίζονται ειδικοί στόχοι που υλοποιούνται με προγράμματα δράσης (www.europa.eu).

Στην ανακοίνωση αυτή, η Επιτροπή επισημαίνει την απώλεια βιολογικής ποικιλότητας (είδη, οικοσυστήματα και γενετική κληρονομιά) που πλήττει σήμερα ολόκληρη την υφήλιο, καθώς και την επιτάχυνση της τάσης αυτής τις τελευταίες δεκαετίες, ακόμη και στην Ευρώπη. Διευκρινίζει ότι η υποβάθμιση αυτή οφείλεται ως επί το πλείστον στις επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, όπως είναι ορισμένες γεωργικές πρακτικές, στην ανάπτυξη των υποδομών και της αστικοποίησης, στον μαζικό τουρισμό, καθώς και στη ρύπανση του ατμοσφαιρικού αέρα και των υδάτων (www.europa.eu).

Η διεθνής κοινότητα αντέδρασε εγκρίνοντας, το 1992 στο Ρίο ντε Τζανέιρο, τη σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα, την οποία η Ευρωπαϊκή Κοινότητα επικύρωσε το 1993. Η σύμβαση προβλέπει, μεταξύ άλλων, την υιοθέτηση στρατηγικών που θα εξασφαλίσουν τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση της βιοποικιλότητας (www.europa.eu).

Η παρούσα στρατηγική αποσκοπεί στην πρόβλεψη, πρόληψη και αντιμετώπιση των αιτίων της σημαντικής μείωσης ή απώλειας της βιοποικιλότητας. Διαμορφώνει το πλαίσιο για την έγκριση των κοινοτικών

πολιτικών και μέσων που απαιτούνται για την εφαρμογή της σύμβασης (www.europra.eu).

Η στρατηγική αυτή είναι διαρθρωμένη γύρω από τέσσερις βασικούς άξονες (θέματα), οι οποίοι αντιστοιχούν στις κυριότερες υποχρεώσεις που έχει αναλάβει η Κοινότητα στο πλαίσιο της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα. Εκθέτει επίσης τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν για την εκπλήρωση των ανωτέρω υποχρεώσεων. Οι άξονες της στρατηγικής είναι οι ακόλουθοι: διατήρηση και αειφόρος χρήση της βιολογικής ποικιλότητας· επιμερισμός του οφέλους από τη χρήση των γενετικών πόρων· έρευνα, εντοπισμός, παρακολούθηση και ανταλλαγή πληροφοριών· εκπαίδευση, επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση (www.europra.eu).

4.1.2. Εφαρμογή της Στρατηγικής : Σχέδια Δράσης στον Τομέα της Προστασίας των Φυσικών Πόρων

[Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, της 27ης Μαρτίου 2001, με τίτλο: «Σχέδια Δράσης στο Τομέα της Διατήρησης και Προστασίας των Φυσικών Πόρων» (τόμος II) (COM(2001) 162 τελικός - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα)].

Η Επιτροπή αξιολογεί την κοινοτική περιβαλλοντική νομοθεσία και τις πρωτοβουλίες και προτείνει πρόσθετα μέτρα για να επιτύχει τη μέγιστη χρήση αυτών των δράσεων προκειμένου να εφαρμοστούν οι στόχοι, που καθορίζονται στην κοινοτική στρατηγική βιοποικιλότητας, στην πράξη. Στόχος είναι να βελτιωθεί ή τουλάχιστον να διατηρηθεί η κατάσταση της άγριας χλωρίδας και πανίδας, καθώς και τα οικοσυστήματα και οι βιότοποι τους (www.europra.eu).

Η παραπάνω ανακοίνωση αποτελεί το δεύτερο τόμο της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 27ης Μαρτίου 2001 σχετικά με τα σχέδια δράσης βιοποικιλότητας στους τομείς της διατήρησης των φυσικών πόρων, της γεωργίας, της αλιείας, καθώς και της αναπτυξιακής και οικονομικής

συνεργασίας. Αυτός ο τόμος αφιερώνεται συγκεκριμένα στη διατήρηση των φυσικών πόρων (www.europa.eu).

Τις τελευταίες δεκαετίες, το ποσοστό μείωσης ακόμη και η εξαφάνιση των ειδών και των σχετικών βιότοπων, των οικοσυστημάτων και των γονιδίων (δηλ. η βιοποικιλότητα) έχει αυξηθεί σε όλο τον κόσμο. Αυτή η απώλεια της βιοποικιλότητας είναι λυπηρή και έχει δυσμενή αποτελέσματα στην οικονομική ανάπτυξη δεδομένου ότι η τελευταία είναι η βάση για τα τρόφιμα, τις ίνες, το ποτό, τα φάρμακα, τις βιομηχανικές διαδικασίες, τη γεωργία αλλά και τις δραστηριότητες αλιείας, στις οποίες στηριζόμαστε για την επιβίωσή μας (www.europa.eu).

Η κοινοτική στρατηγική βιοποικιλότητας και τα σχέδια δράσης καλύπτονται από την δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να επιτύχει τη βιώσιμη ανάπτυξη και να ενσωματώσει τις περιβαλλοντικές ανησυχίες σε άλλους πολιτικούς τομείς (www.europa.eu).

Επιπλέον, θα χρησιμοποιηθούν δείκτες για το μακροπρόθεσμο έλεγχο και την αξιολόγηση της εφαρμογής σχεδίων δράσης. Αυτοί οι δείκτες, που πρέπει ακόμα να διευκρινιστούν από την Επιτροπή με τη βοήθεια των σχετικών κρατών μελών, των επιστημόνων και των οργανώσεων, θα μετρηθούν τοπικά και τα αποτελέσματα θα συγκριθούν (www.europa.eu).

Η Επιτροπή προσδιορίζει αυτήν την περίοδο τις ερευνητικές ανάγκες διατήρησης της βιοποικιλότητας ώστε αυτές να περιληφθούν στο έκτο ευρωπαϊκό πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη (www.europa.eu).

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι ο τόμος των φυσικών πόρων τονίζει τους ακόλουθους στόχους : τη διατήρηση της άγριας πανίδας και χλωρίδας, η οποία αποτρέπει την απώλεια βιοποικιλότητας και αφορά στη διαχείριση του νερού, του χώματος, των δασών και των υγρότοπων, οι οποίοι με τη σειρά τους αποτρέπουν την απώλεια βιοποικιλότητας σε όλο το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διατηρούν τη βιοποικιλότητα παγκοσμίως (www.europa.eu).

4.2. ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

[Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, με τίτλο: «Κοστολόγηση και Βιώσιμη Διαχείριση των Υδάτινων Πόρων», (COM(2000) 477 - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα)].

Η διαχείριση του νερού είναι μια από τις περιβαλλοντικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η οδηγία πλαίσιο για το νερό καθορίζει τις οδηγίες για την πολιτική νερού στην Ευρώπη για τις επόμενες δεκαετίες. Επιπρόσθετα, προωθεί ειδικότερα τη χρήση της κοστολόγησης και της φορολογίας ως κίνητρο για τους καταναλωτές αφενός για να χρησιμοποιούν τους υδάτινους πόρους κατά τρόπο πιο βιώσιμο και αφετέρου για να ανακτούν το κόστος των υπηρεσιών του νερού ανά τομέα της οικονομίας. Έτσι, η Επιτροπή έχει προετοιμάσει την ανακοίνωσή της σχετικά με την κοστολόγηση και τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Στόχος της είναι να επιτρέψει μια καρποφόρα πολιτική συζήτηση πάνω σε αυτό το θέμα και να ενημερώσει όσους έχουν σχέση (www.europa.eu).

Τέλος, η Επιτροπή τονίζει ότι αυτή η ανακοίνωση δεν πρέπει να ληφθεί απλώς υποστηρίζοντας την κοστολόγηση προκειμένου να λυθούν τα προβλήματα των υδάτινων πόρων (www.europa.eu).

4.3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

[Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, της 10ης Μαρτίου 2005, με τον τίτλο «Έκθεση για την Εφαρμογή της Δασικής Στρατηγικής της Ε.Ε.» (COM(2005) 84 τελικό - Δεν έχει δημοσιευθεί στη Επίσημη Εφημερίδα)].

Τα δάση συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας για οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα, καθώς και των στόχων του Γκέτεμποργκ για διατήρηση των φυσικών πόρων. Προκειμένου να συνεχιστεί η συνεισφορά αυτή, είναι σημαντικό να προσαρμοστεί η δασική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) σε μια ολοένα πιο ανοικτή και παγκοσμιοποιημένη αγορά, καθώς και στις σημερινές πολιτικές συνθήκες. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτείνει κοινοτικό σχέδιο δράσης για την αειφόρο και πολυσχιδή διαχείριση των δασικών πόρων της ΕΕ (www.europa.eu).

Στην ανακοίνωση αυτή η Επιτροπή αναλύει την πρόοδο που συντελέστηκε από την εκκίνηση της δασικής στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), το 1998, καθώς και τα νέα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο δασικός τομέας. Χωρίς να παρεκκλίνει από τις βασικές αρχές που διατυπώθηκαν στη δασική στρατηγική του 1998, αλλά εκτιμώντας ότι οι συνθήκες έχουν εξελιχθεί σημαντικά από τότε, η Επιτροπή προτείνει νέες δράσεις για το μέλλον (www.europa.eu).

Για να καταστρωθεί αποτελεσματική στρατηγική αειφόρου διαχείρισης των δασών, η Επιτροπή θεωρεί αναγκαία (www.europa.eu) :

- Τον συγκερασμό μεταξύ ενός τρόπου διαχείρισης των δασών που θα αποφέρει κοινωνικά και οικολογικά οφέλη και της διαπίστωσης ότι τα εισοδήματα των ευρωπαϊών ιδιοκτητών δασικών εκτάσεων εξαρτώνται, σε μεγάλο βαθμό, από τις πωλήσεις ξυλείας. Η ταυτόχρονη επίτευξη οικονομικών,

κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων γίνεται ολοένα δυσκολότερη στο πλαίσιο μιας ανοικτής και παγκόσμιας αγοράς,

- τη μεγαλύτερη εναρμόνιση των διαφόρων πολιτικών της ΕΕ που έχουν αντίκτυπο στα δάση και στη δασοκομική δραστηριότητα και τον καλύτερο συντονισμό μεταξύ Επιτροπής και κρατών μελών· τα σχετικά μέτρα θα εφαρμοστούν κατά την υλοποίηση της στρατηγικής,
- την επανεξέταση και την εδραίωση των διαδικασιών διαβούλευσης στον δασικό τομέα, ώστε να εξασφαλιστούν η διαφάνεια στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και ο δομημένος διάλογος με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και
- την αναγνώριση του ρόλου των δασών στην αειφόρο ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών που αφορούν την αλλαγή του κλίματος και τη βιοποικιλότητα, και την υποστήριξη των διεθνών δεσμεύσεων.

4.4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

[Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, της 24ης Οκτωβρίου 2005, με τίτλο: «Θεματική Στρατηγική για την Προστασία και τη Διατήρηση του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος» (COM(2005) 504 - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα)].

(Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί Θεσπίσεως Πλαισίου για Κοινοτική Δράση στο Πεδίο της Πολιτικής για το Θαλάσσιο Περιβάλλον (οδηγία «Στρατηγική για το Θαλάσσιο Περιβάλλον»)

Η Επιτροπή προτείνει ένα πλαίσιο και κοινούς στόχους για την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Για την επίτευξη των κοινών αυτών στόχων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβούν σε αξιολόγηση των αναγκών στις θαλάσσιες ζώνες που υπάγονται στη

δικαιοδοσία τους. Στη συνέχεια θα πρέπει να εκπονήσουν και να θέσουν σε εφαρμογή διαχειριστικά σχέδια για κάθε περιοχή και να μεριμνήσουν κατόπιν για τη συνέχεια που θα δοθεί (www.europra.eu).

Η υπόψη στρατηγική προσδιορίζει κοινούς στόχους βάσει των οποίων τα κράτη μέλη οφείλουν να χαράξουν, σε ό,τι αφορά ταυτοποιημένες θαλάσσιες περιοχές, και σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και με τρίτες χώρες που έχουν χωρικά ύδατα στις περιοχές αυτές, τις δικές τους στρατηγικές ώστε να επιτευχθεί μια ικανοποιητική οικολογική κατάσταση στα θαλάσσια ύδατα της δικαιοδοσίας τους (www.europra.eu).

Επιπρόσθετα, η στρατηγική αυτή ανταποκρίνεται σε διπλό στόχο: αφενός προστασία και αποκατάσταση των ευρωπαϊκών θαλασσών και αφετέρου οικολογική βιωσιμότητα των οικονομικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με το θαλάσσιο περιβάλλον μέχρι το 2021 (www.europra.eu).

Τα ευρωπαϊκά θαλάσσια ύδατα υποδιαιρούνται σε τρεις περιοχές (με ενδεχόμενες επιμέρους περιοχές): Βαλτική θάλασσα, Βορειοανατολικός ατλαντικός και Μεσόγειος θάλασσα. Σε καθεμιά απ' αυτές, και ενδεχομένως στις επιμέρους περιοχές, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη οφείλουν να συντονίζουν τη δράση τους αφενός μεταξύ τους και αφετέρου με τρίτες ενδιαφερόμενες χώρες (www.europra.eu).

4.5. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

[Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 2005, με τίτλο: «Θεματική Στρατηγική για την Αειφόρο Χρήση των Φυσικών Πόρων» (COM(2005) 670 - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα)].

Η στρατηγική αυτή διαμορφώνει ένα πλαίσιο δράσης το οποίο αποβλέπει στη μείωση των πιέσεων επί του περιβάλλοντος, οι οποίες απορρέουν από την παραγωγή και κατανάλωση φυσικών πόρων, χωρίς να επιβαρύνεται η οικονομική ανάπτυξη. Οι πτυχές που συνδέονται με τους

πόρους θα ενσωματωθούν σε όλες τις κατάλληλες πολιτικές και θα ληφθούν ειδικά μέτρα, ιδιαίτερα δε η δημιουργία ενός κέντρου δεδομένων και δεικτών, η ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού φόρουμ και η σύσταση διεθνούς ομάδας εμπειρογνομόνων (www.europa.eu).

Πιο συγκεκριμένα, η στρατηγική αυτή καθορίζει τις κατευθύνσεις της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την επόμενη 25ετία, με στόχο την αποδοτικότερη και πλέον αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους (www.europa.eu).

Στόχος της στρατηγικής είναι ο περιορισμός των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που έχει η χρήση των φυσικών πόρων (εξάντληση των πόρων και ρύπανση), τηρουμένων, εκ παραλλήλου, των στόχων που ορίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση. Εμπλέκονται εν προκειμένω όλοι οι τομείς οι οποίοι καταναλώνουν πόρους, με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων, τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους και την υποκατάσταση των εξαιρετικά ρυπογόνων πόρων με εναλλακτικές λύσεις.

Στο στάδιο αυτό δεν έχει καθοριστεί κανένας αριθμητικός στόχος, πλην όμως η στρατηγική προβλέπει τη δυνατότητα καθορισμού τέτοιων στόχων κατά τη διάρκεια των προσεχών ετών, όταν το γνωστικό επίπεδο για την φύση των πόρων και οι δείκτες της εξέλιξής τους θα έχουν επαρκώς αναπτυχθεί ώστε να είναι εκμεταλλεύσιμοι (www.europa.eu).

4.6. ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

[Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής : Προς μια Μελλοντική Θαλάσσια Πολιτική για την Ένωση: Ένα Ευρωπαϊκό Όραμα για τους Ωκεανούς και τις Θάλασσες (COM(2006) 275 τελικό - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα)].

Τον Ιούνιο του 2006, η Επιτροπή δημοσίευσε μια Πράσινη Βίβλο σχετικά με τις διάφορες πτυχές μιας μελλοντικής κοινοτικής θαλάσσιας πολιτικής. Η Πράσινη Βίβλος τονίζει την ταυτότητα και την ηγετική θέση της

Ευρώπης στον θαλάσσιο χώρο, την οποία πρέπει να διατηρήσει σε μια περίοδο κατά την οποία οι πιέσεις που ασκούνται στο περιβάλλον απειλούν τη βιωσιμότητα των θαλάσσιων δραστηριοτήτων. Η θαλάσσια πολιτική πρέπει επομένως να αποσκοπεί στην επίτευξη ενός καινοτόμου, ανταγωνιστικού και φιλικού προς το περιβάλλον κλάδου θαλάσσιας οικονομίας. Εκτός από τις θαλάσσιες δραστηριότητες, η προτεινόμενη προσέγγιση αφορά την ποιότητα ζωής στις παράκτιες περιοχές. Στο πλαίσιο αυτό, η Πράσινη Βίβλος ασχολείται με νέα εργαλεία και νέους τρόπους διακυβέρνησης θεμάτων που αφορούν τη θάλασσα (www.euroopa.eu).

Η Πράσινη Βίβλος εντάσσεται άμεσα στη στρατηγική της Λισσαβόνας. Στόχος είναι η επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης με τη συμφιλίωση της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής διάστασης της αξιοποίησης των πόρων των ωκεανών και των θαλασσών (www.euroopa.eu).

Οι θαλάσσιες δραστηριότητες αποτελούν έναν σημαντικό τομέα για τη στρατηγική της Λισσαβόνας, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας της θαλάσσιας οικονομίας. Εκτιμάται ότι οι τομείς οι οποίοι συνδέονται με την εκμετάλλευση των θαλάσσιων πόρων αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεταξύ 3-5% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση καταλαμβάνει την πρώτη θέση σε παγκόσμιο επίπεδο, στους εξής τομείς (www.euroopa.eu) :

- Θαλάσσιες μεταφορές (χάρη στο μέγεθος των εμπορικών συναλλαγών διά θαλάσσης),
- παράκτιος τουρισμός (χάρη στο γεγονός ότι τα δύο τρίτα των συνόρων της Ένωσης βρέχονται από θάλασσες),
- προμήθεια ενεργειακών πόρων στην ανοικτή θάλασσα (χάρη στους πόρους πετρελαίου και φυσικού αερίου της Βόρειας Θάλασσας),
- ναυπηγική τεχνολογία (χάρη στην κατασκευή πλοίων τα οποία διακρίνονται από πλευράς πολυπλοκότητας, ασφάλειας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων) και
- συναφείς υπηρεσίες (χάρη στην ανάπτυξη τεχνογνωσίας στον τομέα της θαλάσσιας τεχνολογίας).

Επιπλέον, η ΕΕ κατέχει ηγετική θέση σε πολλούς τομείς με αναπτυξιακό δυναμικό, όπως η κατασκευή κρουαζιερόπλοιων, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και οι λιμένες (www.euroopa.eu).

Έχει μεγάλη σημασία να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα σε αυτούς τους τομείς οι οποίοι διαδραματίζουν σημαντικότατο κοινωνικοοικονομικό ρόλο. Για το λόγο αυτό, η Πράσινη Βίβλος εξετάζει τους παράγοντες που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα: την κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τις επιστημονικές γνώσεις για όλες τις πτυχές που συνδέονται με τους ωκεανούς, την καινοτομία και την τεχνογνωσία του εργατικού δυναμικού (www.euroopa.eu).

4.7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

[Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 22ας Μαΐου 2006, με τίτλο: «Η Ανάσχεση της Απώλειας της Βιοποικιλότητας έως το 2010 και μετέπειτα - Η υποστήριξη των υπηρεσιών οικοσυστήματος με στόχο την ευημερία του ανθρώπου» (COM(2006) 216 τελικό - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα)].

Η Επιτροπή θεσπίζει πρόγραμμα δράσης με στόχους που περιλαμβάνουν την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και μέτρα που θα επιτρέψουν την επίτευξη των στόχων αυτών έως το 2010. Το πρόγραμμα δράσης βασίζεται στην αξιολόγηση της απώλειας της βιοποικιλότητας τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και παγκοσμίως, καθώς και στα ήδη ληφθέντα μέτρα εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση του ως άνω προβλήματος (www.euroopa.eu).

Το πρόγραμμα δράσης καθορίζει 10 στόχους προτεραιότητας, οι οποίοι χωρίζονται σε τέσσερις πολιτικούς τομείς (η βιοποικιλότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η παγκόσμια βιοποικιλότητα, η βιοποικιλότητα και η αλλαγή του κλίματος και τέλος, το αντίστοιχο γνωστικό υπόβαθρο). Διευκρινίζει μάλιστα περαιτέρω τέσσερα μέτρα υποστήριξης, καθοριστικής σημασίας, (εξασφάλιση της απαραίτητης χρηματοδότησης,

ενίσχυση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, οικοδόμηση σχέσεων συνεργασίας, ευαισθητοποίηση και συμμετοχή του κοινού), καθώς και μέτρα παρακολούθησης, αξιολόγησης και επανεξέτασης. Το πρόγραμμα δράσης απευθύνεται τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στα κράτη μέλη της. Τα αντίστοιχα μέτρα θα πρέπει να έχουν ληφθεί έως το 2010 και προβλέπεται ότι θα συνεχιστεί η εφαρμογή τους και μετά το εν λόγω έτος (www.euroopa.eu).

Στη συνέχεια, θα ακολουθήσει μία εκτενέστερη ανάλυση του περιεχομένου των τεσσάρων πολιτικών τομέων αλλά και των τεσσάρων μέτρων υποστήριξης που προαναφέρθηκαν.

Η Βιοποικιλότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το πρόγραμμα δράσης προβλέπει τη διαφύλαξη των σημαντικότερων οικολογικών ενδιαιτημάτων και βιολογικών ειδών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η επίτευξη του εν λόγω στόχου προϋποθέτει την κλιμάκωση του δικτύου Natura 2000 (ως προς το χαρακτηρισμό και τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών καθώς και τη συνοχή και τη σύνδεση των επιμέρους στοιχείων του δικτύου), με την αποκατάσταση των πληθυσμών των πλέον απειλούμενων ειδών και με τη λήψη μέτρων διατήρησης της φύσης στις πλέον απόκεντρες περιφέρειες (www.euroopa.eu).

Εντούτοις, για να είναι βιώσιμη η προστασία της βιοποικιλότητας επιβάλλεται να αναληφθεί επιπλέον δράση υπέρ των απειλούμενων ειδών πέραν του Natura 2000. Ως εκ τούτου, το πρόγραμμα δράσης σκιαγραφεί τις μεθόδους με τις οποίες θα ήταν δυνατόν να διατηρηθούν και να αποκατασταθούν η βιοποικιλότητα και οι υπηρεσίες οικοσυστήματος στην ευρύτερη ύπαιθρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προς τούτο απαιτείται να εξασφαλισθεί η βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), ιδίως για τη διατήρηση των υψηλής φυσικής αξίας καλλιεργούμενων και δασικών εκτάσεων (www.euroopa.eu).

Παράλληλα με το πρόγραμμα δράσης επιδιώκεται η διατήρηση και η αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών οικοσυστήματος στο ευρύτερο θαλάσσιο περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εν προκειμένω,

στόχο αποτελεί η αποκατάσταση των αλιευτικών αποθεμάτων, η μείωση των επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα εξ αυτών παραπλεύρως πληττόμενα βιολογικά είδη καθώς και στα θαλάσσια οικολογικά ενδιαίτηματα, ιδίως στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) (www.europa.eu).

Η εξασφάλιση μεγαλύτερης συμβατότητας μεταξύ αφενός της περιφερειακής και της χωροταξικής ανάπτυξης και αφετέρου της βιοποικιλότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί επίσης στόχο υψηλής προτεραιότητας του συγκεκριμένου προγράμματος δράσης, ο οποίος αναμένεται να επιτευχθεί με τη βελτίωση του σχεδιασμού σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο ώστε να λαμβάνεται περισσότερο υπόψη η βιοποικιλότητα (ήτοι οι αξιολογήσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τα έργα τα οποία χρηματοδοτεί η Κοινότητα καθώς και οι συνεργασίες με τους φορείς σχεδιασμού και υλοποίησης) (www.europa.eu).

Άλλος στόχος του προγράμματος δράσης είναι να μειώσει ουσιαστικά τις επιπτώσεις των επεκτατικών αλλόχθονων ειδών και γονοτύπων. Επιβάλλεται προς τούτο να διαμορφωθούν γενική στρατηγική και εξειδικευμένες δράσεις, όπως ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης (www.europa.eu).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Παγκόσμια Βιοποικιλότητα

Για να ενισχυθεί ουσιαστικά η αποτελεσματικότητα της διεθνούς διακυβέρνησης στον τομέα της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών οικοσυστήματος, το πρόγραμμα δράσης προτείνει να εστιαστούν οι προσπάθειες στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σύμβασης για τη βιοποικιλότητα και τις αντίστοιχες συμφωνίες (www.europa.eu).

Επιπλέον το πρόγραμμα δράσης προβλέπει να ενισχυθεί ουσιαστικά η υποστήριξη της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών οικοσυστήματος στο πλαίσιο της παρεχόμενης, από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εξωτερικής βοήθειας, με τη χρηματοδότηση προγραμμάτων τομεακού ή γεωγραφικού χαρακτήρα.

Έχει καταστεί ιδιαίτερα επιτακτική η λήψη μέτρων για την ουσιαστική μείωση των επιπτώσεων του διεθνούς εμπορίου στην παγκόσμια

βιοποικιλότητα και τις αντίστοιχες υπηρεσίες οικοσυστημάτων, ιδίως για να περιοριστεί η καταστροφή των τροπικών δασών (www.europa.eu).

Επιβάλλεται να υιοθετήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπέστερη προσέγγιση σε τρεις τομείς : διακυβέρνηση, εμπόριο και αναπτυξιακή συνεργασία. Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι είναι καθοριστικής σημασίας για την αξιοπιστία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον συγκεκριμένο τομέα να αναληφθεί αποτελεσματική δράση στα υπερπόντια διαμερίσματα και εδάφη των κρατών μελών (www.europa.eu).

Η Βιοποικιλότητα και η Αλλαγή του Κλίματος

Το πρόγραμμα δράσης τονίζει τις δυνατότητες που προσφέρει η βιοποικιλότητα όσον αφορά τον περιορισμό της συγκέντρωσης των αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα, χάρη στους μηχανισμούς δέσμευσης του άνθρακα (www.europa.eu).

Τονίζεται επίσης ο αντίκτυπος της αλλαγής του κλίματος στη βιοποικιλότητα και διευκρινίζεται ότι αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το πρόγραμμα δράσης επιμένει ότι είναι ανάγκη να πιθασευτούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ώστε να μειωθεί μελλοντικά η πίεση που ασκείται στη βιοποικιλότητα. Παράλληλα εξετάζεται το ενδεχόμενο να υποστηριχθεί η προσαρμογή της βιοποικιλότητας στην αλλαγή του κλίματος, εξασφαλίζοντας τη συνοχή του δικτύου Natura 2000 και ελαχιστοποιώντας τις πιθανότητες να επιβαρυνθεί η βιοποικιλότητα λόγω της προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος και των μέτρων για τον περιορισμό του εν λόγω φαινομένου (www.europa.eu).

Το Γνωστικό Υπόβαθρο

Στο πρόγραμμα δράσης της, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι ζωτικής σημασίας να ενισχυθεί ουσιαστικά το γνωστικό υπόβαθρο για τη διαφύλαξη και την αειφόρο αξιοποίηση της βιοποικιλότητας τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και παγκοσμίως. Προς τούτο απαιτείται ιδίως η περαιτέρω

ενίσχυση του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας , της ερευνητικής υποδομής, της επικοινωνίας και της διαλειτουργικότητας των δεδομένων καθώς και η συγκέντρωση ανεξάρτητων επιστημονικών απόψεων και συμβουλών ώστε να διαμορφωθεί ανάλογα η αντίστοιχη πολιτική. Η Επιτροπή προτίθεται να δημιουργήσει μηχανισμό που να διευκολύνει τη συγκέντρωση των επιστημονικών απόψεων (www.euroopa.eu).

Μέτρα Υποστήριξης του Προγράμματος Δράσης

Η Επιτροπή, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, επισήμανε τέσσερα μέτρα υποστήριξης που είναι καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο πρόγραμμα δράσης (www.euroopa.eu) :

- Εξασφάλιση της δέουσας χρηματοδότησης αξιοποιώντας τα διαθέσιμα κοινοτικά μέσα στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών για την περίοδο 2007-2013,
- ενίσχυση της λήψης αποφάσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως με τη βελτίωση του συντονισμού και της συμπληρωματικότητας μεταξύ του ευρωπαϊκού, του εθνικού και του περιφερειακού επιπέδου, λαμβάνοντας υπόψη τις δαπάνες λόγω βιοποικιλότητας και περιβάλλοντος κατά τη λήψη των αποφάσεων,
- οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων μεταξύ του κυβερνητικού και του χρηματοοικονομικού καθώς και του εκπαιδευτικού και του ιδιωτικού τομέα (συμπεριλαμβανομένων των ιδιοκτητών και όλων όσων ασχολούνται με την προστασία του περιβάλλοντος) και τέλος,
- εξασφάλιση της επιμόρφωσης, της ευαισθητοποίησης και της συμμετοχής του κοινού.

4.8. ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΑΣΗ

[Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, της 15ης Ιουνίου 2006, σχετικά με το Κοινοτικό Σχέδιο Δράσης για τα Δάση (COM(2006) 302 τελικό - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα)].

Το συγκεκριμένο σχέδιο δράσης έχει ως στόχο να διαμορφωθεί συνεπές πλαίσιο για τις πρωτοβουλίες υπέρ των δασών σε επίπεδο Κοινότητας. Αποτελεί παράλληλα μέσο συντονισμού των κοινοτικών δράσεων και των δασικών πολιτικών των κρατών μελών. Το ως άνω σχέδιο θέτει τέσσερις στόχους: τη μακροπρόθεσμη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον δασικό τομέα, την προστασία του περιβάλλοντος, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την κλιμάκωση του διατομεακού συντονισμού και της επικοινωνίας. Προς τούτο προτείνονται δεκαοκτώ δράσεις-κλειδιά που θα τεθούν σε εφαρμογή κατά τη διάρκεια της πενταετίας 2007-2011 (www.europa.eu).

Πιο αναλυτικά, τα δάση αποτελούν σημαντικό τομέα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεδομένου ότι καλύπτουν το 37,8% του ευρωπαϊκού εδάφους και συνιστούν στοιχειώδη βιοποριστικό παράγοντα για 3,4 εκατ. άτομα (δασοκομία και κλάδοι που βασίζονται στα δάση). Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο δεύτερος παραγωγός - μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες - στρογγυλής βιομηχανικής ξυλείας και παράγει περίπου 80% του φελλού παγκοσμίως. Τα δάση διαδραματίζουν επίσης σοβαρό ρόλο στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής, όχι μόνο για τη δέσμευση του άνθρακα αλλά και λόγω της παραγωγής βιομάζας και των δυνατοτήτων που προσφέρουν όσον αφορά τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας (www.europa.eu).

Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθόρισε τέσσερις βασικούς στόχους, όπως προαναφέρθηκε, οι οποίοι επιβάλλεται να υλοποιηθούν για να βελτιστοποιηθεί η αειφόρος διαχείριση και ο πολυλειτουργικός ρόλος των δασών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εν λόγω στόχοι τέθηκαν ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη συνέπεια και συνεργασία σε διάφορα επίπεδα (www.europa.eu).

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει πλέον ειδικό χρηματοδοτικό μέσο για τα δάση. Μετά το 2006, η Επιτροπή διευκρινίζει στο σχέδιο δράσης τις δυνατότητες οικονομικής υποστήριξης από το 2007 αξιοποιώντας διάφορα κοινοτικά μέσα, όπως το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης (ανάπτυξης της υπαίθρου), το πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης, το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον Life+ και το 7ο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα (www.europa.eu).

Στη συνέχεια, θα δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στο περιεχόμενο των τεσσάρων στόχων, που θέτει το ως άνω σχέδιο, οι οποίοι θα υλοποιηθούν μέσω 18 κοινών δράσεων, καθοριστικής σημασίας, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη.

Μακροπρόθεσμη Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ανταγωνιστικότητα της δασοκομίας. Ο συγκεκριμένος τομέας προσφέρει ιδιαίτερες δυνατότητες παραγωγής νέων προϊόντων και παροχής υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και μπορεί να εξυπηρετήσει την ολοένα αυξανόμενη ζήτηση ως πηγή ανανεώσιμων πρώτων υλών. Η Επιτροπή προτείνει πέντε δράσεις-κλειδιά για την επίτευξη του εν λόγω στόχου (www.europa.eu) :

Δράση - Κλειδί 1 : η Επιτροπή θα εκπονήσει μελέτη για τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης στην ανταγωνιστικότητα της δασοκομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με στόχο να προσδιορίσει τους κύριους παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξη των δασικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το συγκεκριμένο έγγραφο θα αποτελέσει τη βάση των συζητήσεων σχετικά με τις δράσεις που θα πρέπει να αναληφθούν ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και η οικονομική βιωσιμότητα του συγκεκριμένου τομέα,

Δράση - Κλειδί 2 : ενθάρρυνση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης με στόχο να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα του δασικού τομέα (ιδίως με το 7ο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα). Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να υποστηρίζουν την ανάπτυξη της τεχνολογικής

πλατφόρμας για τα δάση. Παράλληλα θα εξεταστεί το ενδεχόμενο δημιουργίας κοινοτικού επιστημονικού φόρουμ,

Δράση - Κλειδί 3 : ανταλλαγή και αποτίμηση της αποκομισθείσας πείρας σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση και την εμπορική διακίνηση δασικών προϊόντων και υπηρεσιών που δεν σχετίζονται με την ξυλεία: εν προκειμένω, στόχο αποτελεί η ποσοστικοποίηση της αξίας των δασών και των λειτουργιών τους, ώστε να διαμορφωθούν μέσα εισοδηματικής αξιοποίησης αγαθών και υπηρεσιών που δεν αποτελούν αντικείμενο εμπορικής διακίνησης,

Δράση - Κλειδί 4 : προαγωγή της ενεργειακής αξιοποίησης της δασικής βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας,

Δράση - Κλειδί 5 : διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των ιδιοκτητών των δασών και προαγωγή της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης στον δασικό τομέα.

Πέραν των δράσεων που έχουν αναληφθεί σε κοινοτικό επίπεδο, τα κράτη μέλη έχουν επίσης τη δυνατότητα : να προαγάγουν τη συνεργασία μεταξύ των ιδιωτών ιδιοκτητών δασών, της βιομηχανίας και άλλων παραγόντων σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη νέων προϊόντων, παραγωγικών διαδικασιών, τεχνολογιών και εμπορικών διεξόδων· να διευκολύνουν τις επενδύσεις για την αύξηση της οικονομικής αξίας των δασών και να υποστηρίξουν τη συγκρότηση και την ανάπτυξη των ενώσεων των ιδιοκτητών των δασών (www.europa.eu).

Η Προστασία και η Βελτίωση του Περιβάλλοντος

Γενικό στόχο αποτελεί να διατηρηθεί και να ενισχυθεί δεόντως η βιοποικιλότητα, η δέσμευση του άνθρακα, η ακεραιότητα, η υγεία και η αντοχή των δασικών οικοσυστημάτων σε διάφορες γεωγραφικές κλίμακες. Προς τούτο, η Επιτροπή προτείνει τις κάτωθι δράσεις-κλειδιά (www.europa.eu) :

Δράση - Κλειδί 6 : διευκόλυνση της τήρησης εκ μέρους των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει σε ό,τι αφορά το μετριασμό των κλιματικών αλλαγών βάσει της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος (CCNUCC) και του πρωτοκόλλου του Κιότο, και διευκόλυνση της προσαρμογής στις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος,

Δράση - Κλειδί 7 : συμβολή στην πραγμάτωση των αναθεωρημένων κοινοτικών στόχων σε ό,τι αφορά τη βιοποικιλότητα για την περίοδο μετά το 2010,

Δράση - Κλειδί 8 : επεξεργασία ενός συστήματος εποπτείας των δασών μετά την ολοκλήρωση της δράσης επιτήρησης «Έμφαση στα δάση»,

Δράση - Κλειδί 9 : βελτίωση της προστασίας των δασών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Εξάλλου τα κράτη μέλη δύνανται, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης και του χρηματοδοτικού μέσου Life+ να προαγάγουν τα μέτρα υπέρ των δασών (με το Natura 2000, τα αγροδασικά συστήματα, τις εθνικές κατευθυντήριες γραμμές κ.λπ.), να συμβάλουν στην αποκατάσταση των δασών που έχουν υποστεί ζημιές από φυσικές καταστροφές και πυρκαγιές, να υποστηρίξουν τις μελέτες σχετικά με τα αίτια των δασικών πυρκαγιών, τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης, την επιμόρφωση και τα έργα επίδειξης καθώς και να επανεξετάσουν και να ενημερώσουν ευρύτερες στρατηγικές για την αντιμετώπιση βιοτικών και αβιοτικών παραγόντων (www.europa.eu).

Η Συμβολή στη Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής

Η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σημαντικό να διαφυλαχθεί και να υποστηριχθεί η κοινωνική και πολιτιστική διάσταση των δασών. Προς τούτο έχει προσδιορίσει τις κάτωθι δράσεις-κλειδιά (www.europa.eu) :

Δράση - Κλειδί 10 : ενθάρρυνση της εκπαίδευσης και της ενημέρωσης σε ό,τι αφορά το περιβάλλον,

Δράση - Κλειδί 11 : διατήρηση και ενίσχυση του προστατευτικού ρόλου των δασών,

Δράση - Κλειδί 12 : διερεύνηση της δυναμικότητας των αστικών και προαστιακών δασών.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη δύνανται, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), να αυξήσουν τις επενδύσεις και την αειφόρο διαχείριση των δασών ώστε να βελτιωθεί η πρόληψη των φυσικών καταστροφών (www.euroopa.eu).

Ενθάρρυνση του Συντονισμού και της Επικοινωνίας

Μολονότι η δασική πολιτική εμπίπτει στις αρμοδιότητες των κρατών μελών, πολλές πρωτοβουλίες που έχουν επιπτώσεις στη δασική διαχείριση αναλαμβάνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται να βελτιωθεί η διατομεακή συνέπεια και συνεργασία, με στόχο να εξισορροπηθούν οι οικονομικοί, περιβαλλοντικοί και κοινωνικοπολιτιστικοί στόχοι σε διάφορα οργανωτικά και θεσμικά επίπεδα (www.euroopa.eu).

Δράση - Κλειδί 13 : ενίσχυση του ρόλου της Μόνιμης Δασικής Επιτροπής,

Δράση - Κλειδί 14 : ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των επιμέρους πολιτικών τομέων σε ό,τι αφορά τα δασικά θέματα,

Δράση - Κλειδί 15 : διερεύνηση της εφαρμογής της ανοικτής μεθόδου συντονισμού των εθνικών δασικών προγραμμάτων,

Δράση - Κλειδί 16 : ενίσχυση της θέσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις διεθνείς δράσεις που συνδέονται με τα δάση,

Δράση - Κλειδί 17 : ενθάρρυνση της χρήσης της ξυλείας και άλλων δασικών προϊόντων από δάση που αποτελούν αντικείμενο αειφόρου διαχείρισης,

Δράση - Κλειδί 18 : βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών και της επικοινωνίας. Εν προκειμένω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να αναπτύξει διαδικτυακό τόπο αφιερωμένο στη διαχείριση των δασών στον εξυπηρετητή Europa.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη καλούνται να δώσουν ιδιαίτερη δημοσιότητα στις σχετικές εκδηλώσεις τους, όπως η «εβδομάδα για τα δάση» ή μία «ημέρα για τα δάση», με στόχο να ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη όσον αφορά τα πλεονεκτήματα της αειφόρου διαχείρισης των δασών (www.euroopa.eu).

Τέλος, σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο πρόγραμμα δράσης, η Επιτροπή θα πραγματοποιήσει ενδιάμεση αξιολόγηση το 2009 και συνολική αξιολόγηση το 2012 (www.euroopa.eu).

4.9. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

[Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 22ας Σεπτεμβρίου 2006 με τίτλο : «Θεματική Στρατηγική για την Προστασία του Εδάφους» (COM(2006) 231 τελικό - Δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα)].

(Πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Σεπτεμβρίου 2006 με την οποία καθορίζεται το Πλαίσιο για την Προστασία του Εδάφους και τροποποιείται η οδηγία 2004/35/EK).

Η Επιτροπή προτείνει κοινό πλαίσιο και στόχους για την πρόληψη της υποβάθμισης του εδάφους, τη διαφύλαξη των λειτουργιών του και την αποκατάσταση των ήδη υποβαθμισμένων εκτάσεων. Η ως άνω στρατηγική

και η αντίστοιχη πρόταση προβλέπουν το χαρακτηρισμό των απειλούμενων περιοχών, καθώς και των τοποθεσιών που έχουν υποστεί ρύπανση παράλληλα με την αποκατάσταση των ήδη υποβαθμισμένων εδαφών (www.europa.eu).

Η θεματική στρατηγική για την προστασία του εδάφους στην Ευρωπαϊκή Ένωση προτείνει μέτρα με στόχο την προστασία του εδάφους και τη διαφύλαξη της ικανότητάς του να επιτελεί τις οικολογικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές λειτουργίες του (www.europa.eu).

Επίσης, η στρατηγική προβλέπει τη διαμόρφωση νομοθετικού πλαισίου για την προστασία και τη βιώσιμη αξιοποίηση του εδάφους, την ενσωμάτωση της προστασίας του εδάφους στις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές, την ενίσχυση του αντίστοιχου γνωστικού υπόβαθρου, καθώς και τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση του κοινού (www.europa.eu).

Η πρόταση οδηγίας αποτελεί μείζον στοιχείο της στρατηγικής και θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να λάβουν τα δέοντα μέτρα ανάλογα με τις τοπικώς επικρατούσες συνθήκες. Προβλέπει μέτρα που αποσκοπούν στον εντοπισμό των προβλημάτων, στην πρόληψη της υποβάθμισης του εδάφους και στην αποκατάσταση των ήδη υποβαθμισμένων ή μολυσμένων εκτάσεων (www.europa.eu).

5. ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΜΕΣΟ «LIFE» ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Το LIFE είναι το οικονομικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υποστηρίζει περιβαλλοντικά και φυσικά προγράμματα διατήρησης σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς επίσης και σε χώρες οι οποίες είναι υποψήφιες να μπουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και σε γειτονικές χώρες. Από το 1992, το LIFE έχει συγχρηματοδοτήσει περίπου 2.750 προγράμματα, που συμβάλλουν με περίπου €1.35 δισεκατομμύρια στην προστασία του περιβάλλοντος (www.europa.eu).

Το LIFE υποστηρίζει το πρόγραμμα LIFE III και το πρόγραμμα LIFE+ τα οποία ίσχυαν και ισχύουν για τις χρηματοδοτικές περιόδους 2000-2006 και 2007-2013. Το πρόγραμμα LIFE+ (2007-2013) αποτελεί συνέχεια του προγράμματος LIFE III (2000-2006) (www.europa.eu).

Στη συνέχεια θα γίνει μια σύντομη αναφορά στα περιεχόμενα αυτών των δύο προγραμμάτων.

Αρχικά, το πρόγραμμα LIFE III περιλαμβάνει τρεις θεματικές ενότητες (www.europa.eu) :

- LIFE-Environment,
- LIFE-Nature,
- LIFE-Third Countries.

Πιο αναλυτικά, η πρώτη θεματική ενότητα, LIFE-Environment υποστήριξε την ανάπτυξη των καινοτόμων τεχνικών και των μεθόδων από τη συγχρηματοδότηση και τα προγράμματα επίδειξης (www.europa.eu).

Στη συνέχεια, η δεύτερη θεματική ενότητα, LIFE-Nature υποστήριξε τα προγράμματα διατήρησης της φύσης που συντηρούν ή αποκαθιστούν τους φυσικούς βιότοπους ή/και τους πληθυσμούς ειδών (www.europa.eu).

Και η τρίτη, LIFE-Third Countries υποστήριξε την δημιουργία περιβαλλοντικής υποδομής και τη μεταφορά της γνώσης στις χώρες οι οποίες συνορεύουν με τη Μεσόγειο και τη Βαλτική θάλασσα (www.europa.eu).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η πρόσκληση υποβολής προτάσεων 2008 LIFE+ έχει δημοσιευθεί στις 15 Ιουλίου 2008 (www.euroopa.eu).

Το δεύτερο πρόγραμμα **LIFE+** περιλαμβάνει επίσης τρεις ενότητες (www.euroopa.eu) :

- LIFE+ Φύση & Βιοποικιλότητα,
- LIFE+ Πολιτική για το περιβάλλον & Διακυβέρνηση,
- LIFE+ Πληροφορία & Επικοινωνία.

Πιο αναλυτικά, όσον αφορά στην πρώτη ενότητα, LIFE+ Φύση & Βιοποικιλότητα, το τμήμα της φύσης και της βιοποικιλότητας συνεχίζει και επεκτείνει το προηγούμενο σκέλος του προγράμματος Life III, το LIFE-Nature. Θα συγχρηματοδοτήσει τα προγράμματα καλύτερης πρακτικής ή επίδειξης που συμβάλλουν στην εφαρμογή των οδηγιών για τα πτηνά και τους βιότοπους. Επιπλέον θα συγχρηματοδοτήσει τα καινοτόμα προγράμματα επίδειξης που συμβάλλουν στην εφαρμογή των στόχων της ανακοίνωσης της Επιτροπής (COM(2006) 216 τελικό) " Σταματώντας την απώλεια βιοποικιλότητας μέχρι το 2010 - και έπειτα". Τουλάχιστον 50% του προϋπολογισμού LIFE+ για τη συγχρηματοδότηση προγράμματος πρέπει να αφιερωθεί στα προγράμματα LIFE+ φύση και βιοποικιλότητα (www.euroopa.eu).

Σχετικά με τη δεύτερη ενότητα, LIFE+ Πολιτική για το περιβάλλον & Διακυβέρνηση, το τμήμα της πολιτικής για το περιβάλλον και της διακυβέρνησης συνεχίζει και επεκτείνει το προηγούμενο σκέλος LIFE-Environment. Θα συγχρηματοδοτήσει τα προγράμματα που συμβάλλουν στην εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής για το περιβάλλον, την ανάπτυξη των καινοτόμων πολιτικών προσεγγίσεων, τις τεχνολογίες, τις μεθόδους και τα όργανα, τη βάση γνώσεων όσον αφορά στην πολιτική για το περιβάλλον και τη νομοθεσία, και τον έλεγχο των περιβαλλοντικών πιέσεων (συμπεριλαμβανομένου του μακροπρόθεσμου ελέγχου των δασών και των περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων) (www.euroopa.eu).

Και τέλος, όσον αφορά στην τρίτη ενότητα, LIFE+ Πληροφορίες & Επικοινωνία, αυτός ο νέος τομέας θα συγχρηματοδοτήσει τα προγράμματα

που εφαρμόζουν τις εκστρατείες επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης στα περιβαλλοντικά, ζητήματα προστασίας φύσης ή συντήρησης βιοποικιλότητας, καθώς επίσης και τα προγράμματα σχετικά με την πρόληψη δασικής πυρκαγιάς (ευαισθητοποίηση, πρόσθετη κατάρτιση) (www.euroopa.eu).

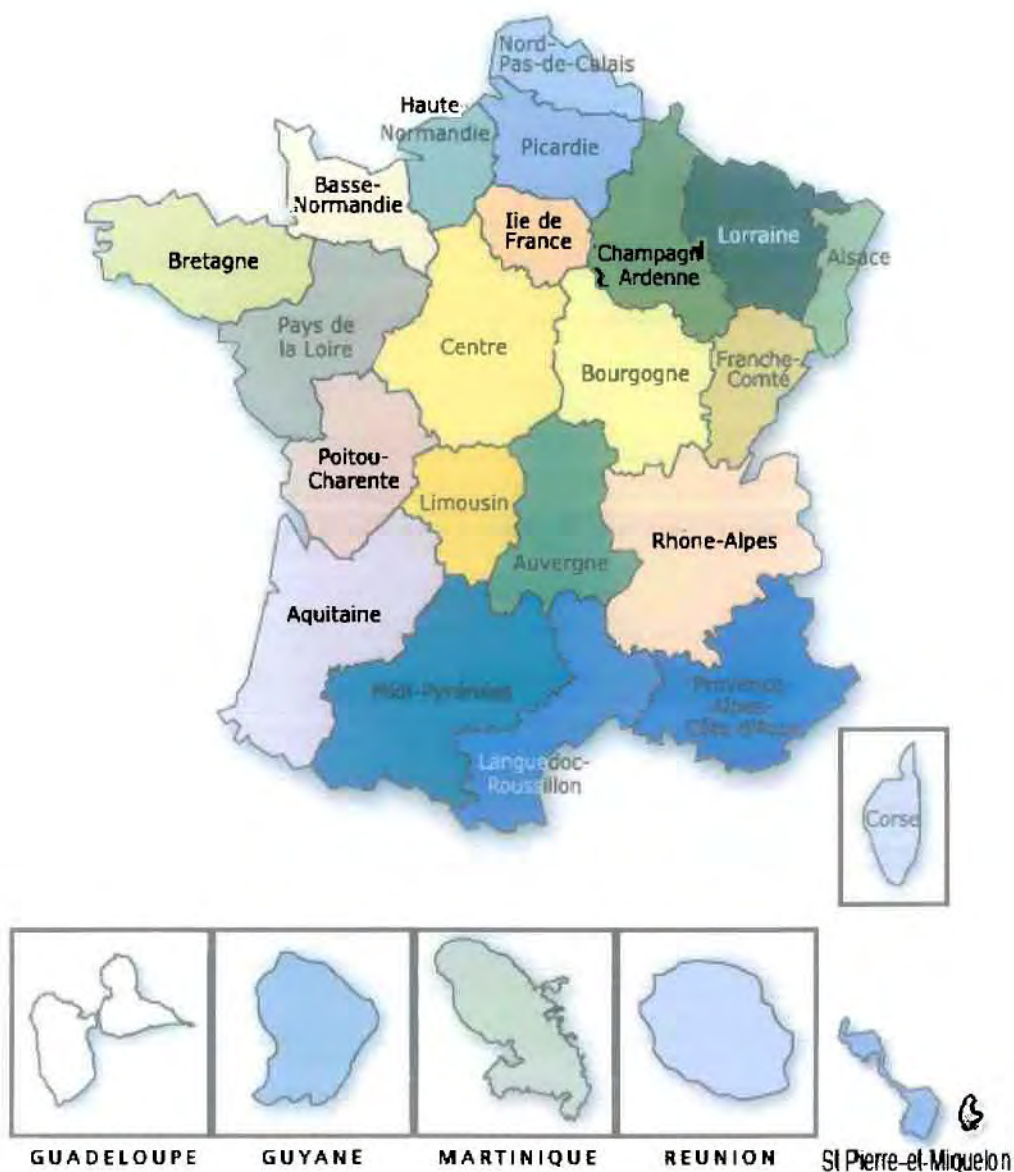
ΜΕΡΟΣ II : ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

1. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

1.1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

1.1.1. Οι Περιφέρειες της Γαλλίας

Χάρτης 1: Περιφέρειες της Γαλλίας

Πηγή: www.developpement-durable.gouv.fr

Η Γαλλία αποτελείται από 22 περιφέρειες, διηρημένες σε 96 νομούς στα ηπειρωτικά της χώρας καθώς και 4 Νομούς και 4 επαρχίες υπερπόντιες. Οι 22 μητροπολιτικές περιφέρειες έχουν επίσημα όρια και μία πρωτεύουσα. Οι περιφέρειες είναι οι εξής :

Alsace, Aquitaine, Auvergne, Basse-Normandie, Burgundy, Bretagne, Centre, Champagne Ardenne, Corse, Franche-Comte, Haute-Normandie, Ile-de-France, Languedoc-Roussillon, Limousin, Lorraine, Midi-Pyrenees, Nord Pas-de-Calais, Pays de la Loire, Picardie, Poitou-Charentes, Provence-Alpes-Cotes d'Azur, Rhone-Alpes

Και οι 4 υπερπόντιες περιφέρειες της είναι :

Reunion, Guadeloupe-Martinique, Guyane, Saint-Pierre-et-Miquelon

1.1.2. Η Μεσογειακή Γαλλία

Τρεις περιφέρειες βρέχονται από την Μεσόγειο (http://www.ambafrance-gr.org/article.php3?id_article=1285) :

- Κορσική, που είναι αραιοκατοικημένη (256.000 κατοίκους).
- Προβηγκία – Άλπεις – Κυανή Άκτι (4.506.151 κατοίκους).
- Languedoc-Roussillon (2.300.000 κατοίκους).

1.2. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Παρόλο που η διοικητική διαίρεση σε νομούς, δήμους και κοινότητες του γαλλικού κράτους υφίσταται εδώ και πολλές δεκαετίες, με μία τροποποίηση της γαλλικής νομοθεσίας, η οποία πραγματοποιήθηκε το 1982-83, εδραιώθηκε στην Γαλλία το αποκεντρωτικό σύστημα διοίκησης. Σύμφωνα μ' αυτή την νομοθεσία, οι περιφέρειες, στις οποίες έχει διαιρεθεί η χώρα,

αποκτούν ιδιαίτερες αρμοδιότητες, με αποτέλεσμα να είναι ανεξάρτητες. Το αποτέλεσμα είναι το κράτος να μην φέρει την ευθύνη του ελέγχου των περιφερειών, παρά μόνο να διαδραματίζει συντονιστικό ρόλο μεταξύ των περιφερειών (www.ambafrance.org).

1.3. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1.3.1. Υπουργείο Οικολογίας, Ενέργειας, Βιώσιμης Ανάπτυξης και Χωροταξίας (Ministère de l'Écologie, de l'Énergie, du Développement durable et de l'Aménagement du territoire)

Ο αρμόδιος φορέας για την προστασία και την ανάδειξη του περιβάλλοντος είναι το Υπουργείο Οικολογίας, Ενέργειας, Βιώσιμης Ανάπτυξης και Χωροταξίας. Το συγκεκριμένο υπουργείο αποτελεί ένα σημαντικό τμήμα του γαλλικού πολιτικού συστήματος, καθώς έχει ως αντικείμενο την προστασία, την ανάδειξη, τον προγραμματισμό των δράσεων, την πληροφόρηση του κοινού και την εφαρμογή της νομοθεσίας. Οι τομείς δράσης του υπουργείου αφορούν τον αέρα, το νερό, τη φύση και την βιοποικιλότητα, το έδαφος, τις κλιματικές αλλαγές, τους κινδύνους, τις δράσεις, την κοινωνία, την απασχόληση, την οικονομία και τη βιώσιμη ανάπτυξη (www.developpement-durable.gouv.fr).

Οι τομείς δράσης του υπουργείου μπορούν να διακριθούν σε 5 κατηγορίες : 1. Πόροι, έδαφος, κατοικία, 2. Ενέργεια και κλίμα, 3. Βιώσιμη ανάπτυξη, 4. Πρόληψη των κινδύνων και 5. Υποδομές, μεταφορές και θάλασσα (www.developpement-durable.gouv.fr).

Στην 3^η ενότητα, της βιώσιμης ανάπτυξης, περιλαμβάνονται όλες οι ρυθμίσεις για τις προστατευόμενες περιοχές της Γαλλίας, το δίκτυο Natura 2000, τα δάση, την χλωρίδα και την πανίδα και τους υδροβιότοπους (www.developpement-durable.gouv.fr).

Όσον αφορά τους τρόπους διατήρησης και προστασίας των οικοτόπων και των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, η γαλλική κυβέρνηση έχει

θεσπίζει μια σειρά διατάξεων, ρυθμίσεων, σχεδίων κ.α , όπως επίσης και συμμετέχει σε σημαντικό βαθμό στα προγράμματα προστασίας του περιβάλλοντος που πραγματοποιούνται με την στήριξη των διαρθρωτικών ταμείων (Life III) (www.developpement-durable.gouv.fr).

Καθώς το διοικητικό σύστημα της Γαλλίας είναι αποκεντρωτικό, όπως αναφέραμε και προηγουμένως, το υπουργείο οικολογίας συντονίζει τις περιφέρειες μέσω μιας σειράς διοικητικών οργάνων που έχει ορίσει σε κάθε περιφέρεια. Τα όργανα αυτά είναι: 1. Περιφερειακή Διεύθυνση της Βιομηχανίας Έρευνας και Περιβάλλοντος (DRIRE), 2. Περιφερειακή Διεύθυνση Περιβάλλοντος (DIREN), 3. Περιφερειακή Διεύθυνση Δημοσίων έργων (DRE), 4. Νομαρχιακή Διεύθυνση Δημοσίων έργων, όπως και μια σειρά άλλων τοπικών υπηρεσιών που έχουν ιδρυθεί σε τοπικό επίπεδο (www.developpement-durable.gouv.fr).

1.4. ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

(Le Conseil national de la protection de la nature)

Το Εθνικό Συμβούλιο προστασίας της φύσης ορίζεται από τα άρθρα R251-1 και τα ακόλουθα του κώδικα του περιβάλλοντος. Τα μέλη του Συμβουλίου ανανεώνονται από το διάταγμα της 5^{ης} Φεβρουαρίου του 2005. Το Εθνικό Συμβούλιο προστασίας της φύσης έχει ως στόχο να δώσει στον αρμόδιο για την οικολογία υπουργό την γνώμη του για τα κατάλληλα μέσα προστασίας και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας, της χλωρίδας και της πανίδας (www.developpement-durable.gouv.fr).

Το Συμβούλιο δρα συμβουλευτικά, ώστε με τα κατάλληλα μέσα να εξασφαλίσει την συντήρηση των βιοτόπων και την προστασία των προστατευόμενων περιοχών, στις οποίες εντάσσονται τα εθνικά πάρκα, τα περιφερειακά πάρκα, τα φυσικά αποθέματα, οι περιοχές κοινοτικού ενδιαφέροντος όσον αφορά την πανίδα και την χλωρίδα. Τελειώνοντας, το Συμβούλιο εξετάζει τα νομικά και κανονιστικά μέτρα αλλά και τις σχετικές επιστημονικές εργασίες (www.developpement-durable.gouv.fr).

Μια τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού έγινε στις αρχές του 2005 στην περίπτωση της ανανέωσης της CNPN και δημιουργήθηκε μια νέα επιτροπή των προστατευόμενων περιοχών, ανακουφίζοντας την υπάρχουσα επιτροπή, που ήταν αρμόδια για τις παλαιότερες αρμοδιότητες που αφορούσαν τις προστατευόμενες περιοχές (www.developpement-durable.gouv.fr).

1.5. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ (Stratégie nationale pour la biodiversité)

Ο υπουργός Οικολογίας, Ανάπτυξης, Ενέργειας και Χωροταξίας, παρουσιάζει τις πληροφορίες σχετικά με την Εθνική Στρατηγική για την βιοποικιλότητα, στο Γαλλικό κέντρο ανταλλαγής για την Σύμβαση της βιολογικής ποικιλομορφίας. Η Γαλλία υιοθέτησε το 2004 την Εθνική Στρατηγική για την βιοποικιλότητα. Τα διάφορα αρμόδια υπουργικά τμήματα θέτουν σε εφαρμογή τα δέκα πρώτα σχέδια δράσης των τομέων (www.ecologie.gouv.fr).

1.5.1. Παρουσίαση της Στρατηγικής

Το έδαφος της μητροπολιτικής Γαλλίας φιλοξενεί ποικίλα οικοσυστήματα στα πλαίσια των τεσσάρων βιογεωγραφικών ευρωπαϊκών ζωνών: αλπική ζώνη, ηπειρωτική ζώνη, ζώνη ατλαντικού και μεσογειακή ζώνη. Τα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα που εκτείνονται στη βόρεια, νότια, τροπική, ισημερινή, και ανταρκτική ζώνη, φιλοξενούν 3450 είδη φυτών και 380 είδη σπονδυλωτών ζώων μοναδικών στο κόσμο (<http://www.ecologie.gouv.fr/Strategie-nationale-pour-la-biodiversite/7338.html>).

1.5.2. Η Γαλλία, Φύλακας μιας Πλούσιας Βιοποικιλότητας

Τον Φεβρουάριο του 2004, υιοθετήθηκε η Εθνική Στρατηγική για την βιοποικιλότητα από την γαλλική κυβέρνηση, και η οποία αποτελεί ένα μέρος της Εθνικής Στρατηγικής για την βιώσιμη ανάπτυξη. Ο κύριος στόχος της είναι να σταματήσει την εξαφάνιση της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010. Πιο συγκεκριμένα, στοχεύει (<http://www.ecologie.gouv.fr/Strategie-nationale-pour-la,7338.html>) :

- Να διατηρήσει την βιοποικιλότητα των ζωντανών οργανισμών.
- Να διατηρήσει και να αναπτύξει τον οικολογικό ιστό.
- Να προωθήσει την καλή λειτουργία των οικοσυστημάτων.

Δείκτες, κυρίως βιολογικοί, έχουν προταθεί για τον υπολογισμό της προόδου που πραγματοποιείται προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτοί οι δείκτες σχετίζονται με τους δείκτες εκτέλεσης των σχεδίων δράσης της γαλλικής στρατηγικής (<http://www.ecologie.gouv.fr/Strategie-nationale-pour-la,7338.html>).

Η στρατηγική ορίζει τέσσερις άξονες δράσης ώστε να πραγματοποιήσει τους στόχους της (<http://www.ecologie.gouv.fr/Strategie-nationale-pour-la,7338.html>) :

- Κινητοποίηση για την διατήρηση της βιοποικιλότητας. Όλοι οι συμμετέχοντες πρέπει να κινητοποιηθούν, ο καθένας στον τομέα αρμοδιότητάς του.
- Αναγνώριση της αξίας της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών που μας προσφέρει, με στόχο να υιοθετηθούν πολιτικές διατήρησης της βιοποικιλότητας.
- Ένταξη της διατήρησης της βιοποικιλότητας στο σύνολο των εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών δημόσιων πολιτικών, με την εκτέλεση σχεδίων δράσεων των τομέων.
- Αύξηση της επιχειρησιακής επιστημονικής γνώσης και δημοσίευση έμπιστων και εμφανών πληροφοριών με σκοπό την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δράσεων.

1.5.3. Σχέδια Δράσης των Τομέων

Η εκτέλεση της στρατηγικής πραγματοποιήθηκε χάρη στα σχέδια δράσης των τομέων που εφαρμόστηκαν το 2005 στην γεωργία, στις υποδομές χερσαίων μεταφορών, στη χωροταξία, στην πολεοδομία, στα δάση κ.α. Επίσης και άλλα τομεακά σχέδια δράσης μπορούν να συμπληρώσουν αυτό το μηχανισμό προστασίας της βιοποικιλότητας. Κάθε σχέδιο δράσης εμποτεύεται από το Υπουργείο Τεχνολογίας (<http://www.ecologie.gouv.fr/Strategie-nationale-pour-la-7338.html>).

1.6. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ (Espaces protégés)

Το δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών περιλαμβάνει 9 εθνικά πάρκα, 326 φυσικά αποθέματα, 600 περιοχές προστασίας βιοτόπων και περισσότερα από 100.000 ha προστατευόμενων παραθαλάσσιων εκτάσεων (www.ecologie.gouv.fr).

Αυτό το δίκτυο έχει ως στόχο (www.ecologie.gouv.fr) :

- Να συντηρήσει και να μελετήσει τα φυσικά περιβάλλοντα και τα είδη που κατοικούν εκεί.
- Να εξασφαλίσει την διατήρηση και την συνεχή διαχείριση της πολύ συχνά ιδιαίτερης φυσικής κληρονομιάς.
- Να ενημερώσει το κοινό και να ευαισθητοποιήσει τους κατοίκους για την αξία αυτού του φυσικού πλούτου και για την αναγκαιότητα της διατήρησής του.

Σε αυτό το δίκτυο των περιοχών προστίθεται το δίκτυο των 45 περιφερειακών πάρκων που καλύπτουν το 12,6% της έκτασης της, ενώ κάθε πάρκο διοικείται από μία χάρτα (www.ecologie.gouv.fr).

1.6.1. Πρωτόκολλο Προστατευόμενων Περιοχών (Protocole de suivi d'espaces naturels protégés)

Αυτό το Πρωτόκολλο Προστατευόμενων Περιοχών έχει ως στόχο την καταγραφή της εξέλιξης των δασικών πληθυσμών και πιο συγκεκριμένα την μέτρηση των αποθεμάτων ξυλείας (www.ecologie.gouv.fr).

Κατ' αρχάς, πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει παγκόσμιο σχέδιο δειγματοληψίας. Οι ανάγκες υπολογισμού των αποθεμάτων ξυλείας διαφέρουν ανάλογα με τον οργανισμό διαχείρισης. Επομένως, η ψήφιση ενός πρωτοκόλλου έχει ως κύρια αρμοδιότητα να θέσει στόχους και να τους ιεραρχήσει. Η ποιότητα ενός πρωτοκόλλου αξιολογείται από την δυνατότητά του να ικανοποιήσει τους στόχους που έχουν οριστεί (www.ecologie.gouv.fr).

Εκπονήθηκε το 2005 υπό την αιγίδα του Υπουργού Οικολογίας (Διεύθυνση Φύσης και Περιβάλλοντος), του Υπουργού Γεωργίας, μία ομάδα του ENGREF, του CEMAGREF, του Εθνικού Ινστιτούτου Δασών, το Εθνικό Γραφείο Δασών και την Αρχή Διατήρησης Φυσικών Αποθεμάτων της Γαλλίας (www.ecologie.gouv.fr).

Το 2006, το πρωτόκολλο εφαρμόστηκε στα περισσότερα φυσικά αποθέματα και στα ολοκληρωμένα βιολογικά αποθέματα. Τον Νοέμβριο του 2006 πραγματοποιήθηκε ένα σεμινάριο που είχε ως αντικείμενο του να κάνει γνωστό το Πρωτόκολλο σε ένα μεγάλο μέρος του κοινού, των σωματείων διαχείρισης των φυσικών περιοχών και τους επιστήμονες, να παρουσιάσει τα εργαλεία γνώσης και ανάλυσης, να απεικονίσει τα πρώτα αποτελέσματα της εφαρμογής του, να συζητήσει για την στρατηγική που πρέπει να υιοθετηθεί, ώστε να διευρυνθεί η χρήση του Πρωτοκόλλου κυρίως σε σχέση με άλλους μηχανισμούς που έχουν ήδη εφαρμοστεί (www.ecologie.gouv.fr).

1.6.2. Εθνικά Πάρκα (Parcs nationaux)

Ένα Εθνικό Πάρκο είναι ένα μνημείο της φύσης, αναγνωρισμένο στο εθνικό και διεθνές σχέδιο ως μια εξαιρετική περιοχή, τόσο για το τοπίο της, όσο και για την χλωρίδα και την πανίδα που προφυλάσσει. Ο σωστός

τρόπος διαχείρισης των περιοχών προφυλάσσει τον πλούτο και επιτρέπει την ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων χωρίς να κινδυνεύει το φυσικό περιβάλλον (www.ecologie.gouv.fr).

Ο νόμος της 14^{ης} Απριλίου του 2006 τροποποιεί τις δράσεις των εθνικών πάρκων και των τρόπων λειτουργίας τους, ώστε να είναι σύμφωνες με τις σύγχρονες βάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης. Η «καρδιά» του πάρκου είναι ένας ιδιαίτερος χώρος, όπου δίνεται προτεραιότητα στην προστασία των περιοχών, των ζωικών και φυτικών χώρων, των τοπίων, και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Είναι το αντικείμενο ενός ιδιαίτερου κανονισμού (www.ecologie.gouv.fr).

Η έκταση του πάρκου αποτελείται εξίσου από μια περιοχή συνένωσης. Οι κοινότητες που βρίσκονται κοντά στην καρδιά του πάρκου, και αποτελούν τμήμα της αποδοτικότερης επιφάνειας, έχουν την δυνατότητα να προσαρτηθούν στην χάρτα του πάρκου. Το σχέδιο της χάρτας του κάθε πάρκου επιλύεται από κοινού με τους τοπικούς φορείς. Επίσης τίθεται υπό δημόσια έρευνα (www.ecologie.gouv.fr).

Υπάρχει μια οικολογική αλληλεγγύη ανάμεσα στην καρδιά ενός πάρκου και των περιοχών συνένωσης. Η αρμονία ανάμεσα στη φύση και τον πολιτισμό διαμορφώνει τον χαρακτήρα των εθνικών πάρκων στη Γαλλία. Εδάφη παραπομπής, προσκόλλησης και δέσμευσης, είναι επίσης περιοχές ανακάλυψης και αναζωογόνησης για τον άνθρωπο. Προκαλούν συγκίνηση, φαντασία, δημιουργικότητα, σεβασμό. Δίνουν την επιθυμία να μοιραστείς την κληρονομιά και να κάνεις όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ώστε να διατηρηθούν για τις επόμενες γενιές (www.ecologie.gouv.fr).

Τα εθνικά πάρκα καταλαμβάνουν ποικίλες περιοχές γης και θάλασσας και αντιπροσωπεύουν το 8% της γαλλικής έκτασης (48.720 km²). Κάθε χρόνο προσελκύουν περισσότερους από 7 εκατομμύρια επισκέπτες (www.ecologie.gouv.fr).

Το 2006, ιδρύθηκε από το Υπουργείο Οικολογίας, Ανάπτυξης, Ενέργειας και Χωροταξίας, μια δημόσια υπηρεσία με διοικητικό χαρακτήρα. Αυτή η υπηρεσία, έχει ως στόχο να δημιουργήσει μια σχέση ανάμεσα στις καθιερωμένες διοικήσεις των εθνικών πάρκων, ώστε να ενισχύσει τον πολιτισμό τους από κοινού. Έχει ως αποστολή να κάνει τα πάρκα να ακτινοβολούν σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Συνεισφέρει επίσης στην βελτίωση της ποιότητας των δράσεων, χρησιμοποιώντας την τεχνολογική και διοικητική γνώση που απαιτείται. Τέλος, στοχεύει στο να ευνοήσει τον συντονισμό των δράσεων και την επικοινωνία μεταξύ των διοικήσεων τους (www.ecologie.gouv.fr).

1.6.3. Περιφερειακά Πάρκα (Parcs naturels régionaux)

Μεγάλες κατοικημένες εκτάσεις αναγνωρισμένες για το τοπίο τους και την φυσική και πολιτιστική τους κληρονομιά, τα 45 περιφερειακά πάρκα ενσαρκώνουν τον πλούτο και την βιοποικιλότητα των περιοχών της Γαλλίας. Σήμερα, καλύπτουν 7,1 εκατομμύρια εκτάρια, δηλαδή το 12,6% της έκτασης της Γαλλίας. Εκτείνονται σε 23 περιφέρειες, 68 διαμερίσματα, περισσότερες από 3.700 κοινότητες και περισσότεροι από 3 εκατομμύρια κάτοικοι διαμένουν σ' αυτές (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil).

Απέραντες κατοικημένες εκτάσεις, που αναγνωρίζονται από το τοπίο τους και την φυσική και πολιτιστική τους κληρονομιά, ενσαρκώνουν τον πλούτο και την ποικιλομορφία των γαλλικών περιφερειών και σχηματίζουν μια σημαντική οικολογική υποδομή (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil).

1.6.3.1. Η Έκταση των Περιφερειακών Πάρκων

Το μέσο μέγεθος ενός πάρκου είναι περίπου 1600 km², το οποίο αντιπροσωπεύει περίπου το 1/3 της έκτασης κάθε περιφέρειας. Περιλαμβάνει περίπου 80 κοινότητες (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil).

Τα περιφερειακά πάρκα καταλαμβάνουν φυσικές περιοχές, ζώνες γεωργίας, κτηνοτροφίας, δάση, χωριά τουριστικές δραστηριότητες, χειρωνακτικές ή βιομηχανικές και μερικές φορές μικρές πόλεις. Το μεγαλύτερο μέρος των φυσικών περιοχών που ανήκουν στα περιφερειακά πάρκα της Γαλλίας είναι ψηλά ή ενδιάμεσα όρη, πλαγιές, εκβολές ποταμών, υδροβιότοποι, δασικές εκτάσεις, παράκτιες περιοχές, τροπικές περιοχές κ.α (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil).

1.6.3.2. Κριτήρια Περιφερειακών Πάρκων

Η απόφαση κατάταξης μιας περιοχής σε περιφερειακό πάρκο, βασίζεται στο σύνολο των ακόλουθων στοιχείων (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil) :

1. Η ποιότητα και ο χαρακτήρας της φυσικής, πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου, αποτελούν σημαντικά στοιχεία για τις περιοχές και είναι ενδιαφέροντα σε εθνικό επίπεδο. Η οριοθέτηση του πάρκου γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να χαρακτηρίζεται από ομοιογένεια, ανάλογα με την ποιότητα της κάθε περιοχής.
2. Ποιότητα του προτεινόμενου σχεδίου.

3. Ικανότητα του Υπουργείου Χωροταξίας και του αρμόδιου φορέα διαχείρισης του πάρκου να ακολουθήσει ορθολογικά το σχέδιο.
4. Προσδιορισμός του συνόλου των τοπικών συλλόγων, ώστε το σχέδιο να εφαρμοστεί σωστά.

1.6.3.3. Χάρτα Περιφερειακών Πάρκων

Ένα περιφερειακό πάρκο δεν είναι μόνο μια έκταση με φυσικό ενδιαφέρον, είναι επίσης ένα σχέδιο γης που στηρίζεται στην διατήρηση και την αξιοποίηση της κληρονομιάς, όπως αυτό ορίζεται από το άρθρο R333-1 του κώδικα περιβάλλοντος (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil).

Σύμφωνα με το άρθρο του κώδικα περιβάλλοντος, ένα περιφερειακό πάρκο έχει ως αντικείμενο την (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil):

1. Προστασία της κληρονομιάς, κυρίως μέσα από μια διαχείριση προσαρμοσμένη ανάλογα με το περιβάλλον της περιοχής
2. Συνεισφορά στην χωροταξία.
3. Συνεισφορά στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και στην ποιότητα ζωής.
4. Εξασφάλιση της υποδοχής, εκπαίδευσης και ενημέρωσης του κοινού.
5. Διενέργεια πειραματικών δράσεων στις περιοχές και συνεισφορά σε ερευνητικά προγράμματα.

Αυτό το σχέδιο που βασίζεται στην έννοια της σύμβασης και της ελεύθερης αποδοχής, συγκεκριμενοποιείται στην χάρτα του πάρκου, με βάση το οποίο οι τοπικοί σύλλογοι και το Κράτος δεσμεύονται για την διατήρηση της κληρονομιάς τους και την βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil).

1.6.3.4. Τελευταίες Νομοθετικές Ρυθμίσεις

Το 2006, ψηφίστηκε ο νόμος της 14^{ης} Ιουλίου σχετικά με τα εθνικά, περιφερειακά και θαλάσσια πάρκα, ο οποίος αποτελεί ένα σημαντικό στάδιο εξέλιξης της πολιτικής για τις προστατευόμενες περιοχές. Οι κύριες αρχές που αφορούν τα περιφερειακά πάρκα είναι οι εξής (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil) :

- Η διάρκεια ταξινόμησης τροποποιήθηκε από 10 σε 12 χρόνια για τις νέες ταξινομήσεις, παρόλα αυτά, τα πάρκα μπορούν να συνάψουν ετήσια σχέδια δράσης.
- Πολεοδομικά και χωροταξικά σχέδια καθώς και σχέδια διαχείρισης των φυσικών πηγών κανονίζουν την λειτουργία του πάρκου.
- Ο τρόπος υπολογισμού των αποζημιώσεων των προέδρων των πάρκων τροποποιήθηκε με βάση το κριτήριο της έκτασης των πάρκων.

1.6.3.5. Σχέδια Δημιουργίας Πάρκων

Αυτή τη στιγμή στη Γαλλία, υπάρχουν υπό μελέτη 8 σχέδια δημιουργίας πάρκων. Οι ενδιαφερόμενες περιφέρειες δηλαδή, έχουν καθορίσει την περίμετρο μελέτης, προωθούν το σχέδιο και ένας οργανισμός εργάζεται, για να διαμορφώσει την μελλοντική χάρτα (www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil).

1.6.4. Τα Θαλάσσια Πάρκα (Parc naturel marin)

Το θαλάσσιο περιβάλλον καταλαμβάνει το 75% της γης. Αποτελεί το στήριγμα ή την βοήθεια πολυάριθμων οικονομικών δραστηριοτήτων, κυρίως αλιευτικών, και προστατεύει ένα ακόμα πιο

ευρύ ανεξερεύνητο δυναμικό της βιοποικιλότητας. Οι παράκτιες ζώνες αποτελούν επιπροσθέτως, ένα σημαντικό κομμάτι του πληθυσμού και το διευρύνουν με διαδικασίες αναδόμησης. Το σύνολο των κοινωνικών και οικονομικών τους λειτουργιών εξαρτάται στενά από την διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος (www.ecologie.gouv.fr).

Η Γαλλία, οικονομική και θαλάσσια δύναμη, ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την αξιοποίηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος: 11 εκατομμύρια km² υπόκεινται στην γαλλική δικαιοδοσία, από τα οποία, τα 7 βρίσκονται στα υπερπόντια διαμερίσματα. Στη θάλασσα, πολύ περισσότερο απ' ό,τι στη στεριά, η προστασία και η βιώσιμη ανάπτυξη είναι άμεσα συνδεδεμένες. Εκτός από τα κανονιστικά προνόμια, στη θάλασσα το Κράτος αναλαμβάνει επίσης μια ιδιαίτερη ευθύνη. Η Γαλλία συμβάλλει αποφασιστικά στην συγκρότηση ενός φιλόδοξου και ομοιογενούς δικτύου θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, στοιχείο μιας εθνικής πολιτικής για τη διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, προσαρμοσμένης στις διεθνείς και κοινοτικές υποχρεώσεις της (σύμβαση για την βιοποικιλότητα, συγκρότηση του δικτύου Natura 2000 στη θάλασσα), με την υποστήριξη του νέου Γραφείου για την προστασία των θαλάσσιων περιοχών (www.ecologie.gouv.fr).

Το σχέδιο δράσης για τη θάλασσα της εθνικής στρατηγικής για την βιοποικιλότητα, ψηφίστηκε από την Κυβέρνηση τον Νοέμβριο του 2005 και υποκινούμενο από την Γενική Γραμματεία της Θάλασσας, στοχεύει στην βελτίωση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας από το σύνολο των Κρατικών πολιτικών και προετοιμάζει την προοδευτική δημιουργία ενός ομοιογενούς δικτύου προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών (www.ecologie.gouv.fr).

Η πλειονότητα των εργαλείων προστασίας και διαχείρισης της φυσικής κληρονομιάς, είχε ήδη εφαρμοστεί στη στεριά (δράσεις Natura 2000 ή κανονιστικά εργαλεία, όπως φυσικά αποθέματα ή εθνικά πάρκα), κ μ' αυτό το δεδομένο, ήταν ήδη γνωστές κάποιες δυσκολίες υιοθέτησής τους στο ιδιαίτερο θαλάσσιο περιβάλλον, παρά την αναμφισβήτητη συνεισφορά τους στην προστασία ορισμένων παράκτιων περιοχών (www.ecologie.gouv.fr).

Για να ληφθούν υπόψη αυτά τα ειδικά χαρακτηριστικά των θαλάσσιων περιοχών, ο νόμος της 14^{ης} Απριλίου 2006, δημιούργησε ένα νομικό εργαλείο, το θαλάσσιο πάρκο. Αυτό είναι όργανο προστασίας και βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και πλαίσιο δράσης που προέκυψε από την συνεργασία της κυβέρνησης με το σύνολο των μελών που ενδιαφέρονται για τις εκτεταμένες θαλάσσιες περιοχές στις οποίες συνυπήρχαν συγκρούσεις χρήσεων γης και φυσική κληρονομιά ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (www.ecologie.gouv.fr).

Ο νόμος όρισε τρεις στόχους για τα θαλάσσια πάρκα :

- Η γνώση του θαλάσσιου περιβάλλοντος,
- η προστασία του και
- η βιώσιμη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που εξαρτώνται απ αυτό

Ο στόχος του νόμου είναι μέχρι το 2012 να έχει δημιουργηθεί ένα δίκτυο 10 θαλάσσιων πάρκων. Τα θαλάσσια πάρκα διέπονται από τα άρθρα L.334-3 έως L.334-7 και R.334-27 έως R.334_38 του κώδικα περιβάλλοντος (www.ecologie.gouv.fr).

Η διαδικασία δημιουργίας ενός θαλάσσιου πάρκου κατευθύνεται από τον αντιπρόσωπο του κράτους για την θάλασσα και τον Νομάρχη του διαμερίσματος. Το θαλάσσιο πάρκο δημιουργείται απ' ευθείας, μετά από έρευνα που διεξάγεται στις παράκτιες περιοχές που είναι άμεσα ενδιαφερόμενες για το σχέδιο. Παράλληλα με την δημόσια έρευνα, γίνεται ενημέρωση των ενδιαφερόμενων πολιτών και των οργανισμών που ενδιαφέρονται για το πρόγραμμα. Το διάταγμα ορίζει τα όρια του θαλάσσιου πάρκου και την σύνθεση του συμβουλίου διαχείρισής του (www.ecologie.gouv.fr).

Η διαχείριση κάθε θαλάσσιου πάρκου ανήκει στο Γραφείο Προστασίας Θαλάσσιων Πάρκων, το οποίο θέτει στην διάθεση του συμβουλίου διαχείρισης τα απαραίτητα μέσα και το απαραίτητο προσωπικό υπό την επίβλεψη ενός εξουσιοδοτημένου διευθυντή (www.ecologie.gouv.fr).

Κάθε πάρκο διαθέτει ένα συμβούλιο διαχείρισης ανάλογο των συλλόγων, των κοινωνικών επαγγελμάτων και των χρηστών (www.ecologie.gouv.fr).

Αυτό το συμβούλιο :

- Θεσπίζει το σχέδιο διαχείρισης του πάρκου και μπορεί να προτείνει στις αρχές που ορίζουν τους νόμους της θάλασσας, και όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία και την βιώσιμη διαχείρισή του.
- Διαθέτει την δικαιοδοσία να εκφέρει άποψη σχετικά με τις άδειες για δραστηριότητες οι οποίες μπορεί να αλλοιώσουν σε μεγάλο βαθμό το θαλάσσιο περιβάλλον του πάρκου.
- Διαθέτει όλα τα απαραίτητα μέσα, από το Γραφείο Προστασίας Θαλάσσιων Πάρκων, για την γνώση, την επίβλεψη, όπως και για την σύνταξη και την διευθέτηση των σχεδίων διαχείρισης.

Το σχέδιο διαχείρισης :

- Καθορίζει τα μέτρα προστασίας, γνώσης, εκτίμησης και βιώσιμης ανάπτυξης που τίθενται σε εφαρμογή.
- Προσανατολίζει τις διαχειριστικές αποφάσεις με το διάταγμα ταξινόμησης. Διαθέτει ενδεικτικά γραφικά στοιχεία, ενδεχομένως, των διαφόρων ζωνών και των χρήσεών τους.
- Επιτρέπει την θεμελίωση των προτάσεων που έχουν γίνει στις αρμόδιες αρχές, ενδεχομένως με κανονιστικό χαρακτήρα, και διαχειρίζεται τις συγκρούσεις χρήσεων γης.
- Δομεί το πρόγραμμα δράσης που ορίζεται κάθε χρόνο από το συμβούλιο διαχείρισης.

Δεδομένου ότι τα κείμενα δεν υπόκεινται σε δημόσια διαβούλευση, το σχέδιο διαχείρισης εκπονείται υπό την συνεχή ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών. Στη συνέχεια υποβάλλεται στην δικαιοδοσία του διοικητικού συμβουλίου του Γραφείου Προστασίας Θαλάσσιων Πάρκων (www.ecologie.gouv.fr).

1.6.4.1. Συντήρηση των Παράκτιων Περιοχών

Η Συντήρηση των παράκτιων περιοχών είναι μία δημόσια αρχή με διοικητικό χαρακτήρα, υπό την προστασία του Υπουργείου Οικολογίας, Χωροταξίας, Ενέργειας και Ανάπτυξης. Δημιουργήθηκε από τον νόμο της 10^{ης} Ιουλίου 1975. Έχει ως αντικείμενο την προστασία των παράκτιων γαλλικών περιοχών. Η περιοχή δράσης της καλύπτει τους παραθαλάσσιους δήμους καθώς και τις κοινότητες που είναι αναπτυγμένες σε κοιλάδες ή λίμνες έκτασης μεγαλύτερης από 1000 εκτάρια (www.ecologie.gouv.fr).

Σχεδόν 400 φυσικά συγκροτήματα, με έκταση 103.000 ha, προστατεύονται από αυτή την ρύθμιση. Ο στόχος της Συντήρησης των παράκτιων περιοχών είναι, με χρονικό ορίζοντα το 2050, να προστατεύονται οι παράκτιες ζώνες, είτε με δικούς τους μηχανισμούς είτε με άλλα μέσα προστασίας. Η διαχείριση, η συντήρηση, η ψυχαγωγία και η υποδοχή στα εδάφη της αρχής, έχουν ανατεθεί από την κύρια σύμβαση σε τοπικούς συλλόγους, συνεταιρισμούς και ιδρύματα (www.ecologie.gouv.fr).

Η αναφορά του Γερουσιαστή Louis Pensec τον Ιανουάριο του 2001 επέτρεπε στην Αρχή να ολοκληρώσει τον κανονιστικό και νομοθετικό της μηχανισμό. Οι νομοθετικές της διατάξεις αναφέρονται (www.ecologie.gouv.fr):

- Στο κεφάλαιο VII του νόμου γεινίασης που δημοσιεύτηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2002.
- Στο διάταγμα n° 2003-839 της 29^{ης} Αυγούστου 2003.
- Και στον νόμο σχετικά με την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της 23^{ης} Φεβρουαρίου 2005.

Τα άρθρα L332-1 έως 14 και R 243-1 έως R243-33 του κώδικα περιβάλλοντος, περιλαμβάνουν το σύνολο των κειμένων που διέπουν την Αρχή (www.ecologie.gouv.fr).

1.6.4.2. Γραφείο Προστασίας Θαλάσσιων Περιοχών

Ο νόμος της 14^{ης} Απριλίου 2006, σχετικά με τα εθνικά πάρκα και τα εθνικά θαλάσσια πάρκα, δημιούργησε ένα νέο θεσμικό όργανο: το Γραφείο προστασίας θαλάσσιων περιοχών. Πρόκειται για ένα θεσμικό δημόσιο όργανο, με διοικητικό χαρακτήρα, υπό την επιτήρηση του υπουργού που είναι αρμόδιος για την προστασία της φύσης (www.ecologie.gouv.fr).

Το Γραφείο ειδικεύεται στο να βοηθάει το Κράτος και τους τοπικούς συλλόγους στην διαμόρφωση της στρατηγικής για την προστασία και την διαχείριση των θαλάσσιων περιοχών. Πρέπει να προσφέρει τεχνική, διοικητική και επιστημονική υποστήριξη στους διαχειριστές των θαλάσσιων περιοχών, και να μπορεί επίσης να αναλάβει την άμεση διαχείριση των θαλάσσιων περιοχών. Επίσης, θα συνεισφέρει εξίσου στην δημιουργία των θαλάσσιων περιοχών και θα συμβάλει στην δημιουργία των θαλάσσιων περιοχών που έχουν οριστεί σε διεθνές επίπεδο, στο πλαίσιο της διεθνούς δέσμευσης της Γαλλίας να δρα προς όφελος της θαλάσσιας και παράκτιας βιοποικιλότητας (www.ecologie.gouv.fr).

1.6.5. Φυσικά Αποθέματα (Reserves naturelles)

1.6.5.1. Ορισμός

Ένα φυσικό απόθεμα είναι (www.reserves-naturelles.org) :

- Μια φυσική περιοχή που προστατεύει μια φυσική κληρονομιά ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με βάση έναν κανονισμό που έχει υιοθετηθεί, λαμβάνοντας επίσης υπόψη το τοπικό πλαίσιο.
- Ένα όργανο βασισμένο σε ισχυρά κληρονομικά θεμέλια σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο: περιοχές, σπάνια γεωλογικά αντικείμενα, είδη και χαρακτηριστικά, λειτουργίες και αντιπροσωπευτικές φυσικές περιοχές.
- Ένα εργαλείο μακροχρόνιας προστασίας για τις μελλοντικές γενιές.
- Μια περιοχή διοικούμενη με στόχο την διατήρηση και με σχεδιασμό, από ένα ειδικό τοπικό οργανισμό και μια κατάλληλη ομάδα.
- Μια περιοχή της οποίας η διαχείριση είναι κατευθυνόμενη και αξιολογείται από κοινού, κυρίως λόγω μιας συμβουλευτικής επιτροπής που ενώνει τους τοπικούς παράγοντες.
- Μια περιοχή ευαισθητοποίησης για την προστασία της βιοποικιλότητας, της φύσης και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
- Ένας πόλος διαρκούς τοπικής ανάπτυξης.

1.6.5.2. Πεδίο Δράσης

Το φάσμα των παρεμβάσεων των φυσικών αποθεμάτων είναι ιδιαίτερα ευρύ (www.reserves-naturelles.org) :

- Προφύλαξη των φυτικών και ζωικών ειδών, των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και των βιοτόπων που τείνουν να εξαφανιστούν.
- Αναδιάρθρωση των φυτικών και ζωικών πληθυσμών ή των βιοτόπων τους.
- Διατήρηση των βοτανικών και δενδροειδών κήπων που αποτελούνται από αποθέματα φυτικών ειδών που τείνουν να εξαφανιστούν, είναι σπάνια ή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.
- Προφύλαξη των βιοτόπων καθώς και των γεωλογικών, γεωμορφολογικών ή σπηλαιολογικών σχηματισμών που παρουσιάζουν ιδιαίτερο φυσικό κάλλος.
- Προφύλαξη της μεγάλης μετανάστευσης της άγριας πανίδας.
- Προφύλαξη των περιοχών που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την μελέτη της ζωής των πρώτων ανθρώπων.

1.6.5.3. Ο Πολύπλευρος Χαρακτήρας των Φυσικών Αποθεμάτων

Με βάση τις θεμελιώδεις αρχές, τη γεωγραφική κατάσταση και το τοπικό πλαίσιο, η πρωτοβουλία της ταξινόμησης σε φυσικά αποθέματα ανήκει στο Κράτος, την Περιφέρεια ή στον Σύλλογο της Κορσικής αντίστοιχα. Σε όλες τις περιπτώσεις, η δημιουργία φυσικών αποθεμάτων αποτελεί αντικείμενο των τοπικών συμβουλίων. Η διοικητική αρχή με την πρωτοβουλία της ταξινόμησης εμπιστεύεται τοπικά την διαχείριση σε έναν οργανισμό, ο οποίος μπορεί να είναι ένας συνεταιρισμός, ένας τοπικός σύλλογος, μία σύνθεση συλλόγων, μία δημόσια αρχή, ιδιοκτήτες, μια ομάδα με δημόσιο ενδιαφέρον ή ένα ίδρυμα (www.reserves-naturelles.org).

1.6.5.4. Τρόπος Λειτουργίας Φυσικών Αποθεμάτων

Κάθε φυσικό απόθεμα βρίσκεται υπό την διοικητική επιτήρησηση (www.reserves-naturelles.org) :

- Του Νομάρχη, για τα Εθνικά Φυσικά Αποθέματα.
- Του Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου, για τα περιφερειακά φυσικά αποθέματα.
- Του Προέδρου του Συλλόγου, για τα φυσικά αποθέματα της Κορσικής.

Η διοικητική αρχή αποτελεί μια συμβουλευτική επιτροπή διαχείρισης, η οποία εκτιμώντας τα διαφορετικά συμφέροντα των ενδιαφερόμενων αντιπάλων, υπηρεσίες του Κράτους, τοπικοί σύλλογοι, ιδιοκτήτες, αντιπρόσωποι χρηστών, σύλλογοι προστασίας της φύσης, τεχνικοί επιστήμονες, επιβάλλει το διαχειριστικό της πλαίσιο. Η συμβουλευτική επιτροπή συγκεντρώνεται μια φορά το χρόνο, για να αποτιμήσει την αποστολή του διοικητικού οργανισμού και να προσανατολίσει τις μελλοντικές επιλογές του (www.reserves-naturelles.org).

Οι διαχειριστικοί οργανισμοί των φυσικών αποθεμάτων είναι κυρίως σύνδεσμοι προστασίας της φύσης, αλλά και δημόσιες επιχειρήσεις (εθνικά πάρκα, περιφερειακά πάρκα, εθνική υπηρεσία δασών, εθνική υπηρεσία κυνηγιού άγριας πανίδας) και τέλος τοπικοί σύνδεσμοι (www.reserves-naturelles.org).

1.6.5.5. Οι Ποικίλες Δράσεις των Διαχειριστικών Οργανισμών

Οι διαχειριστικοί οργανισμοί εξασκούν ποικίλες δράσεις, όπως (www.reserves-naturelles.org) :

- Επίβλεψη και εφαρμογή του κανονισμού. Ορισμένοι παράγοντες των φυσικών αποθεμάτων είναι υπό τον έλεγχο του υπουργού Περιβάλλοντος και από έναν ορκωτό αντιπρόσωπο από τον εισαγγελέα, για να ασκεί έναν ρόλο αστυνόμευσης της φύσης.

- Επιστημονική εξέλιξη και αξιολόγηση της φυσικής κληρονομιάς.
- Σύλληψη και εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης πραγματοποιώντας τις απαραίτητες οικολογικές δράσεις για την συγκράτηση ή την άμεση διατήρηση αυτής της κληρονομιάς.
- Ενημέρωση και υποδοχή του κοινού, υπό το μέτρο όπου η διατήρηση της κληρονομιάς το επιτρέπει (τα φυσικά αποθέματα υποδέχονται κάθε χρόνο περίπου 4 εκατομμύρια επισκέπτες).
- Διοικητικές δραστηριότητες, όπως οι αιτήσεις άδειας εργασιών, την οικονομική διαχείριση κ.α.
- Πρόσληψη του απαραίτητου προσωπικού για την άσκηση των δραστηριοτήτων.

Το περιεχόμενο των οικονομικών μέσων κανονίζεται από την διοικητική αρχή με στόχο την ταξινόμηση, αλλά οι διαχειριστικοί οργανισμοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα συμπληρωματικά κονδύλια σε άλλα δημόσια ή ιδιωτικά συμβουλευτικά όργανα (www.reserves-naturelles.org).

1.6.5.6. Σκοπός των Φυσικών Αποθεμάτων

Τον Μάιο του 2008, η Γαλλία αριθμούσε 326 φυσικά αποθέματα, από τα οποία τα 160 ήταν εθνικά φυσικά αποθέματα, τα 160 ήταν περιφερειακά φυσικά αποθέματα και 6 ήταν φυσικά αποθέματα της Κορσικής (www.reserves-naturelles.org).

Ο σκοπός θέσπισης των φυσικών αποθεμάτων είναι :

- Η προστασία της φυσικής κληρονομιάς,
- η προστασία της χλωρίδας,
- η προστασία της πανίδας,
- η προστασία των γεωλογικών αποθεμάτων,
- η διαχείριση της φυσικής κληρονομιάς και τέλος,
- η ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς

Προστασία Φυσικής Κληρονομιάς

Τα φυσικά αποθέματα προστατεύουν κάθε είδους περιοχές, όπως δάση, λίμνες και άγονες αμώδεις εκτάσεις. Τα τροπικά δάση αντιπροσωπεύονται κυρίως από δύο φυσικά αποθέματα συνολικής έκτασης 176.000 ha. Περισσότερα από τα 2/3 των ζωικών και φυτικών ειδών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους είναι εγγεγραμμένα στην Ευρωπαϊκή Διεύθυνση Χλωρίδας και Πανίδας (www.reserves-naturelles.org).

Προστασία της Χλωρίδας

Τα φυσικά αποθέματα έχουν πολυάριθμα φυτά ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Από τις 676 κατηγορίες προστατευόμενων ή απειλούμενων ειδών στη Γαλλία, περισσότερο από το ¼ παρουσιάζεται στα φυσικά αποθέματα. Τα είδη τα οποία παρουσιάζονται καλύτερα, σε αντιδιαστολή με την κατανομή τους στους υδροβιότοπους, είναι κυρίως αυτά που είναι εξαρτημένα στους τυρφώνες και παρουσιάζονται σε περισσότερα από δέκα φυσικά αποθέματα. Κάποια φυσικά αποθέματα προστατεύουν επίσης κάποια ενδημικά είδη. Ωστόσο, λιγότερο από 7% των ενδημικών απειλούμενων ειδών της Γαλλίας παρουσιάζονται στα φυσικά αποθέματα. Συναντούμε 145 προστατευόμενα είδη στα φυσικά αποθέματα, ανάμεσα στα 429 που αριθμεί η γαλλική χλωρίδα (www.reserves-naturelles.org).

Προστασία της Πανίδας

Από ασπόνδυλα μέχρι θηλαστικά, το δίκτυο των αποθεμάτων είναι εμπλουτισμένο με περισσότερα από 320 προστατευόμενα είδη. Το δίκτυο των φυσικών αποθεμάτων αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα για την προστασία των απειλούμενων πτηνών της Γαλλίας. Τα αμφίβια έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό ύπαρξης στα φυσικά αποθέματα, αφού φιλοξενούν το

85% αυτών. Τα φυσικά αποθέματα φιλοξενούν τα 32 από τα 35 πιο συνηθισμένα είδη ερπετών στη μητροπολιτική Γαλλία (www.reserves-naturelles.org).

Προστασία των Γεωλογικών Αποθεμάτων

Δημιουργήθηκαν 28 φυσικά αποθέματα, για να προστατεύσουν μια αξιόλογη γεωλογικά κληρονομιά. Η πλειονότητα αυτών παρουσιάζει παλαιοντολογικό ενδιαφέρον (www.reserves-naturelles.org).

Διαχείριση της Φυσικής Κληρονομιάς

Από πολύ νωρίς έγινε αντιληπτό ότι η νομοθετική προστασία δεν επαρκούσε, ώστε να εξασφαλίσει την διαχρονικότητα της κληρονομιάς και ότι έπρεπε εξίσου να δράσει στο φυσικό περιβάλλον, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις και τις τεχνικές που έχουν υιοθετηθεί. Τα φυσικά αποθέματα καταρτίζουν ένα σχέδιο δράσης για 5 χρόνια: το σχέδιο διαχείρισης (www.reserves-naturelles.org).

Αυτό προβλέπει τους στόχους και τα μέσα, ώστε να εφαρμοστεί στην πράξη η διατήρηση ή η συντήρηση των περιοχών. Το σχέδιο αυτό συντάχθηκε από τον διαχειριστικό οργανισμό και στην συνέχεια ψηφίστηκε από την συμβουλευτική επιτροπή (www.reserves-naturelles.org).

Αυτό το έγγραφο περιλαμβάνει την αρχική κατάσταση της φυσικής κληρονομιάς και τους στόχους της διατήρησης. Παρουσιάζει με χωρικό τρόπο το πρόγραμμα των αναγκαίων δράσεων για την διατήρηση ή την συντήρηση της κληρονομιάς για μια περίοδο 5 χρόνων. Περιλαμβάνει τα μέσα εφαρμογής, τον οικονομικό προϋπολογισμό, τον τρόπο αξιολόγησης και τα κεκτημένα αποτελέσματα. Αποτελεί το αντικείμενο ανταλλαγής απόψεων σε τοπικό επίπεδο (www.reserves-naturelles.org).

Ανάλογα με τον χαρακτήρα της περιοχής και της κληρονομιάς που παρουσιάζει σε κάθε φυσικό απόθεμα, ο τύπος της διαχείρισης μπορεί να διαφέρει σημαντικά (www.reserves-naturelles.org).

Ανάδειξη της Φυσικής Κληρονομιάς

Η οργάνωση των επισκέψεων και των σεμιναρίων ή η πραγματοποίηση των δημόσιων έργων, διευκολύνει την προσέλκυση των περιπλανητών, των σχολικών ομάδων και μιας μεγάλης ομάδας κοινού στα φυσικά αποθέματα. Αυτή η προσπάθεια οργανώνεται κάθε φορά και αποδεικνύεται συμβατή με τον πρωταρχικό στόχο της, την προστασία της φύσης και των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα εκεί (www.reserves-naturelles.org).

Η γνώση της φυσικής κληρονομιάς, στο μεγαλύτερο τμήμα της, είναι μια από τις προϋποθέσεις προστασίας της. Τα φυσικά αποθέματα είναι κατ'εξοχήν περιοχές όπου αυτή η γνώση μπορεί να αναπτυχθεί (www.reserves-naturelles.org).

1.7. ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ (Zones humides)

Οι υγροβιότοποι είναι ένα περιβάλλον όπου το νερό είναι το κυρίαρχο στοιχείο, ελέγχει το φυσικό περιβάλλον καθώς και την ζωή των φυτών και των ζώων που σχετίζονται μ' αυτό. Αυτές περιοχές περιέχουν μια ιδιαίτερη

βιοποικιλότητα και προσφέρουν πολλές υπηρεσίες στην κοινωνία. Κατά τον προηγούμενο αιώνα, εκτιμάται ότι περίπου τα 2/3 αυτών των περιοχών

εξαφανίστηκαν στη Γαλλία. Σήμερα, κρίνεται αναγκαίο να ελεγχθεί η υποβάθμιση αυτών των ευαίσθητων περιοχών (www.ecologie.gouv.fr).

1.7.1. Εθνικό Σχέδιο Δράσης

Ψηφίστηκε το 1995 από την Κυβέρνηση, με σκοπό την προστασία των υγροβιότοπων. Αυτό το σχέδιο δρα προειδοποιητικά προς την αρχή αξιολόγησης, η οποία είναι αρμόδια να ελέγχει τα αποτελέσματα των δημόσιων πολιτικών στους υγροβιότοπους (www.ecologie.gouv.fr).

Το σχέδιο είναι καθορισμένο με στόχο να σταματήσει την υποβάθμιση των υγροβιότοπων, να εγγυηθεί την διαρκή προφύλαξή τους και να ευνοήσει την συντήρησή τους. Γι' αυτό το λόγο, 4 τύποι δράσεων έχουν οριστεί, οι οποίοι (www.ecologie.gouv.fr) :

- Καταγράφουν τους υγροβιότοπους και ενδυναμώνουν τα εργαλεία εξέλιξης.
- Εξασφαλίζουν την ενότητα των δημόσιων πολιτικών.
- Συμβάλλουν στην επανάκτηση των υγροβιότοπων.
- Ωθούν ένα πρόγραμμα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Για να εφαρμοστούν αυτές οι δράσεις, τρία όργανα αναπτύχθηκαν διαδοχικά (www.ecologie.gouv.fr) :

- Εθνικό Σχέδιο Έρευνας για τους Υγροβιότοπους.
- Εθνικό Παρατηρητήριο Υγροτόπων.
- Δίκτυο Ζωνών Επιρροής.

Η σταδιακή εφαρμογή από το Κράτος των ευρωπαϊκών οδηγιών «χλωρίδα – πανίδα» και «πηγνά» και κατά ένα μέρος «πλαίσιο για τα ύδατα», συμβάλλει εξίσου στην καλύτερη προστασία των υγροβιότοπων (www.ecologie.gouv.fr).

1.7.2. Υγροβιότοποι Ramsar

Η συνθήκη Ramsar προστατεύει τους υγροβιότοπους με μεγάλο φυσικό πλούτο. Αυτό το διεθνές σήμα είναι η εγγύηση μιας προσεκτικής διαχείρισης αυτών των περιοχών που προσφέρουν σημαντικές υπηρεσίες: κατοίκηση για

πολυάριθμα είδη χλωρίδας και πανίδας, ρόλο φίλτρου για την διατήρηση της καλής ποιότητας του νερού, προστασία ενάντια στις πλημμύρες και τοπικές οικονομίες κλίμακας όσον αφορά τα προϊόντα και τις τουριστικές δραστηριότητες (www.ecologie.gouv.fr).

Η γνώση της αξίας αυτών των ευαίσθητων περιοχών συμβάλλει στον καλύτερο σεβασμό τους. Αυτές οι ποικίλες περιοχές, λίμνες, βάλτοι, λιμνοθάλασσες, κόλποι, λιμάνια, τυρφώνες, έλη, δασικές κοιλάδες κατά μήκος των ποταμών, δέλτα ποταμών, ρυάκια, ποταμοί, λιβάδια, ρυζοφυτείες, έχουν ως κοινό την χρήση του νερού, γλυφό, αλμυρό, γλυκό, ανά περιόδους ή σε όλη τη διάρκεια του χρόνου (www.ecologie.gouv.fr).

1.7.3. Η Συνθήκη Ramsar στη Γαλλία

Η Γαλλία υπέγραψε το 1986 τη συνθήκη προστασίας των υγροβιότοπων εθνικής σημασίας, της Συνθήκης Ramsar. Είναι λοιπόν υποχρεωμένη, σύμφωνα με το διεθνές πλαίσιο να προστατεύει τους υγροβιότοπους της έκτασής της, με αποτέλεσμα, το 1995 να αποκτήσει εθνικό πλαίσιο δράσης για την προστασία του συνόλου των υγροβιότοπων της. Το εθνικό πλαίσιο δράσης έχει ως στόχο να ελέγχει την υποβάθμιση αυτών των ευαίσθητων περιοχών. Σήμερα, 24 περιοχές Ramsar έχουν σχεδιαστεί στην Γαλλία, από τις οποίες τρεις βρίσκονται στα υπερπόντια διαμερίσματά της και άλλες δυο στη διαδικασία σχεδιασμού (www.ecologie.gouv.fr).

Από τον τίτλο συμπεραίνουμε ότι η συνθήκη αναφέρεται σε έλη, βούρκους, τυρφώνες, φυσικές ή τεχνητές πηγές, μόνιμες ή περιοδικές, όπου το νερό είναι στάσιμο ή τρεχούμενο, γλυκό, γλυφό, αλμυρό, του οποίου όμως το βάθος δεν υπερβαίνει τα 6 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας (www.ecologie.gouv.fr).

1.8. NATURA 2000

1.8.1. Γενικά

Το Natura 2000 είναι ένα ευρωπαϊκό δίκτυο από φυσικές περιοχές που έχουν μια μεγάλη κληρονομική αξία, λόγω της ιδιαίτερης χλωρίδας και πανίδας που περιέχουν. Θεσπίστηκε από την οδηγία 92/43/CEE για την διατήρηση των φυσικών αποικιών

χλωρίδας και πανίδας. Η συγκρότηση του δικτύου έχει ως στόχο την διατήρηση της βιολογικής ποικιλομορφίας των περιοχών, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες των περιφερειών, μέσα στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης. (Fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000)

1.8.2. Δύο Τύποι Ζωνών Προστασίας

Η Ευρωπαϊκή πολιτική για να εφαρμόσει το δίκτυο στηρίχτηκε στην εφαρμογή των οδηγιών για τα Πτηνά και τους Οικοτόπους, οι οποίοι υιοθετήθηκαν το 1979 και το 1992 αντίστοιχα, για να δώσουν στα Κράτη –

Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ένα κοινό πλαίσιο δράσης με σκοπό την διατήρηση των ειδών και του φυσικού περιβάλλοντός τους. Είναι λοιπόν ο συνδυασμός των δυο παραπάνω οδηγιών που καθορίζει την δημιουργία του Δικτύου Natura 2000. Έτσι προκύπτουν δύο περιοχές προστασίας στο Δίκτυο Natura 2000, οι ειδικές ζώνες προστασίας (ZPS) και οι ειδικές ζώνες διατήρησης (ZSC) (European Commission, 2005).

1.8.2.1. Ειδική Ζώνη Προστασίας (*Zone de protection spéciale*)

Η οδηγία για τα πτηνά του 1979 ζητούσε από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ορίσουν περιοχές ειδικής προστασίας στα εδάφη τους, κατάλληλα σε έκταση και αριθμό, με στόχο να εξασφαλιστεί ένα καλό περιβάλλον για την διατήρηση των απειλούμενων, ευάλωτων ή σπάνιων πτηνών. Αυτές ονομάστηκαν Σημαντικές Ζώνες Προστασίας των Πτηνών (Fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000).

1.8.2.2. Ειδική Ζώνη Διατήρησης (*Zone spéciale de conservation*)

Οι ειδικές ζώνες διατήρησης θεσπίστηκαν από την οδηγία 92/43/CEE το 1992 και έχουν ως στόχο την διατήρηση και προστασία των οικολογικών περιοχών. Αυτές οι περιοχές διακρίνονται σε (Fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000) :

- Φυσικές περιοχές κοινοτικού ενδιαφέροντος, λόγω της σπανιότητάς τους ή του πρωταρχικού οικολογικού τους ρόλου.
- Είδη χλωρίδας και πανίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος, λόγω της σπανιότητάς τους, της συμβολικής τους αξίας και του βασικού ρόλου που διαδραματίζουν σ' ένα οικοσύστημα.

1.8.3. COPIL και DOCOB

Κάθε περιοχή που ανήκει στο δίκτυο Natura 2000 την διαχειρίζεται ένα συμβούλιο από την στιγμή της δημιουργίας του. Πρόκειται για ένα τοπικό σύλλογο ή ομάδα τοπικών συλλόγων που είναι αρμόδιοι για την διαχείριση της περιοχής. Εάν κανένας σύλλογος δεν αναλάβει την διαχείριση, τότε προβλέπεται η ανάληψη της διαχείρισης από τον Νομόρχη, αλλά αυτή η περίπτωση δεν έχει εφαρμοστεί μέχρι σήμερα. Μία επιτροπή καθοδήγησης (Copil), ισοδύναμη με την συμβουλευτική επιτροπή ενός φυσικού αποθέματος, είναι αρμόδια να αγρυπνά για την καλή εφαρμογή και την καλή εξέλιξη της διαχείρισης της περιοχής (European Commission, 2005).

Η επιτροπή επίσης ορίζει έναν τεχνικό, φυσικό πρόσωπο, αρμόδιο για την παρακίνηση της επιτροπής καθοδήγησης και την σύνταξη ενός κειμένου ιδιαίτερα σημαντικού για την περιοχή: το κείμενο στόχων (DOCOB) ([Fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000](http://fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000)). Το άρθρο L. 414-2 του Κώδικα Περιβάλλοντος, το οποίο συμπληρώνεται από τον νόμο της 23^{ης} Φεβρουαρίου 2005, καθορίζει ότι το DOCOB μπορεί να εκπονηθεί και να ψηφιστεί, αφού κατατεθεί πρόταση στην Επιτροπή για τον ορισμό μιας ειδικής ζώνης διατήρησης ή μιας ειδικής ζώνης προστασίας (Christopoulou et al., 2008).

1.8.4. Σύμβαση Natura 2000

Το γαλλικό δίκτυο Natura 2000 είναι ιδιαίτερα ευρύ, για να παρατεθεί στο κείμενο. Παρόλα αυτά, το γαλλικό κράτος έχει καταδικαστεί τρεις φορές για την καθυστέρηση δημιουργίας του δικτύου Natura 2000 από το Ευρωπαϊκό δικαστήριο ([Fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000](http://fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000)) :

- Για 1^η φορά στις 6 Απριλίου 2000, επειδή η Γαλλία καθυστέρησε να μετατρέψει σε νόμο του Κράτους τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες για τους Οικότοπους και τα Πτηνά.
- Στις 11 Σεπτεμβρίου 2001, για την ανεπάρκεια των ειδικών ζωνών διατήρησης.

- Στις 26 Νοεμβρίου 2006, για την ανεπάρκεια του σχεδιασμού των ειδικών ζωνών προστασίας.

Στη συνέχεια αυτών των τριών καταδικών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έστειλε το 2004 στη Γαλλία μια δικαστική απόφαση με την οποία την ανάγκαζε να ολοκληρώσει σύντομα το δίκτυο των περιοχών της. Για να σεβαστεί τις υποσχέσεις της και να αποφύγει την νέα καταδίκη, το 2006, η Γαλλία καταθέτει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή περισσότερους από 400 φακέλους, το οποίο μεταφράζεται σε αύξηση 14% της έκτασης του δικτύου προστασίας των οικοτόπων, και σε 167% αύξηση του δικτύου των πτηνών. Αυτή η κίνηση, οδήγησε την Γαλλία να παρουσιάζει στις 30 Απριλίου του 2006 το πιο συνεκτικό και ολοκληρωμένο δίκτυο προστασίας της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη ([Fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000](http://fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000)).

Τον Σεπτέμβριο του 2007, το γαλλικό δίκτυο Natura 2000, αριθμούσε 1705 περιοχές που κάλυπταν 8,9 εκατομμύρια εκτάρια (εκτός των θαλάσσιων περιοχών), δηλαδή το 12,7% της έκτασης της Γαλλίας. Αυτές οι περιοχές κατανέμονται ως εξής ([Fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000](http://fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000)) :

- 1334 περιοχές κοινοτικού ενδιαφέροντος, οι οποίες καλύπτουν 4,6 εκατομμύρια εκτάρια,
- 371 ειδικές ζώνες προστασίας, οι οποίες καλύπτουν 4,3 εκατομμύρια εκτάρια.

1.9. ΔΑΣΗ (Forêt)

1.9.1. Γενικά

Οι δασικές εκτάσεις καλύπτουν 12 εκατομμύρια εκτάρια στην μητροπολιτική Γαλλία και σχεδόν 8 εκατομμύρια εκτάρια στα υπερπόντια διαμερίσματα. Εξασφαλίζουν παραγωγικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές λειτουργίες. Η δασική πολιτική

ανήκει στον Υπουργό Οικολογίας. Η αρμοδιότητα του Υπουργού είναι να κατευθύνει την διαχείριση των δασών, με την έννοια της προφύλαξης των απειλούμενων ή ιδιαίτερου φυσικού κάλους ειδών ή οικοσυστημάτων, καθώς και να λαμβάνει υπόψη του τις περιβαλλοντικές διεκδικήσεις που παρατηρούνται στην διαχείριση των δασικών περιοχών (www.ecologie.gouv.fr).

Η δράση του Υπουργού εφαρμόζεται κυρίως με βάση (www.ecologie.gouv.fr) :

- Την προστασία του Εθνικού Γραφείου Δασών (ONF).
- Τη δράση του Natura 2000 στις δασικές εκτάσεις.
- Τα φυσικά και τροπικά δάση.
- Την ανάπτυξη συνδέσμων με επαγγελματικούς αντιπροσώπους των ιδιωτικών δασών.

1.9.2. Εθνικό Γραφείο Δασών (Office national des forêts)

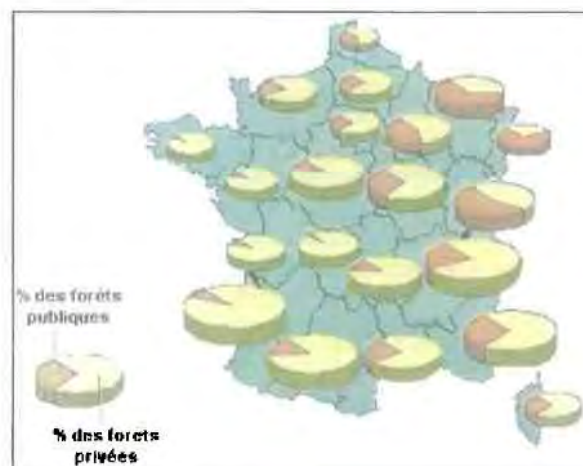
Το Κράτος έχει εμπιστευτεί στο Εθνικό Γραφείο Δασών τέσσερις μεγάλες αποστολές (www.onf.fr) :

- Την προστασία :
  - Της γης για την σωστή αντιμετώπιση των φυσικών κινδύνων.
  - Των δασών για την δημιουργία φυσικών και βιολογικών αποθεμάτων.
- Την παραγωγική δραστηριότητα, συνεκτιμώντας τις υπάρχουσες οικονομικές, οικολογικές και κοινωνικές συνθήκες.
- Την δράση συνεργασίας με όλους τους αρμόδιους των φυσικών περιοχών.
- Την ενημέρωση του κοινού για την χωροταξία, καθώς και την ενημέρωση και ευαισθητοποίησή του για το περιβάλλον.

Το Εθνικό Γραφείο Δασών διαχειρίζεται 12 εκατομμύρια εκτάρια δασών. Τα 4,4 εκατομμύρια εκτάρια βρίσκονται στην μητροπολιτική Γαλλία, αποτελούν εύκρατα δάση από τα οποία (www.ecologie.gouv.fr) όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε και από το διάγραμμα που ακολουθεί :

- 1,75 εκατομμύρια εκτάρια ανήκουν στο δημόσιο,
- 2,7 εκατομμύρια εκτάρια ανήκουν σε τοπικούς συλλόγους.

Διάγραμμα 1 : Δημόσια και Ιδιωτικά Ποσοστά των Δασών της Γαλλίας ανά Περιφέρεια

Πηγή : www.ecologie.gouv.fr

Επίσης 7,6 εκατομμύρια εκτάρια τροπικών δασών βρίσκονται στα υπερπόντια διαμερίσματα της Γαλλίας (www.ecologie.gouv.fr) :

- Guadeloupe : 40 000 Ha.
- La Réunion : 99 000 Ha.
- Martinique : 15 000 Ha.
- Guyane : 7 500 000 Ha.

1.9.3. Τα Εργαλεία της Πολιτικής των Δασών

1.9.3.1. Ο Δασικός Κώδικας

Ο δασικός κώδικας αποτελεί τμήμα των νόμων και των διατάξεων που απαρτίζουν το νομοθετικό πλαίσιο προστασίας των δασών. Αυτός ο δασικός κώδικας διευκρινίζει ότι η εύνοια των δημόσιων πολιτικών που συνδέονται με την ξυλεία και τα δάση, είναι συνδυασμένη με δράσεις καλής διαχείρισης των δασικών εκτάσεων. Οι δασικές εκτάσεις οι οποίες χρειάζονται μέτρα διαχείρισης είναι (Ministère d' Agriculture et de la pêche, 1994) :

- Τα δάση που περιλαμβάνονται στη δασική απογραφή,
- τα ιδιωτικά δάση, όπου έχει οριστεί σχέδιο διαχείρισής τους,
- τα δάση των οποίων οι ιδιοκτήτες τους ανήκουν σε σύλλογο κοινής διαχείρισης των ιδιοκτησιών τους και τέλος,
- τα δάση τα οποία περιλαμβάνονται στα εθνικά πάρκα.

1.9.3.2. Το Ταμείο των Δασών

Το Ταμείο των Δασών (FFN) δημιουργήθηκε από ένα νόμο το 1946. Το ταμείο χρηματοδοτείται από μια οικονομική αρχή, ανεξάρτητη του Κράτους. Σύμφωνα με τον νόμο, το Ταμείο είναι αρμόδιο να χρηματοδοτεί τις δράσεις αναδόμησης των γαλλικών δασών (Ministère d' Agriculture et de la pêche, 1994).

1.9.3.3. Το Καθεστώς των Δασών

Το καθεστώς των δασών αντιστοιχεί σε ένα ιδιαίτερο τρόπο διαχείριση των δασών, ο οποίος εφαρμόζεται και στα ιδιωτικά και στα δημόσια δάση σύμφωνα με τον Δασικό Νόμο. Εφαρμόζεται σε περισσότερα από 4,3 εκατομμύρια εκτάρια (Ministère d' Agriculture et de la pêche, 1994).

1.9.3.4. Η Απογραφή των Δασών

Το σύστημα απογραφής των εθνικών δασών ιδρύθηκε το 1994. Αντικείμενό του είναι να κάνει τις κατάλληλες ενέργειες, ώστε να σχηματίσει έναν κατάλογο των δασικών περιοχών, λαμβάνοντας υπόψη την ποσότητα ξυλείας που παράγει κάθε περιοχή (Ministère d' Agriculture et de la pêche, 1994).

1.9.3.5. Η φορολογία των Δασών

Εδώ και 70 χρόνια, έχει υιοθετηθεί ένα σύστημα μακροχρόνιας φορολόγησης της διαχείρισης και της παραγωγής των δασών. Σύμφωνα μ' αυτή τη φορολογία, οι σπαρμένες ή καλλιεργημένες εκτάσεις, απαλλάσσονται

από την φορολογία για τα πρώτα τριάντα χρόνια (Ministere d' Agriculture et de la peche, 1994).

1.10. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΟΣΦΑΙΡΑΣ

(Réserves de biosphère)

Στο πλαίσιο του προγράμματος της Ουνέσκο για τον άνθρωπο και την βίοςφαιρα (MAB), τα αποθέματα της βίοςφαιρας ιδρύθηκαν για να προάγουν μια ισόρροπη σχέση ανάμεσα στους ανθρώπους και την βίοςφαιρα. Αυτό το παγκόσμιο πρόγραμμα επιστημονικής συνεργασίας, το οποίο ξεκίνησε το 1971, μελετά την αμοιβαία αντίδραση ανάμεσα στον άνθρωπο και το περιβάλλον του (www.ecologie.gouv.fr).

Οι έρευνες που ακολούθησαν στα πλαίσια του MAB αναφέρονταν κυρίως (www.ecologie.gouv.fr) :

- Στην διαχείριση των πηγών.
- Στη δομή και λειτουργία των οικοσυστημάτων.
- Στις επιπτώσεις της ανθρώπινης παρέμβασης στο περιβάλλον.

Τα αποθέματα της βίοςφαιρας τείνουν να αποτελέσουν περιοχές μελέτης και εφαρμογής των σχεδίων για τη διατήρηση και τη βιώσιμη ανάπτυξη, συνδυάζοντας πληθώρα λειτουργιών όπως (www.ecologie.gouv.fr):

- Διατήρηση του τοπίου, των οικοσυστημάτων, των ειδών και της γενετικής ποικιλίας.
- Διαρκή οικονομική και ανθρωπογενής ανάπτυξη κοινωνικοπολιτιστικών και οικολογικών απόψεων.

- Υποστήριξη για την προώθηση σχεδίων, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, συμμετοχής των πολιτών, έρευνας και συνεχούς επίβλεψης του περιβάλλοντος.

Τα αποθέματα της βιόσφαιρας είναι περιοχές που αποτελούν ένα οικοσύστημα, ή ένα συνδυασμό ηπειρωτικών ή θαλάσσιων οικοσυστημάτων, που αναγνωρίζονται σε διεθνές επίπεδο και σχηματίζουν ένα παγκόσμιο δίκτυο. Το 2008, υπήρχαν 529 αποθέματα της βιόσφαιρας σε 105 χώρες (www.ecologie.gouv.fr).

Η Γαλλία αριθμεί 10 αποθέματα της βιόσφαιρας (l'atoll de Taïaro (Polynésie française, la vallée du Fango en Corse, la Camargue, les Cévennes, les Vosges du Nord, la mer d'Iroise, le Mont Ventoux, l'Archipel de la Guadeloupe, le Luberon et le Pays Fontainebleau), τα οποία περιλαμβάνονται στις ήδη υπάρχουσες προστατευόμενες περιοχές, όπως τα εθνικά πάρκα, τα περιφερειακά πάρκα, τα φυσικά αποθέματα, κ.α (www.ecologie.gouv.fr).

Η διεθνής συνδιάσκεψη για τα αποθέματα της βιόσφαιρας, η οποία έλαβε μέρος στη Σεβίλλη το 1995, επέτρεψε την δημιουργία ενός άρθρου με τίτλο «Στρατηγική της Σεβίλλης», και ίδρυσε ένα θεσμικό πλαίσιο για το παγκόσμιο δίκτυο αποθεμάτων της βιόσφαιρας, το οποίο εγκρίθηκε τυπικά από τις χώρες – μέλη της Ουνέσκο (www.ecologie.gouv.fr).

1.11. ΑΡΧΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΗΠΩΝ

(Conservatoires botaniques nationaux)

Στη Γαλλία σήμερα υπάρχουν 9 αρχές διατήρησης εθνικών κήπων και η περιοχή δράσης τους καλύπτει 81 διαμερίσματα. Έχουν ως κύρια αρμοδιότητα την αναγνώριση της υπάρχουσας κατάστασης και την εξέλιξη της χλωρίδας, την διατήρηση των σπάνιων ή απειλούμενων ειδών

της χλωρίδας και των πληθυσμών τους, καθώς και την ευαισθητοποίηση του κοινού (www.ecologie.gouv.fr).

Η πρώτη αρχή διατήρησης της χλωρίδας έγινε το 1990. Υπάρχει προγραμματισμός να ιδρυθούν άλλες 3 αρχές, σε 3 περιφέρειες της Γαλλίας. Ο Υπουργός Οικολογίας προτίθεται επίσης να συμπληρώσει το δίκτυο των αρχών με στόχο να καλύψουν όλη την έκταση του Κράτους. Τα άρθρα D.416 του κώδικα περιβάλλοντος παρουσιάζουν τον ρόλο των αρχών διατήρησης εθνικών κήπων (www.ecologie.gouv.fr).

Ως ιδρύματα με επιστημονικό χαρακτήρα, οι αρχές διατήρησης εθνικών πάρκων έχουν 4 κύριους στόχους (www.ecologie.gouv.fr) :

1. Την αναγνώριση της υπάρχουσας κατάστασης και την εξέλιξη της άγριας χλωρίδας, εκτιμώντας την με βάση επιστημονικές μεθόδους, καθώς και των πληθυσμών τους.
2. Την αναγνώριση και την διατήρηση των σπάνιων ή απειλούμενων ειδών της χλωρίδας και των πληθυσμών τους.
3. Σε συνεργασία με δημόσια ιδρύματα και τοπικούς συλλόγους, με την τεχνική και επιστημονική τους συμμετοχή, μπορούν να συμβάλουν στην διαμόρφωση ενός πλαισίου δράσης για την διατήρηση της άγριας χλωρίδας.
4. Την ενημέρωση και την εκπαίδευση του κοινού για την γνώση και την διατήρηση της φυτικής ποικιλότητας.

1.12. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΒΙΟΤΟΠΩΝ (Arrêtés préfectoraux de protection de biotope)

Οι νομαρχιακές αποφάσεις προφυλάσσουν τους βιοτόπους με σκοπό την επιβίωση των προστατευόμενων ειδών. Ο όρος βιότοπος, με μια ευρεία έννοια, μπορεί να οριστεί ως ο απαραίτητος χώρος ύπαρξης ειδών χλωρίδας και πανίδας. Ο βιότοπος αποτελεί μια γεωγραφική περιοχή σαφώς οριοθετημένη, η οποία χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερες συνθήκες (γεωλογικές, υδρολογικές, κλιματικές, ηχητικές, κ.α.). Πρέπει να σημειωθεί ότι ο βιότοπος θα πρέπει να απαρτίζεται και από τεχνητά στοιχεία, εάν αυτά είναι αναγκαία για την επιβίωση των προστατευόμενων ειδών (www.ecologie.gouv.fr).

Οι 600 νομαρχιακές αποφάσεις προστασίας των βιοτόπων καλύπτουν περισσότερα από 300.000 ha του γαλλικού κράτους. Επίσης, καθορίζονται από τα άρθρα του Κώδικα Περιβάλλοντος και από την Εγκύκλιο της 27^{ης} Ιουλίου 1990 σχετικά με την προστασία των βιοτόπων και των ειδών που ζουν σε υδάτινο περιβάλλον. Η προστασία των βιοτόπων διευθύνεται με πρωτοβουλία του Κράτους από τον Νομάρχη των διαμερισμάτων (www.ecologie.gouv.fr).

Οι νομαρχιακές αποφάσεις προστασίας των βιοτόπων επιτρέπουν στους Νομάρχες των διαμερισμάτων να διορθώσουν τα μέτρα που έχουν ως στόχο να βελτιώσουν την διατήρηση των απαραίτητων βιοτόπων για την διατροφή, την αναπαραγωγή ή την επιβίωση των προστατευόμενων ειδών. Αυτοί οι βιότοποι μπορεί να είναι λίμνες, βάλτοι, έλη, άλση, άγονες αμμώδεις εκτάσεις, αμμόλοφοι, ή ότι άλλοι φυσικοί σχηματισμοί μπορούν να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης από τον άνθρωπο (www.ecologie.gouv.fr).

Δράσεις που μπορούν να προσβάλουν την βιολογική ισορροπία των περιοχών, μπορούν να απαγορευτούν, όπως το κάψιμο, η καταστροφή των πλαγιών, την κομποστοποίηση των λαχανικών κ.α (www.ecologie.gouv.fr).

Η διαδικασία εγκαθίδρυσης προστασίας ενός βιοτόπου δεν απαιτεί δημόσια έρευνα και μπορεί να είναι γρήγορη η εφαρμογή της, εάν δεν υπάρξουν εκδηλώσεις εναντίωσης. Επίσης, επιτρέπει να εφαρμοστεί ο κανονισμός σε κάθε ιδιαίτερη περίπτωση. Τροποποιητικές αποφάσεις

μπορούν να ληφθούν, ώστε να προσαρμόζεται στην υπάρχουσα κατάσταση εμφάνισης νέων απειλών ή η εξέλιξης του βιολογικού ενδιαφέροντος (www.ecologie.gouv.fr).

Εάν καμία διοίκηση δεν προβλέπεται από το πλαίσιο μιας νομαρχιακής απόφασης, συνήθως αποτελείται από μια επιστημονική ή συμβουλευτική επιτροπή με πολλά μέλη, τα οποία προέρχονται από την περιφερειακή διεύθυνση περιβάλλοντος, τους συνεταιρισμούς και τους αρμόδιους φορείς (www.ecologie.gouv.fr).

Την 1^η Ιανουαρίου 2004, εφαρμόστηκαν 608 αποφάσεις προστασίας βιοτόπων, οι οποίες κατανέμονται ως εξής (www.ecologie.gouv.fr) :

- Γλυκά νερά: 122 αποφάσεις (23,2%).
- Τυφώνες και έλη: 114 αποφάσεις (21,7%).
- Άγονες αμμώδεις εκτάσεις, ρουμάνια και χλόη: 80 αποφάσεις (15,2%).
- Βραχώδεις εκτάσεις: 71 αποφάσεις (13,5%).
- Δάση: 68 αποφάσεις (13%).
- Αγροτικές εκτάσεις και τεχνητά περιβάλλοντα: 46 αποφάσεις (8,8%).
- Παράκτιες περιοχές: 24 αποφάσεις (περίπου 4,5%).

2. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

2.1. ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η προστασία του περιβάλλοντος είναι ένα ζήτημα μεγάλης σπουδαιότητας, παγκοσμίως. Η Ελλάδα έχει συνυπογράψει έναν μεγάλο αριθμό διεθνών συμβάσεων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ η ελληνική νομοθεσία έχει προσαρμοστεί ήδη στις σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες. Ο καθορισμός των προστατευόμενων περιοχών αποτελεί ένα αποτελεσματικό παράγοντα για την επίτευξη της προστασίας του περιβάλλοντος (Christopoulou and Kesari, 2007).

Το ελληνικό νομικό πλαίσιο σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές εμπίπτει σε τρεις κύριους τομείς της εθνικής πολιτικής, τη δασική πολιτική (νόμος 86/69 και νόμος 996/71), τη πολιτική για το περιβάλλον (νόμος 1650/86) και τη πολιτική για το χωροταξικό σχεδιασμό (νόμος 2742/99). Αυτές οι πολιτικές διαμορφώθηκαν κατά τη διάρκεια διαφορετικών χρονικών περιόδων και βασίζονται σε διαφορετικές φιλοσοφίες. Είναι όλες εν ενεργεία αλλά δεν υπάρχει καμία αρμονική συνεργασία μεταξύ τους (Christopoulou and Kesari, 2007).

Το νομοθετικό πλαίσιο της Ελλάδας είναι σύνθετο, αφού υπάρχουν πολλές αρμόδιες αρχές με επιμέρους αρμοδιότητες. Οι σπουδαιότερες κανονιστικές πράξεις είναι :

- N. 1650/1986, για την προστασία του περιβάλλοντος.
- N. 1468/1950, για τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.
- N. 996/1971, για τους εθνικούς δρυμούς, τα αισθητικά δάση και τα μνημεία της φύσης.
- N. 998/1979 «Για την προστασία των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας».
- N. 177/1975, για τις περιοχές ελεγχόμενου κυνηγιού.
- N. 1546/1985, περί «Οργάνωσης, παραγωγής και εμπορίας του πολλαπλασιαστικού υλικού φυτικών ειδών».

- Π.Δ. 67/81 «Περί προστασίας της αυτοφυούς χλωρίδας και της άγριας πανίδας και καθορισμού διαδικασίας συντονισμού και ελέγχου της έρευνας επ' αυτών». Στα παραρτήματα περιλαμβάνει 916 φυτά, 82 ασπόνδυλα και 139 σπονδυλωτά ως προστατευόμενα είδη.
- Π.Δ. 80/1990, σχετικά με την «προστασία του φυτικού γενετικού υλικού της χώρας».
- Π.Δ. 434/30-11-1995, ΦΕΚ 248 Α'/95 περί «Μέτρων για τη διατήρηση και προστασία αυτοχθόνων φυλών αγροτικών ζώων».
- Υ.Α. 396851/22-10-1992 για την «Εγγραφή στον Εθνικό Κατάλογο ποικιλιών, καρποφόρων δένδρων, θάμνων και λοιπών μικρών καρποφόρων».
- Υ.Α. 396943/24-11-1992 για την «Εγγραφή ποικιλιών αμπέλου στον Εθνικό Κατάλογο ποικιλιών».
- Υ.Α. 329360/5-4-1994 για την «Εγγραφή ποικιλιών κηπευτικών ειδών στον Εθνικό Κατάλογο ποικιλιών».
- Υ.Α. 433374/16-12-1994 για την «Εγγραφή ποικιλιών καλλιεργούμενων ειδών στον Εθνικό Κατάλογο ποικιλιών» (Αφορά στις αροτραίες καλλιέργειες).
- Υ.Α. 414985/29-11-1985, για τα μέτρα διαχείρισης της άγριας ορνιθοπανίδας (74 μη θηρεύσιμα είδη).
- Υ.Α. 180755/4425 28-3-1979 «Περί καθορισμού ωφελίμων θηραμάτων και απαγόρευση θήρας ορισμένων πτηνών απειλούμενων με πλήρη αφανισμό» (4 θηλαστικά και 120, συν όλα τα μικρότερα από 17 εκατοστά πτηνά, ορίζονται ως ωφέλιμα, μη θηρεύσιμα είδη).

2.1.1. Συνταγματικές Ρυθμίσεις

Το ισχύον Σύνταγμα του 1975 όπως αυτό αναθεωρήθηκε το 1986 και το 2001, θέτει τις γενικές αρχές και κατευθύνσεις όσον αφορά στη χωροταξία, την πολεοδομία και το περιβάλλον. Είναι από τα λίγα Συντάγματα στην Ευρώπη που έχουν τεθεί τέτοιου είδους αρχές και ως εκ τούτου καθίσταται ένα πρωτοποριακό κείμενο. Μέσω του Άρθρου 24 παρ. 1, με τρόπο άμεσο και ρητό κατοχυρώνει ένα, από τα λεγόμενα τρίτης γενιάς συνταγματικά δικαιώματα, αυτό του περιβάλλοντος.

Ο συντακτικός νομοθέτης στις ρυθμίσεις του Άρθρου 24, προσπαθεί να εκφράσει τις σύγχρονες διεθνώς επικρατούσες απόψεις προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, υπό φιλελεύθερο-ανταγωνιστικό οικονομικό καθεστώς, από τις ενέργειες των ιδιωτών. Καθιερώνει την υποχρέωση του κράτους να προστατεύσει το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, με τη λήψη ιδιαίτερων μέτρων (προληπτικών ή κατασταλτικών) (Τάχος, 1995), παράλληλα με την εισαγωγή της αρχής της αειφορίας ως πολιτική πρακτική.

Εκτός από τη γενική ρήτρα του Άρθρου 24 το Σύνταγμα επεκτείνεται και στην προστασία των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων. Συγκεκριμένα, στο Άρθρο 117 παρ. 3 προβλέπεται ότι, τα δάση και οι δασικές εκτάσεις που έχουν καταστραφεί από πυρκαγιές ή από άλλες αιτίες δεν αποβάλλουν τον δασικό χαρακτήρα τους και κηρύσσονται υποχρεωτικά αναδασωτέες.

Επιπλέον, το Σύνταγμα επιβάλλει περιορισμούς στην μεταβολή της χρήσης γης, η οποία έχει ορισθεί ως "δάσος" ή "δασική έκταση" (Άρθρα 24 παρ. 1 και 117 παρ. 4), (εκτός αν προέχει για την Εθνική Οικονομία η αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη χρήση που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον). Ακόμη επιτρέπει μόνο την υπέρ του Δημοσίου αναγκαστική απαλλοτρίωση δασών ή δασικών εκτάσεων που ανήκουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, για λόγους δημόσιας ωφέλειας, χωρίς να χάσουν τον δασικό τους χαρακτήρα.

Τέλος, το Σύνταγμα προστατεύει και το πολιτιστικό περιβάλλον στο Άρθρο 24 παρ. 6, όπου μεταξύ άλλων αναφέρει ότι «τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το

Κράτος», με τη λήψη μέτρων περιορισμού της ιδιοκτησίας. Διότι οι αρχαιότητες και τα μνημεία αποτελούν στοιχεία της εθνικής παράδοσης και γενικότερα το πολιτιστικό περιβάλλον αποτελεί την «πολιτιστική κληρονομιά» της χώρας (Τάχος, 1995).

Οι συνταγματικές διατάξεις που προαναφέρθηκαν καθιερώνουν την υποχρέωση της Πολιτείας σχετικά με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σε όλη την έκταση (χλωρίδα, πανίδα, φυσικά οικοσυστήματα) και ιδιαίτερα των δασών ως οικοσυστημάτων, ακόμα και αν από υλικές ενέργειες έχουν αποψιλωθεί. Καθορίζουν επίσης τις αρχές, μέσα στις οποίες πρέπει να εκδίδονται οι Νόμοι, οποιαδήποτε διατάγματα και να συμπεριφέρονται όλα τα όργανα της Πολιτείας. Αν οι εν λόγω πράξεις δεν εντάσσονται σ' αυτές (τις αρχές) κρίνονται αντισυνταγματικές.

2.1.2. Ρυθμίσεις στο Πλαίσιο της Δασικής Νομοθεσίας

2.1.2.1. Ο Νόμος 998/1979 περί «Προστασίας των Δασών και των Δασικών εν γένει Εκτάσεων της Χώρας»

Στο κεφ. Α του Ν. 998/1979 ορίζεται η έννοια του δάσους και της δασικής έκτασης και περιγράφεται ο σκοπός της προστασίας τους. Επίσης παρατίθενται οι διάφορες κατηγορίες δασών και δασικών εκτάσεων αναλόγως της ωφελιμότητας και της θέσης αυτών. Τέλος, καθορίζονται οι αρμόδιοι φορείς για την προστασία του δάσους και των δασικών εκτάσεων και ο τρόπος υπολογισμού της αξίας αυτών (www.oikotechnics.org).

Σύμφωνα με τον παραπάνω νόμο ως «δάσος» νοείται κάθε έκταση της επιφάνειας του εδάφους η οποία καλύπτεται από άγρια ξυλώδη φυτά οποιονδήποτε διαστάσεων και ηλικίας τα οποία συμβάλλουν στην διατήρηση της φυσικής και βιολογικής ισορροπίας ή στην εξυπηρέτηση της διαβίωσης του ανθρώπου εντός του φυσικού περιβάλλοντος.

Ως «δασική έκταση» νοείται κάθε έκταση της επιφάνειας του εδάφους η οποία είναι καλυμμένη από αραιής ή πυκνής, υψηλής ή θαμνώδης ξυλώδους

βλάστησης οποιασδήποτε διαστάσεως και ηλικίας η οποία να συμβάλλει σε μία ή περισσότερες λειτουργίες της παραπάνω παραγράφου.

Στο κεφ. Β, καθορίζεται ο τρόπος σύστασης συμβουλίων και επιτροπών σχετικών με δασικά θέματα, οι αρμοδιότητές τους, η οργάνωση και η λειτουργία τους (www.oikotechnics.org).

Στο κεφ. Γ, αναφέρονται τα προστατευτικά μέτρα σε σχέση με την επίλυση θεμάτων αμφισβήτησης δασικών εκτάσεων, κατασκευής δασικών οδών και ειδικών δασοτεχνικών έργων, επιτήρηση και προστασία χλωρίδας και πανίδας. Ειδικότερα για την επιτήρηση, το άρθρο 18 αναφέρει ότι οι δασικές αρχές μεριμνούν για την αδιάλειπτη και αποτελεσματική επιτήρηση των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων προς φύλαξη αυτών εκ των κινδύνων πυρκαγιών, παρανόμων υλοτομιών, εκχερσώσεων και βοσκήσεων, τη φύλαξη των δασικών έργων, την προστασία της άγριας πανίδας και την πρόληψη δασικών αδικημάτων. Για τη φύλαξη και προστασία των ιδιωτικών δασών μεριμνούν οι ιδιοκτήτες τους, υπό την επίβλεψη της δασικής υπηρεσίας. Στα δάση και τις δασικές εκτάσεις εγκαθίστανται παρατηρητήρια ή φυλάκια, εφοδιασμένα με συσκευές επικοινωνίας με τις πλησιέστερες δασικές και αστυνομικές αρχές. Για την προστασία της χλωρίδας και της πανίδας στο άρθρο 19 τονίζεται ότι κατά τη διαχείριση των δασών και των δασικών εκτάσεων λαμβάνεται μέριμνα για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε όλα της τα επίπεδα (γενετική, ειδών, οικοσυστημάτων και τοπίου) (www.oikotechnics.org).

Στο κεφ. Δ, αναφέρονται οι απαγορεύσεις στο πλαίσιο της αντιμετώπισης πυρκαγιών και οι υποχρεώσεις συγκεκριμένων φορέων (π.χ. σιδηροδρομικών υπηρεσιών) προκειμένου να αποφεύγεται η πρόκληση πυρκαγιών. Επίσης αναφέρονται οι επικίνδυνες περιοχές και τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε αυτές. Προβλέπεται η οργάνωση μονάδων κατασβέσεως δασοπυρκαγιών από εδάφους και αέρος και ορίζονται τα αρμόδια όργανα και οι υποχρεώσεις τους τόσο κατά τη διάρκεια της κατάσβεσης όσο και μετά. Τέλος παρατίθενται οι δασικοί κανονισμοί για την αντιμετώπιση πυρκαγιών (www.oikotechnics.org).

Στο κεφ. Ε, ορίζεται η έννοια της αναδάσωσης, οι περιοχές που κηρύσσονται αναδασωτέες και η διαδικασία κήρυξης και πραγματοποίησης της αναδάσωσης (www.oikotechnics.org).

Στο κεφ. ΣΤ, αναφέρονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπονται επεμβάσεις στα δάση και τις δασικές εκτάσεις όπως : εκχέρσωση, διάνοιξη οδών, επέκταση πόλεως ή οικιστικής περιοχής, ανέγερση τουριστικής εγκατάστασης, βιομηχανίας, διεξαγωγή μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών, εκτέλεση δημοσίων έργων, έργων υποδομής, στρατιωτικών έργων, πολιτιστικών έργων και διεξαγωγή εκδηλώσεων (www.oikotechnics.org).

Στο κεφ. Ζ, αναφέρονται οι κανόνες που ισχύουν σε περιπτώσεις διενέξεων σχετικά με δάση ή δασικές εκτάσεις, παραχωρήσεων, ρυθμίσεις αγρών που άλλαξαν μορφή και αγρών σε δασικές εκτάσεις (www.oikotechnics.org).

Στο κεφ. Η, αναφέρονται οι ποινικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβάσεων των προστατευτικών μέτρων, των μέτρων αντιμετώπισης πυρκαγιών, των αναδασωτικών μέτρων και της μεταβολής χρήσης (www.oikotechnics.org).

Στο κεφ. Θ, περιλαμβάνονται ειδικές τελικές και μεταβατικές διατάξεις σχετικά με την πώληση ιδιόκτητων δασικών εκτάσεων, την οροθέτηση δημοσίων δασών, τη διάθεση χορτολιβαδικών εδαφών κ.α. (www.oikotechnics.org).

*2.1.2.2. Ο Νόμος 3208/2003 περί «Προστασίας των Δασικών
Οικοσυστημάτων, Κατάρτισης Δασολογίου, Ρύθμισης
Εμπραγμάτων Δικαιωμάτων επί Δασών και Δασικών εν
γένει Εκτάσεων και άλλες Διατάξεις»*

Το περιεχόμενο του Ν.3208/2003 αναφέρεται στην προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, στην κατάρτιση δασολογίου, στην ρύθμιση εμπραγμάτων δικαιωμάτων των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων καθώς και σε άλλες διατάξεις. Σημαντικό κεφάλαιο του συγκεκριμένου νόμου αποτελεί το άρθρο 1, το οποίο εστιάζεται στις τροποποιήσεις των διατάξεων του Ν.998/1979, που αναλύθηκε παραπάνω.

Η έννοια του «δάσους» αλλά και της «δασικής έκτασης» (παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 3) του Ν.998/1979, καθώς και οι παραγράφοι 3, 4 και 5 (του ίδιου άρθρου) αντικαθίστανται σύμφωνα με τον Ν.3208/2003 ως εξής :

- Ως «δάσος» ή «δασικό οικοσύστημα» νοείται το οργανικό σύνολο άγριων φυτών με ξυλώδη κορμό πάνω στην αναγκαία επιφάνεια του εδάφους, τα οποία, μαζί με την εκεί συνυπάρχουσα χλωρίδα και πανίδα, αποτελούν μέσω της αμοιβαίας αλληλεξάρτησης και αλληλοεπίδρασής τους, ιδιαίτερη βιοκοινότητα (δασοβιοκοινότητα) και ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον (δασογενές).
- Δασική έκταση υπάρχει όταν στο παραπάνω σύνολο, η άγρια ξυλώδης βλάστηση, υψηλή ή θαμνώδης, είναι αραιά.
- Ως «δασικές εκτάσεις» νοούνται και οι οποιασδήποτε φύσεως ασκεπείς εκτάσεις που περικλείονται από δάση ή δασικές εκτάσεις, καθώς και οι υπεράνω των δασών ή δασικών εκτάσεων ασκεπείς κορυφές ή αλπικές ζώνες των ορέων.
- Στις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται και τα εντός των πόλεων και των οικιστικών περιοχών πάρκα και άλση, καθώς και οι εκτάσεις που κηρύσσονται ή έχουν κηρυχτεί με πράξη της αρμόδιας αρχής ως δασωτές ή αναδασωτές.

Παρόμοια, τροποποιήσεις (σύμφωνα με τον Ν.3208/2003) έχουν γίνει και σε άλλα άρθρα του Ν.998/1979. Πιο αναλυτικά :

Στο άρθρο 2 του Ν. 3208/2003 αναφέρεται ότι ο σχεδιασμός της διαχείρισης και εκμετάλλευσης των δασικών οικοσυστημάτων και οι δασοπονικές ενέργειες και πρακτικές πρέπει να εξασφαλίζουν την προστασία του τοπίου και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Στο πλαίσιο αυτό ενισχύεται οικονομικά η δημιουργία αγροβιοτόπων από φιλοπεριβαλλοντικές οργανώσεις και ιδιοκτήτες αγροτικής γης (www.oikotechnics.org).

Στο άρθρο 3, περιγράφεται ο τρόπος κατάρτισης Δασολογίου, τα περιεχόμενά του αναλόγως του είδους της δασικής βλάστησης και ορίζονται οι αρμόδιοι φορείς (www.oikotechnics.org).

Στο άρθρο 8 προσδιορίζεται ο τρόπος χρηματοδότησης των έργων και εργασιών ανάπτυξης, εκμετάλλευσης και προστασίας του δασικού και θηραματικού πλούτου της χώρας (www.oikotechnics.org).

Στο άρθρο 19 παρ.1, αναφέρεται ότι για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και προαγωγής της εθνικής οικονομίας, δάση των οποίων η διαχείριση και εκμετάλλευση έχει εγκαταλειφθεί από εικοσαετίας και πλέον τίθενται υπό την αρμόδια Δασική Αρχή υπό διαχείριση. Στην παρ. 3 του ιδίου άρθρου αποφασίζεται η συγκρότηση ομάδων εργασίας από ειδικούς επιστήμονες για την κατάρτιση Ελληνικών Προτύπων για το ξύλο και τα λοιπά δασικά προϊόντα πρωτογενούς παραγωγής, καθώς και τα προϊόντα πρώτης επεξεργασίας αυτών. Επίσης αποφασίζεται ο καθορισμός διαδικασίας και προσδιορισμού προϋποθέσεων για την καθιέρωση σήματος και τη χορήγηση πιστοποιητικού ποιότητας. Στην παρ. 6 του ιδίου άρθρου προβλέπεται η τρίμηνη εκπαίδευση στο αντικείμενο της δασοπροστασίας των δασοφυλάκων, των υπαλλήλων δασοπροστασίας και των τεχνικών οδηγών (www.oikotechnics.org).

Στο άρθρο 20, ορίζεται η σύσταση υπηρεσιών και θέσεων για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης Εμπορίας Ειδών της Άγριας Πανίδας και Αυτοφυούς Χλωρίδας (Σύμβαση CITES). Συγκεκριμένα στη Διεύθυνση Αισθητικών Δασών, Δρυμών, και Θήρας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία ορίζεται ως Κεντρική Διαχειριστική Αρχή συνίσταται τμήμα με τίτλο «Διεθνών Συμβάσεων» και αρμοδιότητα τον έλεγχο και την εφαρμογή της Σύμβασης και την έκδοση των προβλεπόμενων από αυτήν αδειών στην Ελληνική Επικράτεια. Αντίστοιχα, σε περιφερειακές διευθύνσεις δασών συνιστώνται γραφεία με τίτλο «Διεθνών Συμβάσεων» που υπάγονται στην ως άνω διεύθυνση και δημιουργούνται οι απαραίτητες θέσεις (www.oikotechnics.org).

2.1.3. Νόμος για την Προστασία του Περιβάλλοντος

Ο Νόμος για την Προστασία του Περιβάλλοντος αποτελεί τον Νόμο-Πλαίσιο του ελληνικού κράτους σύμφωνα με τον οποίο ρυθμίζονται σφαιρικά όλα τα ζητήματα που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος. Από άποψη περιεχομένου είναι ένα άρτιο νομοθέτημα λόγω της συσσωρευμένης εμπειρίας από τους νόμους των άλλων κρατών που προηγήθηκαν.

Στην Ελλάδα συνέβαλε ουσιαστικά σε θεσμικό και θεωρητικό επίπεδο αφού βοήθησε στον ορισμό και προσδιορισμό θεμάτων για το περιβάλλον. Ήρθε να καλύψει την σύγχυση αρμοδιοτήτων και την πολυδιάσπαση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας προωθώντας τον οριζόντιο συνδυασμό των αρμόδιων υπουργείων και άλλων εμπλεκόμενων φορέων του κεντρικού κράτους, ενισχύοντας παράλληλα την αποκέντρωση (Τσιλιμίγκας, 1998).

Ο Ν.1650/1986 περιέχει σημαντικές ρυθμίσεις για την προστασία της φύσης και του τοπίου, όπως εξειδικεύονται στα άρθρα 18 - 22 του νομοθετήματος. Με τα άρθρα αυτά επιτυγχάνεται η εισαγωγή ριζικών αλλαγών στην διοίκηση και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, καθώς και η κατηγοριοποίηση των προστατευόμενων περιοχών σε πέντε νέες επιμέρους κατηγορίες.

Αυτές οι κατηγορίες είναι οι εξής :

- Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης.
- Περιοχές Προστασίας της Φύσης.
- Εθνικά Πάρκα.
- Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί – Προστατευόμενα Τοπία και Στοιχεία του Τοπίου.
- Περιοχές Οικοανάπτυξης.

Αναλυτικότερα σύμφωνα με το Άρθρο 18, τα αντικείμενα που βρίσκονται υπό προστασία και διατήρηση είναι :

- Η φύση και το τοπίο, ώστε να διασφαλίζονται οι φυσικές διεργασίες, η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων, η ισορροπία και η εξέλιξη των οικοσυστημάτων καθώς και η ποικιλομορφία, η ιδιαιτερότητα ή η μοναδικότητά τους,

- οι χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, μεμονωμένα στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, εφόσον έχουν οικολογική, γεωμορφολογική, βιολογική, επιστημονική ή αισθητική σημασία και τέλος,
- τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας και πανίδας, με την έννοια που προστατεύονται η φύση και το τοπίο.

Στο Άρθρο 19 καθορίζονται τα κριτήρια χαρακτηρισμού και οι αρχές προστασίας των νέων κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών.

Συγκεκριμένα για κάθε κατηγορία ορίζονται ως :

- **Περιοχές Απολύτου Προστασίας**, περιοχές με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι, σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή της άγριας πανίδας ή εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων ειδών της άγριας πανίδας. Στις περιοχές αυτές απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα, πλην των επιστημονικών ερευνών.
- **Περιοχές Προστασίας της Φύσης**, περιοχές με μεγάλη οικολογική ή βιολογική αξία, στις οποίες απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που είναι δυνατόν να μεταβάλλει ή να αλλοιώσει την φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη. Επιτρέπονται μόνο δραστηριότητες που δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας των περιοχών αυτών.
- **Εθνικά Πάρκα**⁴, εκτεταμένες χερσαίες υδάτινες ή μεικτού χαρακτήρα περιοχές οι οποίες παραμένουν ανεπηρέαστες ή έχουν επηρεαστεί ελάχιστα από τις ανθρώπινες δραστηριότητες

---

⁴ Τα Εθνικά Πάρκα ανάλογα με τη φύση τους μπορούν να χαρακτηρισθούν «Θαλάσσια Πάρκα» ή «Εθνικοί Δρυμοί» αντίστοιχα. Στα Εθνικά Πάρκα μπορούν να εκτελούνται έργα, έρευνες και δραστηριότητες που δεν αντιβαίνουν στους σκοπούς ίδρυσης τους και καθορίζονται από τους κανονισμούς λειτουργίας τους. Επίσης, στα Εθνικά Πάρκα μπορούν να περιλαμβάνονται και περιοχές των δύο προηγούμενων κατηγοριών.

και διατηρούν μεγάλο αριθμό και ποικιλία αξιόλογων βιολογικών, οικολογικών, γεωμορφολογικών στοιχείων.

- **Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί**, προστατευόμενα τοπία και στοιχεία του τοπίου, λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της, που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική οικολογική και αισθητική αξία ή συμβάλλουν στην διατήρηση των φυσικών πόρων. Προστατευόμενα τοπία είναι περιοχές με μεγάλη αισθητική ή πολιτιστική αξία ή περιοχές οι οποίες είναι ιδιαίτερα πρόσφορες στην αναψυχή του κοινού, ενώ τέλος τα προστατευόμενα «στοιχεία του τοπίου» είναι συγκεκριμένα συστατικά του τοπίου με ιδιαίτερη αισθητική ή πολιτιστική αξία.
- **Περιοχές Οικοανάπτυξης**, εκτεταμένες περιοχές που μπορούν να περιλαμβάνουν χωριά ή οικισμούς με ιδιαίτερα φυσικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά, στους οποίους είναι δυνατή η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία του τοπίου και της φύσης.

Η χαρακτηρισμός των παραπάνω περιοχών γίνεται με έκδοση Π.Δ., κατόπιν πρωτοβουλίας των Υπουργείων Γεωργίας, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας, στα οποία καθορίζονται οι υπεύθυνες, για την διαχείριση των περιοχών αυτών, αρχές, τα απαραίτητα μέτρα και μέσα για την προστασία τους και οι οικονομικές ρυθμίσεις για τη λειτουργία τους. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η σύνταξη Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Ενώ οι περιοχές αυτές που περιλαμβάνονται σε Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.) χαρακτηρίζονται και οριοθετούνται με την πράξη καθορισμού της Ζ.Ο.Ε. (Ν.1337/1983).

Σημαντική επίσης ρύθμιση προβλέπει ο Νόμος για την «προστασία και διατήρηση των ειδών της αυτοφύους χλωρίδας και πανίδας» στο Άρθρο 20, σύμφωνα με το οποίο «προστατεύονται και διατηρούνται μαζί με τη βιοκοινότητα και το βιότοπο ή οικότοπό τους, ως βιογενετικά αποθέματα και ως συστατικά στοιχεία των οικοσυστημάτων τους». Με Κοινή Υπουργική Απόφαση (Κ.Υ.Α.) καθορίζονται οι περιορισμοί, απαγορεύσεις, όροι και μέτρα για την προστασία τους, μέσα σε δύο χρόνια από την έναρξη ισχύος του

παρόντος Νόμου. Η προθεσμία όμως αυτή παρήλθε χωρίς να υλοποιηθεί η διάταξη αυτή και τα σχετικά ζητήματα ρυθμίζονται στα πλαίσια των διατάξεων του Δασικού Κώδικα.

Στα πλαίσια του Ν.1650/1986 και κατόπιν εναρμόνισης της ελληνικής νομοθεσίας με το κοινοτικό δίκαιο (Οδηγίες 84/360/ΕΟΚ και 85/337/ΕΟΚ), ψηφίστηκε η Κ.Υ.Α. 69269/5387/1990 σχετικά με την «Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και καθορισμός περιεχομένου Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών». Εκτός από τις προδιαγραφές για τη σύνταξη ΜΠΕ από την εκτέλεση διαφόρων έργων, το κεφάλαιο Ε' αναφέρεται ειδικά στις προστατευόμενες περιοχές καθορίζοντας το περιεχόμενο των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών ως προϋπόθεση⁵ για την ίδρυση νέων περιοχών σύμφωνα με τις κατηγορίες του Ν.1650/1986 και τη σκοπιμότητα των προτεινόμενων μέτρων προστασίας. Με τη συγκεκριμένη απόφαση καθορίζονται επίσης οι φορείς και η διαδικασία ανάθεσης των σχετικών μελετών, καθώς και η έγκριση που γίνεται μόνο με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.

Έως και το 1999, ο Νόμος 1650/1986, κατά το μεγαλύτερο μέρος του, είναι ανεφάρμοστος και ανενεργός αφού δεν προωθήθηκαν οι προβλεπόμενες εξουσιοδοτήσεις για την έκδοση των σχετικών Π.Δ. και Υ.Α., αλλά κυρίως λόγω έλλειψης των κατάλληλων διοικητικών δομών, τόσο αυτών που προβλέπει ο ίδιος ο νόμος όσο και εκείνων που προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο για τη γενικότερη διοικητική αναδιάρθρωση της χώρας.

Όσον αφορά στην προστασία της φύσης σε πρακτικό επίπεδο, η πορεία εφαρμογής του Ν.1650/1986 δεν υπήρξε επιτυχής. Μόνο μία περιοχή, αυτή του Θαλασσίου Πάρκου Βορείων Σποράδων, κηρύχθηκε ως προστατευόμενη σύμφωνα με τις διατάξεις του συγκεκριμένου νόμου, χωρίς όμως να καθοριστεί η διαδικασία και οι φορείς διαχείρισής της στην πράξη.

Ακόμη, σε ορισμένες περιοχές με ιδιαίτερη οικολογική αξία, αντί της κήρυξης ως προστατευόμενες σύμφωνα με τις κατηγορίες του Άρθρου 18, χρησιμοποιήθηκε η διαδικασία των «μέτρων προ διασφάλισης» του Άρθρου 21 παρ.6, δηλαδή της έκδοσης Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων (Κ.Υ.Α.),

⁵ Όπως ορίζει το άρθρο 21 παρ. 1 του Ν.1650/1986

που ισχύουν για δυο χρόνια και αποσκοπούν στη θέσπιση μέτρων για την αποφυγή υποβάθμισης των ιδιαίτερων αξιών των περιοχών αυτών, για τις οποίες υποτίθεται ότι έχει αρχίσει η διαδικασία χαρακτηρισμού τους ως προστατευόμενες.

Ο Ν.1650/1986, αν και σε ορισμένα σημεία εκσυγχρονίζει το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, δεν καταργεί τη νομοθεσία σύμφωνα με την οποία κηρύσσονται οι προστατευόμενες περιοχές (Ν.Δ. 996/1971) που εξακολουθεί να ισχύει για την κήρυξη νέων περιοχών, την τροποποίηση των ορίων και τη διαχείριση τους. Με την παρ. 9 του Άρθρου 31 προβλέπεται ότι οι περιοχές που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 996/1971 και του Ν.1469/1950, εντάσσονται με Π.Δ. στις κατηγορίες του Άρθρου 18.

Τέτοιο Π.Δ. δεν έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα να δημιουργείται σύγχυση σε πολλές περιπτώσεις, από τι στιγμή που δεν ξεκαθαρίζεται με σαφήνεια ο τρόπος που εφαρμόζονται οι νέες ρυθμίσεις σε σχέση με τις υφιστάμενες διατάξεις. Στην πραγματικότητα δηλαδή υπάρχουν δύο θεσμικά πλαίσια, που ισχύουν παράλληλα, για τη ρύθμιση θεμάτων σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές στη χώρα μας.

2.1.4. Εμπλεκόμενοι Φορείς στη Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών

Οι καθ' ύλη αρμόδιοι φορείς σε κεντρικό επίπεδο για τη ρύθμιση θεμάτων σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, είναι η Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος (Δασική Υπηρεσία) και η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος - Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (www.minenv.gr).

Η Δασική Υπηρεσία έχει αναλάβει την πλήρη αρμοδιότητα προστασίας, διαχείρισης και αναβάθμισης όλων των εκτάσεων στις οποίες αναφέρεται το φυσικό περιβάλλον, δηλαδή : δάση, θαμνότοποι, λιβάδια, άγονες εκτάσεις κλπ., καθώς και την αρμοδιότητα και ευθύνη χειρισμού θεμάτων προστασίας και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος.

Ειδικότερα, ως αρμοδιότητα έχει την επιλογή, κήρυξη, προστασία και διαχείριση των Εθνικών Δρυμών, των Αισθητικών Δασών, των Διατηρητέων Μνημείων της Φύσης, σύμφωνα με το Ν.Δ. 996/1971, καθώς επίσης την ίδρυση και διαχείριση Καταφυγίων Θηραμάτων, Εκτροφείων Θηραμάτων και Ελεγχόμενων Κυνηγετικών Περιοχών αλλά και την εφαρμογή, γενικά, της νομοθεσίας περί θήρας.

Η Δασική Υπηρεσία σε κεντρικό επίπεδο αποτελείται από έξι Διευθύνσεις, εκ των οποίων για τη διοίκηση και διαχείριση θεμάτων σχετικών με το φυσικό περιβάλλον, αρμόδια είναι η Διεύθυνση Αισθητικών Δασών, Δρυμών και Θήρας σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η ουσιαστική ευθύνη εφαρμογής της αντίστοιχης πολιτικής και της σχετικής νομοθεσίας για το φυσικό περιβάλλον, ανήκει στην αρμοδιότητα των Διευθύνσεων Δασών που έχουν συσταθεί στις 13 περιφέρειες της χώρας. Τέλος, οι Διευθύνσεις Δασών στους νομούς και τα Δασαρχεία έχουν την ευθύνη και τοπική αρμοδιότητα της εκτέλεσης της δασικής πολιτικής.

Το Υπουργείο Πολιτισμού, το καθ' ύλη αρμόδιο για τις αρχαιότητες και την πολιτιστική κληρονομιά είχε την αρμοδιότητα για την κήρυξη και διοίκηση των «Τοπίων Φυσικού Κάλλους» μέχρι το 1984, όπου η αρμοδιότητα αυτή μεταβιβάστηκε στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. σύμφωνα με το Π.Δ. 161/1984.

Το 1980 η σύσταση του Υπουργείου Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος (μετέπειτα Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.) με το Ν.1032/1980, σηματοδότησε μια νέα περίοδο προσπαθειών και προβληματισμού για διοικητικό εκσυγχρονισμό, αφού το περιβάλλον και ο φυσικός σχεδιασμός αποκτούν δικό τους φορέα σε κυβερνητικό επίπεδο.

Στο νέο αυτό Υπουργείο ανατίθενται αρμοδιότητες για τη χάραξη και έκφραση της γενικής πολιτικής σχετικά με τη χωροταξία και την προστασία του περιβάλλοντος, την κατάρτιση σχεδίων και προγραμμάτων για τον έλεγχο της εφαρμογής και το συντονισμό των ειδικών προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος των επί μέρους φορέων, καθώς επίσης και την κάλυψη θεμάτων περιβάλλοντος που δεν περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητες άλλου φορέα.

Είναι φανερό ότι στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. ανατέθηκαν κυρίως συντονιστικές και επιτελικές αρμοδιότητες και η ευθύνη καθορισμού της γενικής πολιτικής, ενώ δεν μπορεί να ασκεί εκτελεστικές αρμοδιότητες, στα θέματα φυσικού περιβάλλοντος, τα οποία ρυθμίζονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Ειδικά σε θέματα προστασίας της φύσης το Κεφάλαιο Δ' του Ν.1650/1986, προβλέπει συναρμοδιότητα των Υπουργών Γεωργίας και ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. για την έκδοση κανονιστικών πράξεων που αναφέρονται στα θέματα αυτά.

Τα τελευταία χρόνια επίσης παρατηρείται από το συγκεκριμένο Υπουργείο μια επέκταση αρμοδιοτήτων, που έχουν σχέση με την εφαρμογή Διεθνών Συμβάσεων και Οδηγιών⁶ και άπτονται της προστασίας του περιβάλλοντος (Σύμβαση Ραμσάρ, Βαρκελώνης κλπ., Οδηγία 92/43/ΕΟΚ κ.α.). Σε κεντρικό επίπεδο, η αρμοδιότητα για τα θέματα του φυσικού περιβάλλοντος ανήκει στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού και ιδίως στο Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, ενώ σε περιφερειακό τα θέματα αυτά τα διαχειρίζονται τα Τμήματα Περιβάλλοντος και σε νομαρχιακό τα Γραφεία Περιβάλλοντος στις Διευθύνσεις Πολεοδομίας.

Η διεύρυνση αυτή των φορέων που ασχολούνται με την προστασία της φύσης ιδίως όσον αφορά στην έκδοση κανονιστικών πράξεων, στην πράξη έχει δημιουργήσει πολλά προβλήματα και σύγχυση αρμοδιοτήτων, με αποτέλεσμα το γεγονός αυτό να αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την ολοκληρωμένη και συντονισμένη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, και αίτιο ανεπαρκούς προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Σημαντική προσπάθεια όσον αφορά στους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, συνέβαλλε ο Ν.2742/1999 για τον «Χωροταξικό Σχεδιασμό και την Αειφόρο Ανάπτυξη». Ο Νόμος στο Άρθρο 15 προβλέπει την σύσταση φορέων διαχείρισης για την προστασία και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών με την έκδοση Π.Δ. όπως προβλέπεται από το Άρθρο 21 του Ν.1650.1986. Η διαχείριση μπορεί να ανατίθεται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, σε υφιστάμενες δημόσιες υπηρεσίες, σε ειδικές υπηρεσίες, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, σε ερευνητικά ιδρύματα κ.α.

⁶ Βλέπε Ι^ο Κεφάλαιο

Η αρμοδιότητα των φορέων διαχείρισης έχει να κάνει με την κατάρτιση και την ευθύνη εφαρμογής των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας των προστατευόμενων αντικείμενων, την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των κανονιστικών όρων και περιορισμών, την παροχή γνωμοδοτήσεων πριν από την προέγκριση χωροθέτησης και την έγκριση περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης τους, στην κατάρτιση μελετών και ερευνών, στην εκπόνηση και εκτέλεση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, στην ενημέρωση του κοινού για θέματα προστασίας των περιοχών ευθύνης τους, στην προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων και τέλος στη διαχείριση δημόσιων εκτάσεων.

Παράλληλα, η Επιτροπή «Φύση 2000» της οποίας η σύσταση έγινε με την Κ.Υ.Α. 33318/3028/1998 για την κύρωση της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στην ελληνική νομοθεσία, ενεργεί και ως φορέας δευτέρου επιπέδου κάτω από την εποπτεία του ΥΠΕΧΩΔΕ, ως Επιτροπή Συστήματος Διοίκησης και Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών.

Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής άπτονται της παρακολούθησης και αξιολόγησης των προγραμμάτων, των δράσεων και ενεργειών όλων των αρμόδιων Υπουργείων και υπηρεσιών που αφορούν τις προστατευόμενες περιοχές, της καταγραφής, ταξινόμησης και αξιολόγησης των προαναφερθέντων φορέων διαχείρισης και της επεξεργασίας προτύπων για την κατάρτιση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης των περιοχών αυτών.

Η δημιουργία των νέων διοικητικών δομών, αν και αποτελεί σημαντική εξέλιξη στην λειτουργία, διοίκηση και διαχείριση του συστήματος των προστατευόμενων περιοχών στη χώρα μας, η εφαρμογή του μένει να αποδειχτεί στην πράξη. Η σχετική εμπειρία από την πορεία εφαρμογής του Νόμου για την «Προστασία του Περιβάλλοντος», όπως έχει ήδη αναλυθεί, δεν αποτελεί αισιόδοξο μήνυμα για την εφαρμογή των σχετικών ρυθμίσεων που προβλέπει ο Ν.2742/1999. Η έκδοση, και σε αυτή την περίπτωση, των σχετικών Π.Δ. αποτελεί το κομβικό σημείο, όσον αφορά στην σύσταση των φορέων διαχείρισης και την ουσιαστική άσκηση πολιτικής για την προστασία της φύσης.

2.2. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ - ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

2.2.1. Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα

Μετά τη συνάντηση και την υπογραφή της συνθήκης του "Ρίο" το 1992, ο όρος "βιοποικιλότητα" άρχισε να χρησιμοποιείται ευρέως και αναφέρεται από όλους, ειδικούς και μη, ως πανάκεια που λύνει όλα τα οικολογικά προβλήματα. Ο όρος ήταν γνωστός στην οικολογία πολύ πιο πριν από τη συνάντηση του Ρίο και χρησιμοποιούταν για να εκφράσει την ποικιλία των μορφών ζωής σε έναν συγκεκριμένο χώρο (www.minenv.gr).

Παρά όμως την απλότητα και σαφήνεια του όρου, το περιεχόμενό του είναι μια από τις πλέον αφηρημένες και αμφιλεγόμενες έννοιες της οικολογίας. Ο λόγος είναι ότι δεν υπάρχει μία, αλλά πολλές βιοποικιλότητες, σε διάφορα επίπεδα οργάνωσης της ζωής και ότι δεν είναι ενιαίος ο τρόπος έκφρασης ή καλύτερα εκτίμησής της. Πρακτικά, μπορούν να διακριθούν τέσσερα διαφορετικά επίπεδα βιοποικιλότητας, το καθένα από τα οποία έχει διαφορετική σημασία αλλά στην πράξη, αποτελεί κομμάτι αναπόσπαστο ενός ενιαίου συνόλου (www.minenv.gr).

Το πρώτο επίπεδο είναι εκείνο της "γενετικής βιοποικιλότητας". Η γενετική βιοποικιλότητα εκφράζει το εύρος των κληρονομικών καταβολών ενός συγκεκριμένου είδους. Όσο μεγαλύτερο είναι το εύρος αυτό, τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανότητα επιβίωσης του είδους απέναντι σε εξωτερικές πιέσεις όπως επιδημίες, κλιματικές αντιξοότητες κ.λπ. Είναι αυτονόητο ότι τα φυσικά είδη έχουν πολύ μεγαλύτερο εύρος κληρονομικών καταβολών και συνεπώς πολύ μεγαλύτερη αντοχή και ικανότητα επιβίωσης από τα "τεχνητά" ή γενετικά βελτιωμένα είδη (www.minenv.gr).

Στην Ελλάδα, εξαιτίας της γεωγραφικής της θέσης, της ποικιλίας των κλιματικών της τύπων, της ορογραφικής της διαμόρφωσης και της ιστορίας της, τα είδη φυτών και ιδιαίτερα δένδρων, παρουσιάζουν πολύ μεγάλη γενετική βιοποικιλότητα, η οποία όμως δεν έχει ερευνηθεί παρά ελάχιστα. Κατά τη διάρκεια των παγετώνων, πολλά είδη της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης μετανάστευσαν νοτιότερα και έφθασαν μέχρι την Ελλάδα,

δημιουργώντας είτε ετερογενείς πληθυσμούς ενός είδους, είτε υβρίδια με τα προϋπάρχοντα είδη, διευρύνοντας έτσι το εύρος των κληρονομικών τους καταβολών (www.minenv.gr).

Μορφές τις οποίες συναντά κανείς στην κεντρική Ευρώπη σε διάφορες περιοχές, τις απαντά και στην Ελλάδα, σε μια σχετικά μικρή έκταση. Η ίδια όμως μεγάλη γενετική βιοποικιλότητα των ειδών όπως (ελάτης, οξυάς, δασικής πεύκης και ερυθρελάτης) συναντάται σε όλα σχεδόν τα δασοπονικά είδη της χώρας. Το ίδιο, πιθανόν συμβαίνει και με τα άλλα είδη φυτών και ζώων. Το γεγονός αυτό, μαζί με το μεγάλο πλεονέκτημα διατήρησης της φυσικότητας των οικοσυστημάτων της Ελλάδας, σε ότι αφορά την ποιοτική σύνθεσή τους και παρά την έντονη υποβάθμισή τους, προσδίδει μια πολύ μεγάλη σημασία στη χώρα ως τράπεζα γονιδίων και γενικότερα γενετικού υλικού, το οποίο πρέπει να ερευνηθεί και να διατηρηθεί (www.minenv.gr).

Το δεύτερο επίπεδο βιοποικιλότητας είναι αυτό της βιοποικιλότητας των ειδών φυτών και ζώων. Η βιοποικιλότητα αυτή εκφράζεται με τον αριθμό (πλήθος) των ειδών φυτών και ζώων που απαντούν σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Για πολλούς ερευνητές όμως αυτό δεν αρκεί. Ο αριθμός των ειδών δεν εκφράζει πάντοτε τη βιοποικιλότητα διότι υπεισέρχονται παράμετροι όπως ο πληθυσμός των ειδών, το μέγεθος των ατόμων, η βιομάζα τους και η κυριαρχία ορισμένων ειδών. Άλλοι δέχονται ως έκφραση της βιοποικιλότητας τον αριθμό των λειτουργιών που ασκούν τα είδη σε ένα συγκεκριμένο οικοσύστημα δηλαδή τον αριθμό των οικολογικών φωλεών (www.minenv.gr).

Επειδή όμως η εκτίμηση όλων αυτών των παραμέτρων είναι δύσκολη, θεωρείται, προς το παρόν, ικανοποιητική η έκφραση της βιοποικιλότητας των ειδών με βάση τον αριθμό των ειδών φυτών και ζώων μιας συγκεκριμένης περιοχής ή ενός συγκεκριμένου οικοσυστήματος. Η σημασία της βιοποικιλότητας των ειδών είναι προφανής για την οικολογική ισορροπία, σταθερότητα και λειτουργία των αναδραστικών μηχανισμών ενός οικοσυστήματος (www.minenv.gr).

Όσο περισσότερα είδη μετέχουν στη σύνθεση ενός οικοσυστήματος τόσο μεγαλύτερη σταθερότητα παρουσιάζει το οικοσύστημα, τόσο πυκνότερο δίκτυο τροφικών αλυσίδων και βιοσυστημάτων δημιουργείται, τόσο πιο απρόσκοπτες είναι οι ροές βιομάζας και ενέργειας καθώς και η ανακύκλωση

θρεπτικών στοιχείων και τόσο καλύτερα και αποτελεσματικότερα λειτουργούν οι μηχανισμοί ανάδρασης (www.minenv.gr).

Η Ελλάδα, για τους λόγους που ήδη αναπτύχθηκαν, παρουσιάζει πολύ μεγάλη βιοποικιλότητα ειδών φυτών και ζώων. Αναλογικά με την έκτασή της εμφανίζει τη μεγαλύτερη βιοποικιλότητα από όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η βιοποικιλότητα αυτή, παρ' όλο ότι έχει μελετηθεί περισσότερο από κάθε άλλη βαθμίδα, αφήνει ακόμη πολλά περιθώρια έρευνας, κυρίως σε ότι αφορά στη γεωγραφική κατανομή των ειδών. Η σημασία της διατήρησης της βιοποικιλότητας των ειδών αναφέρθηκε ήδη και είναι πρόδηλο ότι δεν μπορεί να ασκηθεί αειφορική διαχείριση χωρίς την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας των ειδών (www.minenv.gr).

Το τρίτο επίπεδο βιοποικιλότητας, γνωστό ως βιοποικιλότητα οικοσυστημάτων ή φυτοκοινωνιών (habitats), εκφράζεται με τον αριθμό (πλήθος) των συνδυασμών ειδών φυτών και ζώων (οικοσυστημάτων) που συναντώνται σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Ο αριθμός των οικοσυστημάτων και ο τρόπος κατανομής τους στο χώρο, δηλαδή το μωσαϊκό των τύπων οικοσυστημάτων, χαρακτηρίζει και δίνει τη σφραγίδα του στο τοπίο της περιοχής (www.minenv.gr).

Η προστασία των οικοσυστημάτων εξασφαλίζει όχι μόνο την προστασία των ειδών που τα συνθέτουν αλλά και τη διατήρηση της φυσιογνωμίας των τοπίων. Η Ελλάδα, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού συνδυασμών ειδών φυτών και ζώων, εμφανίζει πολύ μεγάλη βιοποικιλότητα φυτοκοινωνιών-οικοσυστημάτων (habitats). Δυστυχώς, μέχρι σήμερα, η μεγάλη αυτή βιοποικιλότητα των φυτοκοινωνιών-οικοσυστημάτων δεν έχει μελετηθεί επαρκώς στη χώρα μας, παρά την προφανή σημασία της (www.minenv.gr).

Το τέταρτο επίπεδο βιοποικιλότητας είναι εκείνο της βιοποικιλότητας των τοπίων, το οποίο εκφράζεται με τον αριθμό ή το πλήθος των τύπων τοπίων που εμφανίζονται σε μια περιοχή ή σε μια χώρα. Στη σύνθεση ενός τοπίου δε μετέχουν μόνο φυσικά οικοσυστήματα αλλά και τεχνητά, όπως οι διάφορες γεωργικές καλλιέργειες αλλά και τύποι οικισμών. Ο αριθμός των τύπων οικοσυστημάτων, φυσικών και τεχνητών, η κατανομή τους στον χώρο και η αναλογία συμμετοχής τους προσδιορίζουν το χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία του τοπίου (www.minenv.gr).

Εκτός από την αρχιτεκτονική τοπίου, επιστήμη που έχει ήδη αναπτυχθεί και διδάσκεται σε πολλές σχολές, αναπτύχθηκε τελευταία και η επιστήμη της οικολογίας τοπίου, η οποία ασχολείται με τις αλληλεπιδράσεις και αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των οικοσυστημάτων που συνθέτουν ένα τοπίο και ιδιαίτερα μεταξύ των φυσικών και τεχνητών οικοσυστημάτων (www.minenv.gr).

Η Ελλάδα εμφανίζει επίσης πάρα πολύ μεγάλη βιοποικιλότητα τοπίων, για τους ίδιους λόγους που εμφανίζει μεγάλη γενετική βιοποικιλότητα, βιοποικιλότητα ειδών και οικοσυστημάτων. Στη χώρα απαντούν τοπία από τα ημιορεινικά της ανατολικής Κρήτης μέχρι τα σκανδιναβικά (βόρεια) της Ροδόπης και τα αλπικά του Ολύμπου, του Σμόλικα, της Τύμφης, του Βόρα και άλλων οροσειρών της βόρειας Ελλάδας. Σε μια σύντομη σχετικά διαδρομή από την Αμφίπολη μέχρι την κεντρική Ροδόπη, συναντά κανείς όλους τους τύπους τοπίων από τον μεσογειακό με την ελιά, την αριά, την κουμαριά κ.λπ., μέχρι τα βόρεια τοπία των ψυχρόβιων κωνοφόρων δασών της ερυθρελάτης, της δασικής πεύκης και της σημύδας (www.minenv.gr).

Συνοψίζοντας, είναι εμφανές ότι η Ελλάδα διαθέτει μεγάλη βιοποικιλότητα σε όλα τα επίπεδά της (γενετική βιοποικιλότητα, βιοποικιλότητα ειδών, βιοποικιλότητα φυτοκοινωνιών-οικοσυστημάτων και βιοποικιλότητα τοπίων). Παρά τη διάκριση της βιοποικιλότητας σε διάφορα επίπεδα, η προστασία της πρέπει να αντιμετωπίζεται ως κάτι ενιαίο. Η προστασία κάθε επιπέδου εξαρτάται από την προστασία του προηγούμενου ή επόμενου επιπέδου (www.minenv.gr).

Η προστασία και διατήρηση των τοπίων εξαρτάται από την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων που τα συνθέτουν, η σταθερότητα των οικοσυστημάτων εξαρτάται από την προστασία και διατήρηση των ειδών που συμμετέχουν στη δομή τους δηλαδή από την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας των ειδών και η προστασία και επιβίωση των ειδών, εξαρτάται από τη διατήρηση και προστασία της γενετικής βιοποικιλότητάς τους δηλαδή τη διατήρηση των κληρονομικών μεταβολών τους σε όλο το εύρος τους (www.minenv.gr).

Τέλος, θα πρέπει να τονιστεί ότι η προστασία της βιοποικιλότητας σε όλα της τα επίπεδα, για την οποία τόσα πολλά λέγονται και τόσα λίγα γίνονται, δεν επιβάλλεται για λόγους καθαρά ρομαντικούς, αλλά από την ανάγκη

ορθολογικής και αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, συνεπώς για την επιβίωση του ίδιου του ανθρώπου (www.minenv.gr).

2.2.2. Εθνικά Πάρκα

Τα Εθνικά Πάρκα εισήχθησαν ως κατηγορία προστατευόμενων περιοχών με τον Ν.1650/1986 (άρθρα 18 και 19). Σύμφωνα με τον Ν.1650/1986 ως εθνικά πάρκα χαρακτηρίζονται εκτεταμένες, χερσαί ες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, οι οποίες παραμένουν ανεπηρέαστες ή έχουν ελάχιστα επηρεαστεί από τις ανθρώπινες δραστηριότητες και στις οποίες διατηρείται μεγάλος αριθμός και ποικιλία αξιόλογων βιολογικών, οικολογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών στοιχείων.

Όταν το εθνικό πάρκο ή μεγάλο τμήμα του καταλαμβάνει θαλάσσια περιοχή ή εκτάσεις δασικού χαρακτήρα μπορεί να χαρακτηρίζεται ειδικότερα ως θαλάσσιο πάρκο ή εθνικός δρυμός αντίστοιχα. Ο χαρακτηρισμός περιοχών ως εθνικών πάρκων αποσκοπεί στη διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας ευρύτερων περιοχών της χώρας με παράλληλη παροχή στο κοινό δυνατοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων.

Για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, ώστε οι περιοχές αυτές να προστατεύονται επαρκώς τόσο από φυσικές αιτίες υποβάθμισης όσο και από ανθρώπινες ενέργειες, επεμβάσεις και δραστηριότητες.

Στα εθνικά πάρκα επιτρέπεται να εκτελούνται έργα, να γίνονται έρευνες και να ασκούνται δραστηριότητες, κυρίως παραδοσιακού χαρακτήρα, με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται ειδικότερα από τον οικείο κανονισμό λειτουργίας και διαχείρισης.

Τα τελευταία έτη, βάσει του Ν.1650/1986, έχουν κηρυχθεί 9 Εθνικά Πάρκα (www.ekby.gr).

2.2.2.1. Εθνικοί Δρυμοί

Οι Εθνικοί Δρυμοί της Ελλάδας είναι φυσικές περιοχές που έχουν ιδιαίτερη οικολογική σημασία εξαιτίας της σπανιότητας και της ποικιλομορφίας της χλωρίδας και πανίδας τους, των γεωμορφολογικών σχηματισμών, του υπεδάφους, των νερών, της ατμόσφαιρας και γενικά του φυσικού περιβάλλοντός τους (www.minagric.gr).

Η συνειδητοποίηση της αλλοίωσης και καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου και η αναγνώριση, σε μεγάλη κλίμακα, του κινδύνου να εξαφανισθούν απ' τον πλανήτη πολλά είδη της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας, είχε ως αποτέλεσμα την κινητοποίηση της ανθρωπότητας για τη λήψη μέτρων αντιστροφής της καταστροφικής αυτής πορείας (www.minagric.gr).

Η χώρα μας δεν θα μπορούσε να μείνει αδιάφορη στις προσπάθειες που γίνονταν σε παγκόσμια κλίμακα για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος. Είναι γνωστό άλλωστε ότι η ελληνική φύση είναι προικισμένη με πλούσια αυτοφυή χλωρίδα και άγρια πανίδα σπάνιας ποικιλίας σε είδη, με αντιπροσωπευτικούς βιότοπους, με ιδιαίτερους φυσικούς, γεωμορφολογικούς και φυσιογραφικούς σχηματισμούς και με μοναδικά τοπία απaráμιλλης ομορφιάς και ιδιαίτερων φυσιογνωμικών στοιχείων. Εξάλλου είναι διεθνώς αναγνωρισμένο ότι η φυσική κληρονομιά της Ελλάδας είναι εξαιρετικά σημαντική (www.minagric.gr).

Χρησιμοποιήθηκε ο όρος "εθνικός δρυμός" αντί του όρου "εθνικό πάρκο" (national park) που είχε επικρατήσει σε άλλες χώρες. Κι αυτό γιατί θεωρήθηκε ότι οι αξίες της φύσης που έχουν ανάγκη ιδιαίτερης προστασίας βρίσκονται κυρίως στον ορεινό χώρο, σε απομονωμένες περιοχές "παρθένας φύσης" (εκεί άλλωστε επελέγησαν οι πρώτοι δρυμοί μας και το ίδιο συνέβη και με τις περισσότερες περιοχές που είχαν χαρακτηριστεί προστατευόμενες μέχρι τότε σε παγκόσμια κλίμακα) (www.minagric.gr).

Ο όρος "δρυμός" που περιέχει, εκτός απ' την κύρια έννοια - δάσος δρυών - και την έννοια "σύνδενδρος τόπος, περιοχή με άγρια βλάστηση", περιέβαλε τις εκτάσεις αυτές με την απαραίτητη αίγλη και μεγαλοπρέπεια που τόνιζαν περισσότερο την ανάγκη ιδιαίτερης προστασίας τους (www.minagric.gr).

Οι περιοχές αυτές κηρύσσονται με Προεδρικό Διάταγμα, μετά από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, εκτός από μεμονωμένα δέντρα ή συστάδες δέντρων που κηρύσσονται ως Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (www.minagric.gr).

Οι Δρυμοί είναι "Εθνικοί" με την έννοια ότι έχουν ιδιαίτερη αξία για όλο το έθνος εξαιτίας της απaráμιλλης ομορφιάς και των ευκαιριών που προσφέρουν για έρευνα, εκπαίδευση και αναψυχή (www.minagric.gr).

Γι' αυτό κάθε μορφής και χρήσεως εκτάσεις και εμπράγματα δικαιώματα μέσα στον πυρήνα τους, απαλλοτριώνονται αναγκαστικά υπέρ του Δημοσίου, ενώ το μέτρο αυτό μπορεί να επεκταθεί και στην περιφερειακή τους ζώνη. Η ευθύνη για την προστασία και διαχείριση των Εθνικών Δρυμών και γενικά των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας, έχει ανατεθεί από την Πολιτεία στην Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. Το αρμόδιο Τμήμα Δασικού Περιβάλλοντος - Εθνικών Δρυμών και Δασικής Αναψυχής κατευθύνει και εποπτεύει σε εθνικό επίπεδο τις τοπικές Δασικές Υπηρεσίες, που είναι αρμόδιες για την προστασία, οργάνωση και διαχείριση των Εθνικών Δρυμών (www.minagric.gr).

Κάθε εθνικός δρυμός έχει το δικό του Διαχειριστικό Σχέδιο και Ειδικό Κανονισμό του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, που κατευθύνουν τις δράσεις των αρμοδίων αρχών (www.minagric.gr).

Τα αίτια για τα οποία ιδρύθηκαν (το Διαχειριστικό Σχέδιο και ο Ειδικός Κανονισμός) είναι τα ακόλουθα (www.minagric.gr) :

- Να αφεθεί η φύση ελεύθερη, ανεπηρέαστη από εξωτερικές επιδράσεις, να ακολουθήσει τις δικές της διεργασίες.

- Να διατηρηθεί το φυσικό περιβάλλον για λόγους αισθητικής απόλαυσης και επιστημονικής έρευνας, ανεπηρέαστο από "αναπτυξιακά" προγράμματα.
- Να προσφέρουν (οι εθνικοί δρυμοί) ευκαιρίες αναψυχής στο κοινό.
- Να διατηρηθούν (οι εθνικοί δρυμοί) ως βιογενετικά αποθέματα και ζωντανά μουσεία φυσικής ιστορίας για την προαγωγή της έρευνας και της εκπαίδευσης.

Οι πρώτες συστηματικές προσπάθειες για την προστασία της φύσης αρχίζουν πριν από ενάμισι περίπου αιώνες, με την θέσπιση αποσπασματικών ρυθμίσεων και απαγορεύσεων για την προστασία ιδίως των ειδών που κινδύνευαν άμεσα με εξαφάνιση. Παράλληλα, ισχυρές ομάδες πίεσης, από προσωπικότητες της εποχής εκείνης και άτομα με ιδιαίτερες ευαισθησίες, πιέζουν τις κυβερνήσεις για την αυστηρή προστασία ορισμένων περιοχών, με σκοπό να εξασφαλιστεί η επιβίωση της άγριας ζωής και η διατήρηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος (www.minagric.gr).

Δημιουργείται έτσι ο θεσμός των "προστατευόμενων περιοχών", που αποτελεί έκτοτε το πιο σημαντικό μέτρο για την προστασία της φύσης, των ειδών και των οικοσυστημάτων της. Με την εξέλιξη του θεσμού αυτού και την υιοθέτηση αργότερα της "ενεργού διαχείρισης" των φυσικών αυτών περιοχών, συνειδητοποιείται ότι αποτελούν πολύτιμα στοιχεία, όχι μόνο για τη συμβολή τους στην διατήρηση πολύτιμων οικολογικών αξιών, αλλά και για την ικανοποίηση ευρύτερων κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών του ανθρώπου (www.minagric.gr).

Η αποφασιστικότερη κίνηση στα θέματα προστασίας της φυσικής μας κληρονομιάς, γίνεται το 1937 με την έκδοση του Ν. 856/1937. Ο Νόμος αυτός προέβλεπε την ίδρυση σ' ολόκληρη τη χώρα (εκτός από τα νησιά) μέχρι πέντε "Εθνικών Δρυμών", ως περιοχών με ειδικό καθεστώς προστασίας με σκοπό την προστασία της χλωρίδας, τη βελτίωση και αύξηση της πανίδας, τη διατήρηση των γεωμορφολογικών σχηματισμών, την προστασία των φυσικών καλλονών, ανάπτυξη του τουρισμού και διενέργεια επιστημονικών (ιδιαίτερα φυτογεωγραφικών) και δασικών ερευνών. Εφαρμόζεται δηλαδή και στη χώρα μας ο θεσμός των "προστατευόμενων περιοχών" που αποτελεί από τότε το

σπουδαιότερο μέτρο για την προστασία και διατήρηση της φυσικής μας κληρονομιάς (www.minagric.gr).

Ο πρώτος εθνικός δρυμός ιδρύθηκε το 1938 στο μυθικό βουνό μας, τον Όλυμπο. Λίγο αργότερα, μέσα στον ίδιο χρόνο, θεσμοθετήθηκε ο Εθνικός Δρυμός Παρνασσού. Το 1969 ο Νόμος 856/1937 ενσωματώθηκε στο Δασικό Κώδικα (Ν.Δ. 86/1969 άρθρα 79,80,81) και όπως τροποποιήθηκε αργότερα με το Ν.Δ. 966/1971 (ΦΕΚ 192 Α) και ισχύει μέχρι σήμερα, προβλέπει, εκτός των "Εθνικών Δρυμών", τη δυνατότητα θέσπισης δύο ακόμη κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών (www.minagric.gr) :

- Τα "Αισθητικά Δάση" και
- τα "Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης".

Αρμόδιες για την προστασία και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, που κηρύσσονται σύμφωνα με το Ν.Δ. 996/1971, είναι οι περιφερειακές δασικές αρχές στον τόπο που βρίσκονται, σε συνεργασία με το αντίστοιχο Τμήμα της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (www.minagric.gr).

Η διαχείριση γίνεται στα πλαίσια των αρχών που καθορίζονται από το Ν.Δ. 996/71. Σύμφωνα με το διάταγμα αυτό, οι Εθνικοί Δρυμοί αποτελούνται από τον πυρήνα, έκτασης 1.500 ha, και την περιφερειακή ζώνη έκτασης τουλάχιστον ίσης με το πυρήνα (www.minagric.gr).

Στον πυρήνα επιβάλλονται αυστηρές απαγορεύσεις σχετικά με την ανάπτυξη ή την εκμετάλλευσή του, όπως (www.minagric.gr) :

- Ανόρυξη και εκμετάλλευση λατομείων,
- ανασκαφές,
- τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων,
- βιομηχανικές δραστηριότητες,
- κατασκευή κτισμάτων κ.α.,
- γεωργική και δασοπονική,
- βοσκή και τέλος,
- κυνήγι, ψάρεμα.

Στην περιφερειακή ζώνη όλες οι δραστηριότητες ελέγχονται από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, ώστε να μην έχουν αρνητική επίδραση στον πυρήνα. Επίσης κάθε εκμετάλλευση οργανώνεται με τρόπο που να συμμετέχει στην υλοποίηση των στόχων ίδρυσης του Εθνικού Δρυμού (www.minagric.gr).

Εκτός απ' τη σημασία τους για το ίδιο το έθνος, οι Εθνικοί Δρυμοί της χώρας μας αποτελούν περιοχές για τις οποίες η Ε.Ε. δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Εννέα από τους δέκα Δρυμούς (εκτός του Σουνίου) περιλαμβάνονται στον κατάλογο των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Special Protection Areas - S.P.A.) της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στα πλαίσια της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ "για τα άγρια πτηνά". Πρόκειται δε να ενταχθούν στο διευρωπαϊκό δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών "NATURA 2000", στα πλαίσια της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ "για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας" (www.minagric.gr).

Οι Εθνικοί Δρυμοί περιλαμβάνουν εκτάσεις, στις περισσότερες από τις οποίες κυριαρχεί ο δασικός χαρακτήρας, με ιδιαίτερο οικολογικό και επιστημονικό ενδιαφέρον (www.ekby.gr).

Έχουν κηρυχθεί 10 Εθνικοί Δρυμοί, με συνολική έκταση 68.732 εκτάρια, βάσει του Ν.996/1971 που αποτελεί μέρος του Ν. 86/1969 «Περί Δασικού Κώδικος». Οι Εθνικοί Δρυμοί Πρεσπών, Βίκου-Αώου, Πίνδου, Οίτης και Σουνίου περιλαμβάνουν πυρήνες και περιφερειακές ζώνες, ενώ οι υπόλοιποι περιλαμβάνουν μόνο πυρήνες. Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκταση των Εθνικών Δρυμών αντιστοιχεί στο 0,58% της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας (www.ekby.gr).

2.2.2.2. Θαλάσσια Πάρκα

Τα Εθνικά Θαλάσσια Πάρκα είναι θαλάσσιες και παράκτιες περιοχές που έχουν αναγνωρισθεί ως σημαντικές για την προστασία της φύσης. Δύο είναι μέχρι στιγμής οι περιοχές που έχουν ανακηρυχθεί ως Εθνικά Θαλάσσια

Πάρκα: της Αλοννήσου - Βόρειων Σποράδων, το οποίο αποτελεί καταφύγιο της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*) και του κόλπου Λαγανά της Ζακύνθου, με στόχο την διασφάλιση της ομαλής ωτοκίας και αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* (www.ekby.gr).

Η ανακήρυξη της περιοχής Αλοννήσου - Βορείων Σποράδων σε Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο πραγματοποιήθηκε με Προεδρικό Διάταγμα (519/92) τον Μάιο του 1992 και αποσκοπεί (www.ekby.gr) :

- Στην προστασία και διαχείριση του τοπίου της ευρύτερης περιοχής των Βορείων Σποράδων,
- στην προστασία της μεσογειακής φώκιας,
- στην προστασία σπάνιων ειδών πτηνών, θηλαστικών και φυτών τα οποία απαντούν στην περιοχή και τέλος,
- στην αειφορική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.

Το πάρκο καλύπτει έκταση 22000 τετραγωνικών χιλιομέτρων και περιλαμβάνει επτά νησιά και 22 βραχονησίδες και υφάλους. Το μεγαλύτερο μέρος του πάρκου καλύπτεται από θάλασσα. Το νησί Πιπέρι, η πιο αξιόλογη περιοχή αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας, αποτελεί τον πυρήνα του θαλάσσιου πάρκου και είναι περιοχή προστατευμένη από τη Σύμβαση της Βαρκελώνης (www.ekby.gr).

2.2.3. Δάση

2.2.3.1. Γενικά

Αν και αναφερθήκαμε στον ορισμό του δάσους στις αναλύσεις των νόμων 998/1979 και 3208/2003, παραπάνω, σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι το δάσος είναι σύστημα στοιχείων και διαδικασιών που βρίσκονται σε αρμονική ισορροπία μεταξύ τους. Τέτοια στοιχεία είναι τα φυτά, τα έντομα, τα πουλιά, τα ερπετά, διάφορα τετράποδα, αλλά και εδάφη, νερό, αέρας, φωτιά (Καραδήμας, 2008).

Το δάσος αποτελεί ένα πολύ σημαντικό στοιχείο ζωής και προσφοράς υλικών αγαθών, όπως π.χ. η ξυλεία. Προσφορά του δάσους δεν είναι μόνο η παραγωγή ξυλείας, αλλά μία σειρά πολλαπλών υπηρεσιών, όπως καταγράφονται στη συνέχεια (Καραδήμας, 2008) :

- Το δάσος παράγει το απαραίτητο οξυγόνο, ενώ δεσμεύει το CO₂.
- Το δάσος μειώνει κατά 50% την ένταση του φωτός και της ακτινοβολίας σε δάση πεύκης και 90% σε δάση οξυάς.
- Το δάσος απορροφά και εξουδετερώνει διάφορες επιβλαβείς ουσίες.
- Με δεδομένη την αύξηση των μέσων θερμοκρασιών στον πλανήτη, είναι ιδιαίτερα ευεργετική η ικανότητά του να αμβλύνει μέχρι και 10 βαθμούς τις ακραίες θερμοκρασίες συγκρατώντας την ηλιακή ακτινοβολία.
- Η ύπαρξη δάσους μειώνει την ένταση του ανέμου και τον εξαφανίζει οριστικά στα 50 μ. το δάσος ελάτης και στα 150μ. το δάσος πεύκης, ενώ μειώνει τους θορύβους δρώντας σαν ηχοπέτασμα.
- Το δάσος αυξάνει μέχρι και 6% τις βροχές. Μετατρέπει σε βροχή την υγρασία του αέρα, ενώ υγρατοποιεί την ομίχλη.
- Η απομάκρυνση των δασών οδηγεί στην αλλαγή του κλίματος και της συχνότητας των βροχοπτώσεων , όπως αυτό καταγράφηκε από την καταστροφή των τροπικών δασών του Αμαζονίου.

- Η παρουσία του δάσους συγκρατεί το έδαφος και εμποδίζει τη διάβρωση.
- Το δάσος δεν εξαντλεί, αλλά αντίθετα βοηθά στην ανασυγκρότηση του εδάφους με την ανακύκλωση των θρεπτικών συστατικών και την προσθήκη οργανικής ουσίας.
- Με την παρουσία δάσους διατηρείται η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής και γενικά συντηρείται η βιοποικιλότητα σαν μία τράπεζα γενετικού υλικού.
- Η διατήρηση του δάσους παρέχει στον κάτοικο των αστικών πόλεων χώρους γαλήνης και ψυχικής ανάτασης, χώρους αναψυχής και προσφέρει θέσεις εργασίας μέσω προγραμμάτων ανάπτυξης δασικού τουρισμού και ορεινού οικοτουρισμού.
- Παράγει σημαντικές ποσότητες βιομάζας και άλλα σημαντικά δασικά προϊόντα που συντελούν στην ανάπτυξη της Εθνικής Οικονομίας.

2.2.3.2. Γενικά Χαρακτηριστικά των Δασών της Ελλάδας

Στην Ελλάδα σύμφωνα με τη Ε.Σ.Υ.Ε. το δάσος αποτελεί το 20% των εδαφών της. Άλλο ένα 25% του συνόλου της Ελλάδος χαρακτηρίζεται ως μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις. Συνολικά στην Ελλάδα το 50% της έκτασής της χαρακτηρίζονται ως δασικές εκτάσεις. Γενικά το 25,4% της συνολικής έκτασης της χώρας μας αποτελείται από δάση που στην πλειοψηφία τους είναι φυσικά και χαρακτηρίζεται από υψηλή βιοποικιλότητα (Καραδήμας, 2008).

Τα Ελληνικά δάση σε αντίθεση με τα Ευρωπαϊκά είναι φυσικά, αφού κατά κύριο λόγο τα Ευρωπαϊκά δάση είναι φυτείες. Η Ελλάδα είναι τέταρτη σε δασικό πλούτο σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ευρώπης. Η ποικιλία των ελληνικών δασών είναι μοναδική και δύσκολα απαντάται σε άλλες χώρες με παρόμοια έκταση. Αυτή η ποικιλομορφία οικοσυστημάτων οφείλεται στο έντονο ανάγλυφο και τη γεωγραφική θέση της χώρας μας (Καραδήμας, 2008).

Στον παρακάτω πίνακα καταγράφεται η έκταση των δασών κατά δασοπονικό είδος.

Πίνακας 1 : Έκταση των Δασών κατά Δασοπονικό Είδος.

Δασοπονικό είδος	Έκταση σε στρέμματα (2008)	Ποσοστό (%) (2008)
ΚΩΝΟΦΟΡΑ		
1. Ελάτη – Ερυθρελάτη	3.297.620	13
2. Χαλέπιος – Τραχεία Πεύκη	4.757.770	19
3. Μαύρη Πεύκη	1.370.470	6
4. Λοιπά Κωνοφόρα	237.870	1
Σύνολο Κωνοφόρων	9.663.730	38
ΠΛΑΤΥΦΥΛΛΑ		
5. Δρυς	7.475.490	30
6. Οξιά	2.190.700	9
7. Λοιπά φυλλοβόλα	1.017.650	4
8. Αείφυλλα	4.776.610	19
Σύνολο Πλατύφυλλων	15.460.450	62
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	25.124.180	100

Πηγή : Καραδήμας, 2008

2.2.4. Αισθητικά Δάση

Τα Αισθητικά Δάση έχουν θεσμοθετηθεί βάσει της δασικής νομοθεσίας και περιλαμβάνουν δασικά τοπία με ιδιαίτερο αισθητικό και οικολογικό ενδιαφέρον, που έχουν σκοπό εκτός από την προστασία της

φύσης να δώσουν την ευκαιρία στο κοινό να γνωρίσει και να απολαύσει το φυσικό περιβάλλον με διάφορες δραστηριότητες αναψυχής (www.ekby.gr).

Ως Αισθητικά Δάση έχουν χαρακτηριστεί 19 περιοχές, με συνολική έκταση 32.506 εκτάρια. Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική χερσαία έκταση των Αισθητικών Δασών αντιστοιχεί στο 0,24% της έκτασης της χώρας. Το θαλάσσιο τμήμα τους καταλαμβάνει έκταση ίση με 9,8 εκτάρια (www.ekby.gr).

Το 49,3 % της επιφάνειας της χώρας (65.000 τ. χλμ.) καλύπτεται από δασικές εκτάσεις, από τα οποία μόνο το 25,4% καταλαμβάνεται από κανονικά δάση (κωνοφόρων και πλατύφυλλων) (www.gnto.gr).

2.2.5. Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης

Σε αυτά περιλαμβάνονται μεμονωμένα δένδρα ή συστάδες δένδρων με ιδιαίτερη βοτανική, οικολογική, αισθητική ή ιστορική και πολιτισμική αξία. Στην ίδια κατηγορία ανήκουν επίσης εκτάσεις με σπουδαίο οικολογικό, παλαιοντολογικό, γεωμορφολογικό ή άλλο ενδιαφέρον. Η θεσμοθέτησή τους υλοποιήθηκε βάσει του δασικού κώδικα (www.ekby.gr).

Έχουν κηρυχθεί 51 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης, με συνολική έκταση 16.840 εκτάρια. Η πλειονότητα των μνημείων αυτών καταλαμβάνει ελάχιστα τετραγωνικά μέτρα. Αξιοσημείωτο είναι ότι το Απολιθωμένο Δάσος της Λέσβου καταλαμβάνει το 89% της συνολικής έκτασης των Διατηρητέων Μνημείων της Φύσης. Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκταση των Διατηρητέων Μνημείων της Φύσης αντιστοιχεί στο 0,12% της

συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας, ενώ το θαλάσσιο τμήμα τους καταλαμβάνει έκταση ίση με 21,32 εκτάρια (www.ekby.gr).

2.2.6. Καταφύγια Άγριας Ζωής

Με την έκδοση του Ν.2637/1998 τα Καταφύγια Θηραμάτων χαρακτηρίζονται πλέον ως Καταφύγια Άγριας Ζωής. Οι περιοχές οι οποίες είχαν κηρυχθεί ως Καταφύγια Άγριας Ζωής, έως και τον Ιούλιο του 2000, αριθμούν 585 (www.ekby.gr).

Με απόφαση του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ιδρύονται καταφύγια άγριας ζωής σε δασικές, δασοσκεπείς, χορτολιβαδικές, ελώδεις, υγροτοπικές, αγροτικές, παρόχθιες, παραλίμνιες και παράκτιες εκτάσεις, καθώς και σε ερημονησίδες, με την προϋπόθεση ότι οι εκτάσεις αυτές, είτε είναι απαραίτητες για την διατροφή, διαχείριση, αναπαραγωγή ή διάσωση των ειδών της άγριας πανίδας ή αυτοφυούς χλωρίδας, είτε είναι απαραίτητες για την επιβίωση ενός ή περισσότερων ειδών της άγριας πανίδας ή αυτοφυούς χλωρίδας (www.nhmc.uoc.gr).

Στη συνέχεια αναφέρονται συνοπτικά ορισμένες από τις απαγορεύσεις αλλά και από τις δραστηριότητες που επιτρέπονται στα καταφύγια άγριας ζωής (www.nhmc.uoc.gr) :

- Απαγορεύεται το κυνήγι κάθε ζώου και η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, των φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως αλιευτικά έργα, έργα αναδασμού, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία, μεταλλεία και δρόμοι αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών

επιπτώσεων τύπου Α' και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

- Επιτρέπεται η σύλληψη ζώων και η συλλογή φυτών για επιστημονικούς σκοπούς. Η μεταφορά άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό άλλων περιοχών επιτρέπεται να εκτελείται μόνο από τη Δασική Υπηρεσία.
- Καθορίζονται από τη Δασική Υπηρεσία, ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου των καταφυγίων άγριας ζωής και έργα ικανοποίησης των οικολογικών αναγκών τους. Επιτρέπεται η τοποθέτηση μπάρας ελέγχου της πρόσβασης σε δασικούς δρόμους που οδηγούν εντός του καταφυγίου, κατά την κρίση του αρμόδιου δασαρχείου. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο.

2.2.7. Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές

Οι Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές κρατικές και ιδιωτικές που ιδρύθηκαν και λειτουργούν, δεν επιτελούν τον ρόλο για τον οποίο δημιουργήθηκαν. Υπολειτουργούν και αδυνατούν να παρέχουν ένα κάποιο ικανοποιητικό επίπεδο υπηρεσιών, ενώ παράλληλα κανένα ή ελάχιστα διαχειριστικά μέτρα λαμβάνονται για την βελτίωση των πληθυσμών των άγριων θηραματικών ειδών. Ταυτόχρονα οι Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές έχουν μεγάλα οικονομικά ελλείμματα ενώ καμία ουσιαστική ανάπτυξη δεν προσφέρουν στις περιοχές που εφαρμόζονται (www.ksk.gr).

Γενικά, οι Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές ενώ απαγορεύουν τη θήρα σε τεράστιες περιοχές, δεν εφαρμόζουν κανένα διαχειριστικό μέτρο αύξησης των άγριων θηραματικών πληθυσμών, προσφέρουν μια μορφή θήρας ξένη προς τον Έλληνα κυνηγό, που αντίκειται στο κυνηγετικό ιδεώδες και στον ηθικό κώδικα συμπεριφοράς απέναντι στο θήραμα, και αντί να προσφέρουν στην ανάπτυξη μιας περιοχής τελικά την οδηγούν σε οικονομικό μαρασμό (www.ksk.gr).

Γι' αυτό θα πρέπει να επανεξετασθεί η σκοπιμότητα ίδρυσης των Ελεγχόμενων Κυνηγετικών Περιοχών που ήδη λειτουργούν και να μην

προχωρήσει η ίδρυση καμίας νέας πριν την θέσπιση νέων κριτηρίων για την επιλογή των τόπων ίδρυσης τους (www.ksk.gr).

Οι υφιστάμενες Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές είναι 7, με συνολική έκταση 107.086 εκτάρια. Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκτασή τους αντιστοιχεί στο 0,84% της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας, ενώ το θαλάσσιο τμήμα τους καταλαμβάνει έκταση ίση με 68 εκτάρια (www.ekby.gr).

2.2.8. Εκτροφεία Θηραμάτων

Το πλεόνασμα των εκτρεφόμενων ζώων σε καταφύγια της ευρύτερης περιοχής και στις κρατικές ελεγχόμενες περιοχές θεωρητικά λειτουργούν ή θα έπρεπε να λειτουργούν ως πυρήνες διατήρησης και διάσωσης του γενετικού αποθέματος των θηραμάτων (π.χ. αίγαγρος, πλατόνια, ελάφια, κολχικοί φασιανοί κλπ). Τα Κρατικά Εκτροφεία Θηραμάτων είναι 21 και μόνο μερικά εξ αυτών λειτουργούν υποδειγματικά και εκτρέφουν θηράματα εξαιρετικής ποιότητας (www.alfa-omega.gr).

Παράλληλα, υπάρχουν και εκτροφεία θηραμάτων κυνηγετικών συλλόγων. Δεν είναι γνωστός ο αριθμός τους και η τοποθεσία τους. Οι επιμέρους Ομοσπονδίες έχουν στοιχεία για τα εκτροφεία της Περιφέρειας στην οποία ανήκουν. Τα περισσότερα εξ αυτών εκτρέφουν πέρδικες. Ένα θέμα που πρέπει να προσεχθεί είναι το είδος που εκτρέφουν, ώστε να είναι ταυτόσημο με αυτό που υπάρχει στην ευρύτερη περιοχή. Διαφορετικά θα πρέπει να μπαίνουν στη διαδικασία μεταφοράς των εκτρεφόμενων θηραμάτων σε άλλες περιοχές, πράγμα που συνεπάγεται και προβλήματα μεταφοράς, διαδικαστικά κολλήματα στις άδειες διάθεσής τους κλπ (www.alfa-omega.gr).

Μια ακόμη «υποκατηγορία» εκτροφείων είναι αυτά που προσπαθούν και υποχρεούνται να λειτουργούν οι ιδιωτικές ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές. Αυτές είναι 2 και γεγονός είναι ότι γίνονται προσπάθειες να ιδρυθεί άλλη μια στο Δαφνώντα Εύβοιας (www.alfa-omega.gr).

Τα Κρατικά Εκτροφεία Θηραμάτων είναι 21, με συνολική έκταση 3.603 εκτάρια. Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκτασή τους αντιστοιχεί στο 0,023% της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας, ενώ το θαλάσσιο τμήμα τους καταλαμβάνει έκταση ίση με 14,51 εκτάρια (www.ekby.gr).

2.2.9. Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης

Σύμφωνα με το Ν.1650/1986 (νόμος με τον οποίο εισήχθησαν ως κατηγορία προστατευόμενων περιοχών οι περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης) ως περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης χαρακτηρίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή άγριας πανίδας ή εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας. Στις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα. Κατ' επέκταση, μπορεί να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου κανονισμού, η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στη διατήρηση των χαρακτηριστικών τους, εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας.

Ως περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης έχουν κηρυχθεί (www.parnitha-np.gr) :

- Το Μικρό και το Μεγάλο Σεϊτάνι της Σάμου και
- ο υγρότοπος του Δύστου στην Εύβοια.

2.2.10. Περιοχές Προστασίας της Φύσης

Οι περιοχές Προστασίας της Φύσης εισήχθησαν ως κατηγορία προστατευόμενων περιοχών με τον Ν.1650/1986 (άρθρα 18 και 19).

Σύμφωνα με το νόμο που προαναφέρθηκε, ως περιοχές προστασίας της φύσης χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής αξίας. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που είναι δυνατό να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Κατ' εξαίρεση, μπορούν να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου κανονισμού, η εκτέλεση εργασιών, ερευνών και η άσκηση ασχολιών και δραστηριοτήτων, κυρίως παραδοσιακών, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας. Στις περιοχές της κατηγορίας αυτής μπορεί να δίνονται ειδικότερες ονομασίες ανάλογα με το συγκεκριμένο αντικείμενο και το σκοπό προστασίας.

Ως Περιοχές Προστασίας της Φύσης έχουν κηρυχθεί οι ακόλουθες περιοχές (www.ekby.gr) :

- Ο υγρότοπος και η ακτή Ψαλιδίου, δήμου Κω
(ΦΕΚ 571/Δ/6.7.2006) και
- η χερσαία και υδάτινα τμήματα της δυτικής Μήλου
(ΦΕΚ 1071/Δ/22.12.2006).

2.2.11. Περιοχές Οικοανάπτυξης

Σύμφωνα με το Ν.1650/1986 (νόμος με τον οποίο εισήχθησαν ως κατηγορία προστατευόμενων περιοχών οι περιοχές οικοανάπτυξης) ως περιοχές οικοανάπτυξης χαρακτηρίζονται εκτεταμένες περιοχές που μπορούν να περιλαμβάνουν χωριά ή οικισμούς, εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για

ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Στις περιοχές αυτές επιδιώκεται :

- Η προστασία και η βελτίωση των ιδιαίτερων φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους.
- Η ενίσχυση των παραδοσιακών ασχολιών και δραστηριοτήτων που μπορεί να επιτευχθεί και με την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων και των συνθηκών της οικονομίας. Στις περιοχές οικοανάπτυξης μπορούν να ασκούνται μικρής κλίμακας παραγωγικές δραστηριότητες, οι οποίες προσαρμόζονται στο φυσικό περιβάλλον και την τοπική αρχιτεκτονική. Ιδιαίτερα ενθαρρύνονται η ανάπτυξη του αγροτουρισμού με χρησιμοποίηση αγροτικών κατοικιών, ξενώνων, κάμπινγκ και άλλων κατασκευών. Βιομηχανικές δραστηριότητες είναι δυνατό να επιτρέπονται, εφ'όσον ευνοούν την οικονομική αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών και δεν προκαλούν υποβάθμιση του περιβάλλοντος ασυμβίβαστη με το χαρακτήρα των περιοχών αυτών.
- Η εκπαίδευση και η μύηση του κοινού στους τρόπους και στις μεθόδους αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπινων δραστηριοτήτων και φυσικών διεργασιών.
- Η ανάπαυση και η αναψυχή του κοινού.

Έως σήμερα, έχει κηρυχθεί η Λίμνη Παμβώτιδα ως Περιοχή Οικοανάπτυξης (2003) (www.ekby.gr).

2.3. ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ – ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑ

2.3.1. Περιοχές του Δικτύου Natura 2000

2.3.1.1. Δίκτυο Natura 2000

Το Δίκτυο Natura 2000 αποτελεί ένα Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο περιοχών, οι οποίες φιλοξενούν φυσικούς τύπους οικοτόπων και οικοτόπους ειδών που είναι σημαντικοί σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αποτελείται από δύο κατηγορίες περιοχών : 1) Τις «Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)» (στα αγγλικά: Special Protection Areas

- SPA) για την Ορνιθοπανίδα, όπως ορίζονται στην Οδηγία [79/409/ΕΟΚ](#), και 2) τους «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)» (στα αγγλικά: Sites of Community Importance - SCI) όπως ορίζονται στην Οδηγία [92/43/ΕΟΚ](#) (www.minenv.gr).

Για τον προσδιορισμό των ΤΚΣ λαμβάνονται υπόψη οι τύποι οικοτόπων και τα είδη των Παραρτημάτων I και II της Οδηγίας [92/43/ΕΟΚ](#) καθώς και τα κριτήρια του Παραρτήματος III αυτής. Οι ΖΕΠ, μετά τον χαρακτηρισμό τους από τα Κράτη Μέλη, εντάσσονται αυτόματα στο Δίκτυο Natura 2000, και η διαχείρισή τους ακολουθεί τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2, 3, 4 της Οδηγίας [92/43/ΕΟΚ](#) και τις διατάξεις του άρθρου 4 της Οδηγίας [79/409/ΕΟΚ](#). Αντίθετα, για την ένταξη των ΤΚΣ πραγματοποιείται επιστημονική αξιολόγηση και διαπραγμάτευση μεταξύ των Κρατών Μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των κατά οικολογική ενότητα Βιογεωγραφικών Σεμιναρίων. Οι ΤΚΣ υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2, 3, 4 της Οδηγίας [92/43/ΕΟΚ](#) (www.minenv.gr).

2.3.1.2. Η Εφαρμογή του Δικτύου στην Ελλάδα

Η καταγραφή των τόπων που πληρούν τα κριτήρια της παρουσίας τύπων οικοτόπων και οικοτόπων ειδών της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στη χώρα μας (296 περιοχές - «Επιστημονικός Κατάλογος»), έγινε από ομάδα περίπου 100 επιστημόνων που συστήθηκε ειδικά για το σκοπό αυτό στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος LIFE (1994-1996) με τίτλο «Καταγραφή, Αναγνώριση, Εκτίμηση και Χαρτογράφηση των Τύπων Οικοτόπων και των Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας της Ελλάδας (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)» (www.minenv.gr).

Στον «Επιστημονικό Κατάλογο» εντάχθηκε το σύνολο σχεδόν των μέχρι τότε προστατευόμενων περιοχών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Τον Επιστημονικό Κατάλογο μπορεί κανείς να επισκεφτεί από την ιστοσελίδα του Δικτύου Ερευνητών Διαχείρισης Περιβάλλοντος (βλ. σελίδα υποδοχής του ΥΠΕΧΩΔΕ) (www.minenv.gr).

Η τελική επιλογή των τόπων που προτάθηκαν από τη χώρα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έγινε από κοινή ομάδα εργασίας ΥΠΕΧΩΔΕ - Υπουργείου Γεωργίας κατόπιν γνωμοδοτήσεων όλων των συναρμόδιων Υπουργείων (www.minenv.gr).

Η Ελλάδα έχει χαρακτηρίσει σήμερα 163 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και 239 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ). Οι δύο κατάλογοι περιοχών παρουσιάζουν μεταξύ τους επικαλύψεις όσον αφορά τις εκτάσεις τους. Μάλιστα, 31 τόποι έχουν οριστεί ταυτόχρονα ως ΖΕΠ και έχουν προταθεί και ως ΤΚΣ (www.minenv.gr).

Οι δραστηριότητες στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ρυθμίζονται μέχρι σήμερα από την Εθνική Νομοθεσία (www.minenv.gr).

Η Οδηγία 79/409/ΕΟΚ εναρμονίστηκε στο ελληνικό Δίκαιο με τις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις 414985/29-11-85 (ΦΕΚ 757/Β/18-12-85), 366599/16-12-96 (ΦΕΚ 1188/Β/31-12-96), 294283/23-12-97 (ΦΕΚ 68/Β/4-2-98) (www.minenv.gr).

Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ εναρμονίστηκε στο ελληνικό Δίκαιο με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 33318/3028/11-12-98 (ΦΕΚ 1289/Β/28-12-98) (www.minenv.gr).

2.3.1.3. Χαρακτηριστικά του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα

Το δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα σήμερα απαρτίζεται από 239 ΤΚΣ και 163 ΖΕΠ. Οι περιοχές αυτές παρουσιάζουν χωρική αλληλοεπικάλυψη. Μάλιστα, 31 ΤΚΣ είναι απολύτως ταυτόσημοι με ΖΕΠ όσον αφορά την έκταση και την χωροθέτησή τους. Ειδικές Ζώνες Διατήρησης δεν έχουν κηρυχθεί ακόμη στην Ελλάδα (www.minenv.gr).

Οι περιοχές αυτές, αν δεν μετρηθούν διπλά οι αλληλεπικαλύψεις, καταλαμβάνουν έκταση περίπου 3.390.147 ha. Από αυτά τα εκτάρια, 2.774.895 ha είναι χέρσος και 615.251 ha θαλάσσια έκταση. Το χερσαίο τμήμα της έκτασης του Natura 2000 καταλαμβάνει το 21.0% της ελληνικής χέρσου ενώ το θαλάσσιο το 5.5% των χωρικών υδάτων (www.minenv.gr).

Ο κατάλογος των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας στην Ελλάδα θεωρείται πλήρης κατά >95%. Παραμένουν μικρές εκκρεμότητες που απορρέουν κυρίως από τα συμπεράσματα του τελευταίου βιογεωγραφικού Σεμιναρίου για τη Μεσογειακή Ζώνη καθώς και εκκρεμότητες που αφορούν το θαλάσσιο χώρο και αποτελούν εκκρεμότητα όχι μόνον για την Ελλάδα αλλά για ολόκληρη την Ευρώπη. Όσον αφορά τον κατάλογο των ΖΕΠ, έχουν επισημανθεί από την Ε.Ε. μεγαλύτερου βαθμού εκκρεμότητες που αφορούν την κήρυξη ως ΖΕΠ περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας (www.minenv.gr).

Η κατανομή του αριθμού των περιοχών σε σχέση με την έκτασή τους δείχνει πως 2.5% του αριθμού των περιοχών έχουν έκταση από 1-100 ha, 16,4% από 100-1.000 ha, 47,7% από 1.000 - 10.000 ha, 32,9% από 10.000 - 100.000 ha και 0.2% έχει έκταση >100.000 ha. Η διάμεση τιμή της έκτασης των περιοχών βρίσκεται περίπου στα 5.000 ha (www.minenv.gr).

Η συνολική έκταση του Ελληνικού τμήματος του Δικτύου Natura 2000 σε σχέση με την αποτύπωση του CORINE landcover, δείχνει ότι (www.minenv.gr) :

Πίνακας 2 : Συνολική Έκταση του Ελληνικού Τμήματος του Δικτύου Natura 2000

0,5%	Αστικοποιημένες περιοχές
9%	Αγροτικές περιοχές - λιβάδια
5%	Αγροτικές περιοχές με εκτάσεις φυσικής βλάστησης
23%	Δάση
11%	Βοσκότοποι
24%	Θάμνοι
1%	Παραλίες - Βράχοι
5%	Βάλτοι - αραιή βλάστηση
3%	Εσ. ύδατα - αλυκές - λιμνοθάλασσες
19%	Θάλασσα - ωκεανός

Πηγή : www.minenv.gr

Η κάλυψη αυτή είναι περίπου ίδια για το δίκτυο των ΤΚΣ και των ΖΕΠ. Ωστόσο, στις ΖΕΠ είναι μικρότερο το ποσοστό της θαλάσσιας έκτασης και καταλαμβάνουν μεγαλύτερη έκταση οι θάμνοι, οι βάλτοι - αραιή βλάστηση και τα εσωτερικά ύδατα (www.minenv.gr).

Σε μεγάλο μέρος της έκτασης του Natura 2000 έχει πραγματοποιηθεί αναλυτική χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων στο πλαίσιο του προγράμματος «Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για την διατήρηση της φύσης», το οποίο εκπονήθηκε με χρηματοδότηση από το Β' και Γ' ΚΠΣ (1999-2001). Στο πλαίσιο του έργου αυτού παρήχθησαν αναλυτικοί χάρτες βλάστησης τύπων οικοτόπων κλίμακας 1:50.000, οι οποίοι παρουσιάζονται και σε κλίμακα 1:20.000 (www.minenv.gr).

Αυτή τη στιγμή έχουν καταγραφεί για την Ελλάδα (www.minenv.gr) :

Πίνακας 3 : Τύποι Οικοτόπων σε Περιοχές Ενδιαφέροντος

Οικοτόποι - Είδη	Προτεραιότητας
88 τύποι οικοτόπων	18
5 αμφίβια	0
10 ερπετά	2
22 ιχθείς	3
13 ασπόνδυλα	3
22 θηλαστικά	3
40 φυτά	25
125 πτηνά Παρ. Ι Οδηγίας πτηνών	
217 αποδημητικά πτηνά	

Πηγή : www.minenv.gr

Μικρές αλλαγές στα νούμερα αυτά είναι αναμενόμενες όσο προχωρεί η γνώση για τις περιοχές, όσο εξελίσσεται η επιστήμη και όσο ολοκληρώνεται η εξέταση των εκκρεμοτήτων της χώρας (www.minenv.gr).

Η ομάδα με το μεγαλύτερο αριθμό εκπροσώπων στην Ελλάδα σε σχέση με τον αριθμό ειδών των παραρτημάτων των δύο Οδηγιών είναι τα πτηνά του Παρ. Ι της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ. Το 64% του αριθμού των προστατευόμενων πτηνών σε ευρωπαϊκό επίπεδο απαντάται και στη χώρα μας. Υψηλή είναι και η παρουσία των θηλαστικών με 43% των κοινοτικών ειδών να εμφανίζονται στην Ελλάδα, των ερπετών με 41% και των τύπων οικοτόπων με 40%. Χαμηλότερο ποσοστό αριθμού ειδών σε σχέση με τα κοινοτικώς προστατευόμενα είδη έχει η ομάδα των φυτών (9%). Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι στα φυτά της Ελλάδας πολύ μεγάλο ποσοστό τους (62%) χαρακτηρίζεται ως προτεραιότητας (www.minenv.gr).

Ο μεγάλος αριθμός ειδών και τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος που απαντώνται στην Ελλάδα έχει και ευρεία εξάπλωση στον ελλαδικό χώρο. Είναι χαρακτηριστικό ότι η διάμεση τιμή του αριθμού των

τύπων οικοτόπων ανά ΤΚΣ είναι 8 ενώ ο μέγιστος αριθμός των τύπων οικοτόπων που έχει καταγραφεί σε ΤΚΣ είναι 28. Τύποι οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ έχουν καταγραφεί σε όλους τους ΤΚΣ. Διαδεδομένες είναι και οι ομάδες των αμφιβίων - ερπετών και των θηλαστικών. Αμφίβια - ερπετά απαντώνται σε 188 ΤΚΣ και η διάμεση τιμή του αριθμού ειδών ανά ΤΚΣ είναι 3. Θηλαστικά απαντώνται σε 179 ΤΚΣ και η διάμεση τιμή του αριθμού τους ανά ΤΚΣ είναι 2. Η διάμεση τιμή του αριθμού των ειδών πτηνών (Παρ. Ι και αποδημητικών) ανά ΖΕΠ είναι 51 ενώ ο μέγιστος αριθμός 246. Προκύπτει λοιπόν, (μέσω και του πίνακα που ακολουθεί) ότι λόγω της μεγάλης έκτασης των περιοχών και της ιδιαίτερης βιοποικιλότητας του ελληνικού χώρου, οι περιοχές είναι μικτές και περιλαμβάνουν ποικιλία τύπων οικοτόπων και οικοτόπων ειδών (www.minenv.gr).

Πίνακας 4 : Είδη και Τύπων Οικοτόπων Κοινοτικού Ενδιαφέροντος
που Απαντώνται στην Ελλάδα

Οικότοποι - είδη	Αρ. Περιοχών	Ελάχιστος αρ.	Μέγιστος αρ.	Διάμεση τιμή
Τύποι οικοτόπων	236	1	28	8
Αμφίβια - ερπετά	188	1	10	3
Ιχθείς	63	1	7	1
Ασπόνδυλα	60	1	5	1
Θηλαστικά	179	1	7	2
Φυτά	62	1	6	1
Πτηνά	151	6	246	51

Πηγή : www.minenv.gr

Για την κήρυξη των περιοχών ως προστατευόμενων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία (Ν.1650/86), προαπαιτείται η εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ). Η Ελλάδα έχει ενιαία αντιμετώπιση των ΤΚΣ και των ΖΕΠ όσον αφορά αυτή τη διαδικασία. Μέχρι σήμερα έχουν εκπονηθεί ή βρίσκονται σε διάφορα στάδια (εκπόνησης, έγκρισης, προώθησης των σχετικών νομοθετημάτων κήρυξης) περίπου 84 ΕΠΜ. Από

αυτές, 12 έχουν καταλήξει στην κήρυξη ισάριθμων περιοχών που καλύπτουν περίπου το 17% της έκτασης των περιοχών Natura 2000 στην Ελλάδα.

Σε προχωρημένο στάδιο (διαδικασίες δημοσιοποίησης, επεξεργασία από Δ/ση Νομοθετικού Έργου, τελικές υπογραφές) βρίσκονται περίπου 16 ΕΠΜ που καλύπτουν περίπου 15% της έκτασης των περιοχών Natura 2000. Σε στάδιο επεξεργασίας ή εκπόνησης βρίσκονται περίπου 56 ΕΠΜ που καλύπτουν περίπου 25% της έκτασης των περιοχών Natura 2000. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι πολλές από τις περιοχές που δεν έχουν ακόμη κηρυχθεί με τις διαδικασίες του Ν.1650/86 απολαμβάνουν κάποιο καθεστώς προστασίας σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο (π.χ. Εθνικοί Δρυμοί ή υγρά τοπία Διεθνούς Σημασίας - Ραμσάρ ή Καταφύγια Άγριας Ζωής) (www.minenv.gr).

Όσον αφορά τους 27 Φορείς Διαχείρισης, καλύπτουν περίπου 1,7 εκ. ha. Οι εκτάσεις δικαιοδοσίας των ΦΔ δεν είναι μόνον οι περιοχές Natura 2000 αλλά και ζώνες περιφερειακά αυτών ή και ενδιάμεσες εκτάσεις. Οι ΦΔ καλύπτουν πλήρως ή μερικώς περίπου 30% της έκτασης των περιοχών του Δικτύου. Σημαντικό είναι και το ότι από τις εκτάσεις του Natura 2000 που διαχειρίζονται οι ΦΔ, μεγάλο ποσοστό έχουν ήδη κηρυχθεί ως προστατευόμενες, ή η διαδικασία κήρυξής τους βαίνει προς ολοκλήρωση (www.minenv.gr).

2.3.2. Υγρά τοπία Διεθνούς Σημασίας Σύμφωνα με την Σύμβαση Ramsar

Η Σύμβαση Ραμσάρ επικυρώθηκε με το Ν.Δ. 191/74 (ΦΕΚ 350/Α/1974) «Περί κυρώσεως της Σύμβασης Ραμσάρ» και οι τροποποιήσεις της με τον Ν.1950/91 (ΦΕΚ 84/Α/1991) «Περί κυρώσεως των τροποποιήσεων της Σύμβασης Ραμσάρ». Υπεύθυνη υπηρεσία για

τους υγροτόπους Ραμσάρ είναι η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ (www.ekby.gr).

Η Ελλάδα χαρακτήρισε 11 υγροτόπους ως Διεθνούς Σημασίας σύμφωνα με τη Σύμβαση (υγρότοποι Ραμσάρ) (www.ekby.gr).

Οι υγρότοποι Ραμσάρ έχουν συνολική έκταση 167.301 εκτάρια. Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκτασή τους αντιστοιχεί στο 0,85% της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας, ενώ το θαλάσσιο τμήμα τους καταλαμβάνει έκταση ίση με 55.617 εκτάρια. Οι υγρότοποι Ραμσάρ έχουν συμπεριληφθεί στις προτεινόμενες για ένταξη περιοχές στο Δίκτυο «NATURA 2000» (www.ekby.gr).

2.3.3. Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης

Η Σύμβαση της Βαρκελώνης με τα συνοδευτικά Πρωτόκολλα κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν.855/78 (ΦΕΚ235/Α/1978) και τον Ν.1634/86 (ΦΕΚ 104/Α/1986). Σύμφωνα με το πρωτόκολλο «Περί των ειδικά προστατευόμενων περιοχών

της Μεσογείου» τα συμβαλλόμενα Κράτη Μέρη της Σύμβασης δεσμεύονται να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των σημαντικών θαλάσσιων περιοχών για τη διατήρηση των φυσικών πόρων, των φυσικών τοπίων και των περιοχών της πολιτιστικής κληρονομιάς της Μεσογείου (www.ekby.gr).

Σε εφαρμογή του Πρωτοκόλλου «Περί των ειδικά προστατευόμενων περιοχών της Μεσογείου» έχουν χαρακτηριστεί 9 περιοχές ως Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές με συνολική έκταση 260.176 εκτάρια. Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια η συνολική έκτασή τους αντιστοιχεί στο 0,32% της

συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας, ενώ το θαλάσσιο τμήμα τους καταλαμβάνει έκταση ίση με 214.790 εκτάρια (www.ekby.gr).

2.3.4. Βιογενετικά Αποθέματα

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Βιογενετικών Αποθεμάτων ιδρύθηκε το 1976 από το Συμβούλιο της Ευρώπης και αποσκοπεί στη διατήρηση αντιπροσωπευτικών δειγμάτων χλωρίδας, πανίδας και φυσικών περιοχών της Ευρώπης. Υπεύθυνος φορέας για τον χαρακτηρισμό των Βιογενετικών Αποθεμάτων είναι η Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας (www.ekby.gr).

Ως Βιογενετικά Αποθέματα έχουν χαρακτηριστεί 16 περιοχές, με συνολική έκταση 22.261 εκτάρια. Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκτασή τους αντιστοιχεί στο 0,16% της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας, ενώ το θαλάσσιο τμήμα τους καταλαμβάνει έκταση ίση με 4.434 εκτάρια (www.ekby.gr).

2.3.5. Αποθέματα Βιόσφαιρας

Σύμφωνα με το πρόγραμμα της UNESCO «Άνθρωπος και Βιόσφαιρα» έχουν ενταχθεί στα «Αποθέματα Βιόσφαιρας» (Biosphere reserves) ο Εθνικός Δρυμός Ολύμπου (πυρήνας έκτασης 3.988 εκταρίων) και ο Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς (πυρήνας έκτασης 4.850 εκταρίων). Υπεύθυνος φορέας για τον χαρακτηρισμό των περιοχών είναι η Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας. Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκτασή τους αντιστοιχεί στο 0,07% της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας (www.ekby.gr).

2.3.6. Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς

Η Ελλάδα έχει συνυπογράψει από το 1981 τη Συνθήκη της UNESCO για την προστασία των μνημείων και χώρων παγκόσμιας κληρονομιάς. Στόχος της UNESCO είναι η προστασία από κάθε είδους φθορά και καταστροφή, προκειμένου αυτά να κληροδοτηθούν στις γενιές του μέλλοντος (www.ekby.gr).

Στο διεθνή κατάλογο της UNESCO έχουν συμπεριληφθεί μνημεία και χώροι οι οποίοι πληρούν τα προκαθορισμένα κριτήρια ώστε να χαρακτηριστούν εξέχουσας σημασίας σε παγκόσμιο επίπεδο, από ιστορική, καλλιτεχνική, επιστημονική, αισθητική, εθνολογική ή ανθρωπολογική άποψη (www.ekby.gr).

Ως μικτά Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς (φυσικά και πολιτιστικά) έχουν κηρυχθεί (Χριστοπούλου, 2007) :

- Τα Αντιχάσια Όρη- Μετέωρα (έκτασης 387 εκταρίων) και
- το όρος Άθως (33.700 Ha).

Υπεύθυνος φορέας για την κήρυξη των περιοχών είναι το Υπουργείο Πολιτισμού. Η συνολική έκτασή τους αντιστοιχεί στο 0,26 % της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας (Χριστοπούλου, 2007).

2.3.7. Περιοχές στις οποίες έχει Απονεμηθεί το Ευρωδίπλωμα

Το Ευρωδίπλωμα είναι ένας θεσμός του Συμβουλίου της Ευρώπης που ξεκίνησε το 1965, υιοθετήθηκε επίσημα το 1973, και οι αναθεωρημένοι κανονισμοί του υιοθετήθηκαν το 1991 και το 1998. Το Ευρωδίπλωμα απονέμεται σε περιοχές οι οποίες αναγνωρίζονται ως περιοχές φυσικής κληρονομιάς ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και προστατεύονται κατάλληλα. Σε περίπτωση υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος είναι δυνατή η άρση του Ευρωδιπλώματος. Υπεύθυνος φορέας για την απονομή του Ευρωδιπλώματος είναι η Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας (www.ekby.gr).

Το Ευρωδίπλωμα (Α΄ κατηγορία) έχει απονεμηθεί στον Εθνικό Δρυμό Σαμαριάς (με εμβαδόν 4.850 εκτάρια). Σύμφωνα με τα ψηφιοποιημένα όρια, η συνολική έκτασή του αντιστοιχεί στο 0,04% της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας (www.ekby.gr).

ΜΕΡΟΣ III : ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΜΕΤΑΞΥ

ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα κεφάλαια που προηγήθηκαν έγινε λεπτομερής ανάλυση και παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου προστατευόμενων περιοχών της Γαλλίας και της Ελλάδας. Στη συνέχεια, θα γίνει συγκριτική ανάλυση των δύο πολιτικών. Θα χρησιμοποιηθούν πίνακες για την καλύτερη παρουσίαση των στοιχείων που αναφέρθηκαν παραπάνω, ώστε να είναι ευκολότερη η σύγκρισή τους.

1.1. ΓΑΛΛΙΑ

Η Γαλλία αποτέλεσε το αντικείμενο μελέτης σοβαρών νομικών διαδικασιών του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, για την μη εφαρμογή της οδηγίας 92/43/CEE. Η διαδικασία εφαρμογής της οδηγίας στην Γαλλία, άρχισε μόλις το 1995, για να σταματήσει πάλι τον Ιούνιο του 1996, από τον τότε Πρωθυπουργό της Χώρας. Μετά από ένα χρόνο διαπραγματεύσεων, η κυβέρνηση παρουσιάστηκε διατεθειμένη να ακολουθήσει μία διαδικασία αποκεντρωτικής διαπραγμάτευσης, με σκοπό να καταλήξει σε μία αποδεκτή συμφωνία για την εφαρμογή της οδηγίας. Η διαδικασία εφαρμογής ξεκίνησε πάλι το 1997, από τον τότε αρμόδιο Υπουργό Περιβάλλοντος. Αλλά, τελικά, το 2001, εφαρμόστηκε στην Γαλλία ο πρώτος νόμος εφαρμογής της οδηγίας (Aulong, 2002).

1.2. ΕΛΛΑΔΑ

Όπως και η Γαλλία, έτσι και η Ελλάδα, αποτελεί ένα συγκεντρωτικό κράτος. Η εφαρμογή της οδηγίας 92/43/CEE έγινε μέσω της υπουργικής απόφασης 33318/3028/98 της 28^{ης} Δεκεμβρίου 1998. Η απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, καθορίζει την διαδικασία και τα αρμόδια όργανα, ώστε να εφαρμοστούν οι στόχοι της οδηγίας. Αυτή η απόφαση, προβλέπει ωστόσο την σύσταση μιας διυπουργικής επιτροπής, η οποία είναι αρμόδια για τον έλεγχο της εφαρμογής της οδηγίας. Το 1999, στον νόμο 2742/99, γίνεται αναφορά στην διοικητική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών. Σύμφωνα μ' αυτή, ορίζεται μια επιτροπή διαχείρισης όλων των προστατευόμενων περιοχών (Aulong, 2002).

Ωστόσο, δύο ακόμα νόμοι δημοσιεύθηκαν το 1998, οι οποίοι αφορούσαν την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/CEE. Ο ένας νόμος, ο 2637/98 ορίζει έναν νέο τρόπο διαχείρισης για τα καταφύγια θηραμάτων, τα οποία μετονομάστηκαν σε καταφύγια άγριας ζωής. Ο στόχος αυτού του νόμου, ο οποίος συντάχθηκε από τον Υπουργό Γεωργίας, είναι η προστασία των περιοχών που αποτελούν απαραίτητες περιοχές για την τροφή, την αναπαραγωγή και το καταφύγιο για το χειμώνα των ειδών χλωρίδας και πανίδας. Επίσης ορίστηκαν μία σειρά από απαγορεύσεις στο εσωτερικό αυτών των περιοχών. Ο δεύτερος νόμος, ο 2647/98, σχετικά με την μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στις περιφέρειες και την τοπική αυτοδιοίκηση, ορίζει ότι η αρμοδιότητα των σχεδίων διαχείρισης των περιοχών Natura 2000 παραμένει στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Υπουργού Περιβάλλοντος (Aulong, 2002).

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/43/CEE

Πίνακας 5 : Διαδικασία Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/CEE

ΧΩΡΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ Σ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΓΑΛΛΙΑ	11/4/2001	Νομοθετικό διάταγμα Νο 2001-321 σχετικά με την μεταβίβαση κοινοτικών αρμοδιοτήτων και την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων κοινοτικού ενδιαφέροντος στον τομέα του περιβάλλοντος.	Υπουργείο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος	Το νομοθετικό διάταγμα τροποποιεί τον Κώδικα Περιβάλλοντος και εισάγει ένα νέο τομέα, ο οποίος αφορά της περιοχές Natura 2000. Μετά από αυτό το νομοθετικό διάταγμα, ακολούθησαν δύο διατάγματα, αυτό στις 8/11/01, για την διαδικασία σχηματισμού των περιοχών Natura 2000, και αυτός στις 20/12/01, για την διαχείριση των περιοχών Natura 2000
ΕΛΛΑΔΑ	28/12/1998	Υπουργική απόφαση Νο 33318/3028/98, σχετικά με τα μέτρα και τις διαδικασίες διατήρησης των φυσικών αποικιών, αλλά και της χλωρίδας και πανίδας.	Υπουργείο Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων	Η Υπουργική απόφαση προβλέπει την δημιουργία μιας διυπουργικής επιτροπής η οποία πρέπει να ελέγχει την εφαρμογή της οδηγίας. Ο νόμος 2742/99 σχετικά με τους όρους χρήσης των εδαφών σύμφωνα με την βιώσιμη ανάπτυξη, περιέχει ένα τομέα διαχείρισης και διοίκησης των προστατευόμενων περιοχών. Προβλέπει την δημιουργία μιας επιτροπής διαχείρισης για κάθε προστατευόμενη περιοχή.

Πηγή : Aulong, 2002

Η Γαλλία, ήταν για αρκετά μεγάλο διάστημα η πιο καθυστερημένη χώρα στον τομέα της εφαρμογής της κοινοτικής οδηγίας. Όμως, λόγω της νομοθεσίας που υιοθετήθηκε το 2001, αποτελεί σήμερα, την πιο προηγμένη χώρα, από την άποψη της προστασίας της φύσης. Αυτό οφείλεται σε δύο λόγους. Από την μία πλευρά, αναμφίβολα αυτή τη στιγμή η Γαλλία, διαθέτει το πιο ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο εφαρμογής του δικτύου Natura 2000. Από την άλλη πλευρά, η εφαρμογή της οδηγίας 92/43/CEE στη Γαλλία, αντανακλά την πολιτική βούληση για ένταξη της διατήρησης της φύσης στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής για την χωροταξία (Aulong, 2002).

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000

Πίνακας 6 : Διαδικασία Σχεδιασμού Περιοχών Natura 2000

ΧΩΡΑ	ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ Η ΜΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	% ΕΚΤΑΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	% ΕΚΤΑΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ
ΓΑΛΛΙΑ	Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας και αρμόδιος περιφερειακές υπηρεσίες	Στρατηγική βασισμένη στην χωροταξία. Η προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να περιλαμβάνεται στα σχέδια ανάπτυξης του αγροτικού χώρου	Μετά το 1997, μηχανισμός συμβουλής των τοπικών παραγόντων πριν τον σχεδιασμό των περιοχών: ανασχεδιασμός των περιμέτρων	6,1	6,5
ΕΛΛΑΔΑ	Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή	Επιλογή βασισμένη στην επιστημονική καταγραφή. Έπεται συζήτηση ανάμεσα στους αρμόδιους Υπουργούς: στρατηγική βασισμένη στην επιλογή περιοχών, οι οποίες είναι ήδη προστατευόμενες, καθώς και σε δημόσιες εκτάσεις.	Καμία συμμετοχή του κοινού ή τοπικών φορέων πριν τον σχεδιασμό των περιοχών.	6,2	21

Πηγή : Aulong, 2002

Το στάδιο σχεδιασμού, στη Γαλλία, δημιουργεί πολλές προστριβές μεταξύ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και των τοπικών παραγόντων ή ανάμεσα στους οικολόγους και την «αστική τάξη» ή ανάμεσα στην Γαλλία και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτές οι προστριβές φανερώνουν τις βαθύτερες διαφορές μεταξύ της επιστημονικής αντίληψης για την βιοποικιλότητα και της αγροτικής εφαρμογής, στο πλαίσιο των θεσμών και των νόμων που ορίζουν το φυσικό περιβάλλον της Γαλλίας (Aulong, 2002).

Στην Ελλάδα, το Εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Γουλιανδρή, σε συνεργασία με πολλά πανεπιστήμια της χώρας, συνέβαλαν στην μελέτη σχεδιασμού του δικτύου Natura. Οι περιοχές που ανήκουν στο δίκτυο Natura σήμερα στην Ελλάδα, ανήκουν ήδη σε διάφορες κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών, όμως, παρατηρούνται δυσκολίες στην οριοθέτηση των περιφερειακών ζωνών προστασίας τους, καθώς δεν ορίζονται επαρκώς από το νομοθετικό πλαίσιο (Aulong, 2002).

4. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000

Πίνακας 7 : Όργανα Διαχείρισης Περιοχών Natura 2000

ΧΩΡΑ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΓΑΛΛΙΑ	Τοπικό: επιτροπή καθοδήγησης Natura 2000 υπό τον έλεγχο των νομαρχιών	Συστηματικά Σχέδια Διαχείρισης για τις περιοχές Natura 2000 = έγγραφο στόχων (DOCOB) + οι φάκελοι των αποικιών, όπου είναι σημειωμένες οι συμβουλές διαχείρισής τους. Σε κάθε περιοχή, και με βάση το DOCOB, εφαρμόζεται σχέδιο υποχρεώσεων, καθώς και παρακινητικές συμβάσεις, οι συμβάσεις Natura 2000, με διάρκεια 5 χρόνων. Η εφαρμογή της προστασίας των περιοχών ολοκληρώνεται με την εφαρμογή κανονιστικών μέτρων.	Τα DOCOB, προέρχονται από μία διαδικασία διαπραγμάτευσης ανάμεσα στην επιτροπή διαχείρισης των περιοχών Natura 2000 και των τοπικών παραγόντων. Το DOCOB, καθώς και οι συμβάσεις Natura 2000, ψηφίζονται από τον Νομάρχη.	Η Γαλλία χρησιμοποιεί τις κατευθύνσεις οι οποίες ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με το πρόγραμμα Life Nature. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, το 1999, όρισε τις βασικές αρχές διατήρησης των φυσικών περιοχών, οι οποίες χρηματοδοτούνται κυρίως από το πρόγραμμα Natura 2000, και πιο συγκεκριμένα, τις συμβάσεις με τους μη αγροτικούς φορείς.
ΕΛΛΑΔΑ	Εθνικό και Τοπικό επίπεδο: Σχέδια διαχείρισης	Εθνική Στρατηγική: Τα Σχέδια Διαχείρισης ορίζονται για κάθε περιοχή και ορίζουν κανονιστικές διατάξεις	Σε τελικό στάδιο, οι φορείς συμμετέχουν ελάχιστα στην μελέτη των Σχεδίων Διαχείρισης, ακόμα και αν σε τελικό στάδιο αντιπροσωπεύονται από τα σχέδια διαχείρισης, δεν έχουν το δικαίωμα να αποφασίσουν	Χρήση των διατάξεων του προγράμματος Life Nature για την εφαρμογή των σχεδίων διαχείρισης. Τα σχέδια διαχείρισης ορίζουν εταιρείες οικοανάπτυξης, οι οποίες θα επωφεληθούν από τα σχέδια για την διατήρηση των περιοχών και θα αντισταθμίσουν τα οφέλη τους, από την εκμετάλλευσή τους.

Πηγή : Aulong, 2002

Όπως προκύπτει από την συγκριτική ανάλυση που προηγήθηκε, η διαχείριση των περιοχών Natura 2000, επιφέρει πολλές συγκρούσεις μεταξύ των τοπικών φορέων, των φορέων διαχείρισης και του Κράτους. Στην Ελλάδα, το φαινόμενο αυτό παρουσιάζει μικρή έκταση, καθώς, εκτός από το Κράτος, οι υπόλοιποι φορείς διαδραματίζουν μικρό ρόλο στην διαδικασία σχεδιασμού και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. Στην Γαλλία όμως, η κατάσταση είναι τελείως διαφορετική. Λόγω του έντονου αποκεντρωτικού συστήματός της, και της δυνατότητας των τοπικών φορέων να συμμετέχουν σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σχεδιασμού των προστατευόμενων περιοχών, οι αντιπαραθέσεις μεταξύ του Γαλλικού Κράτους και των τοπικών φορέων είναι πολύ συχνές. Αρκετές φορές μάλιστα, η άποψη των τοπικών φορέων υπερισχύει αυτής του Κράτους (Aulong, 2002).

5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Στον κατάλογο πινάκων που ακολουθεί, στους πίνακες 1 και 2, παρουσιάζονται οι κατηγορίες των προστατευόμενων περιοχών, στις οποίες παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση. Στη Γαλλία, υπάρχουν θεσμοθετημένα Περιφερειακά Πάρκα, φυσικά αποθέματα και βοτανικοί κήποι, ενώ στην Ελλάδα δεν έχουν θεσμοθετηθεί αντίστοιχες περιοχές. Αντιθέτως, στην Ελλάδα έχουν θεσμοθετηθεί περιοχές όπως, καταφύγια άγριας ζωής, ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές, εκτροφεία θηραμάτων και περιοχές οικοανάπτυξης. Το γεγονός αυτό οφείλεται στα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά της Γαλλίας, τα οποία δεν παρουσιάζονται στην Ελλάδα και το αντίστροφο.

6. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Στον κατάλογο των πινάκων που ακολουθεί, στους πίνακες 3 και 4, παρουσιάζεται μια ταξινόμηση των προστατευόμενων περιοχών, ανάλογα με την εθνική ή τη διεθνή τους σημασία. Από τον πίνακα προκύπτει ότι όλες οι προστατευόμενες περιοχές της Ελλάδας διέπονται από τις διεθνείς πολιτικές, οι οποίες ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αποτελούν κομμάτι του Ευρωπαϊκού Δικτύου Προστατευόμενων Περιοχών.

7. ΕΘΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, στην Ελλάδα, τα Εθνικά Πάρκα περιλαμβάνουν τους εθνικούς δρυμούς και τα θαλάσσια πάρκα, ενώ αντιθέτως, στη Γαλλία αποτελούν αυτόνομες προστατευόμενες περιοχές. Από τον πίνακα που ακολουθεί παρατηρούμε ότι σε ποσότητα, τα εθνικά πάρκα της Ελλάδας είναι περισσότερα από της Γαλλίας. Όμως, από την σύγκριση της επιφάνειας που καταλαμβάνουν στις δύο χώρες, παρατηρούμε ότι η έκταση των γαλλικών Εθνικών Πάρκων είναι σχεδόν τρεις φορές μεγαλύτερη από αυτών της Ελλάδας.

Πίνακας 8 : Χαρακτηριστικά Εθνικών Πάρκων σε Ελλάδα και Γαλλία

	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ
ΠΟΣΟΤΗΤΑ	12	9
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	290.945	4.5 εκατ.
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	2.45%	8%

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

7.1. ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΚΑ

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται η ποσότητα, η έκταση και το ποσοστό στο σύνολο της έκτασης της χώρας που καταλαμβάνουν τα Θαλάσσια Πάρκα. Όπως είναι γνωστό, το θαλάσσιο περιβάλλον αποτελεί σημαντικό στοιχείο και για τις δύο χώρες. Από τα στοιχεία όμως που φαίνονται στον πίνακα, παρατηρούμε την σαφή υπεροχή των γαλλικών θαλάσσιων πάρκων, σε αντίθεση με τα μόλις δύο ελληνικά.

Πίνακας 9 : Χαρακτηριστικά Θαλάσσιων Πάρκων σε Ελλάδα και Γαλλία

	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ
ΠΟΣΟΤΗΤΑ	2	23
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	222.213	11 εκατ.
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	1.87%	19.5%

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

8. ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ

Σημαντικό στοιχείο επιβίωσης των ζωντανών οργανισμών αποτελούν οι υγροβιότοποι μιας περιοχής. Γι' αυτό το λόγο θεσπίστηκε το δίκτυο Ramsar. Από τον πίνακα που ακολουθεί, παρατηρούμε ότι το ποσοστό της έκτασης των υγροβιοτόπων της Ελλάδας, είναι σαφώς μικρότερο της Γαλλίας.

Πίνακας 10 : Χαρακτηριστικά Υγροβιοτόπων σε Ελλάδα και Γαλλία

	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ
ΠΟΣΟΤΗΤΑ	11	24
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	167.301	1.8 εκατ.
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	0.85%	3.2%

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

9. ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000

Όπως αναφέραμε και προηγουμένως, το δίκτυο Natura 2000, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μέτρα προστασία των φυσικών περιοχών για όλες τις Ευρωπαϊκές Χώρες. Με βάση την Κοινοτική Οδηγία, όλες οι χώρες είναι υποχρεωμένες να θεσπίσουν δίκτυο Natura 2000 στην έκτασή τους. Από τον πίνακα που ακολουθεί, η Ελλάδα φαίνεται να διαθέτει ένα πολύ καλά οργανωμένο δίκτυο Natura, το οποίο καταλαμβάνει σχεδόν 8% μεγαλύτερη έκταση από το γαλλικό. Όμως, και σ' αυτή την περίπτωση, η σύγκριση των δύο χωρών δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, στο γαλλικό δίκτυο Natura 2000 περιλαμβάνονται οι δυο κατηγορίες ζωνών προστασίας, οι οποίες αναφέρθηκαν και προηγουμένως, ενώ στην Ελλάδα, εκτός των δύο αυτών ζωνών, περιλαμβάνονται και το σύνολο των προστατευόμενων περιοχών που έχουν οριστεί στην έκτασή της. Επομένως ούτε σ' αυτή την περίπτωση είναι δυνατή η σύγκρισή τους, καθώς το επίπεδο αναφοράς τους είναι διαφορετικό.

Πίνακας 11 : Χαρακτηριστικά Δικτύου Natura 2000 σε Ελλάδα και Γαλλία

	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ
ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ : 402 ΖΕΠ : 163 ΤΚΣ : 239	ΣΥΝΟΛΟ : 1705 ΖΣΚ : 1334 ΖΠΣ : 371
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	3.390.147	8.9 εκατ.
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	21%	12.70%

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

10. ΔΑΣΗ

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από το ιδιαίτερα ορεινό ανάγλυφο της. Από αυτό το στοιχείο, θα ήταν αναμενόμενο, να παρουσιάζει ένα εξίσου εκτεταμένο δίκτυο προστασίας των δασών. Όπως παρατηρούμε από τον πίνακα που ακολουθεί, το ποσοστό των δασικών εκτάσεων που προστατεύονται από τον δασικό νόμο, είναι μεγαλύτερο σε σχέση με το αντίστοιχο της Γαλλίας.

Πίνακας 12 : Χαρακτηριστικά Δασών σε Ελλάδα και Γαλλία

	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ
ΠΟΣΟΤΗΤΑ	-	-
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	2.512.418	19.6 εκατ.
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	18.57%	15.7%

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

ΜΕΡΟΣ IV : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στα μέρη που προηγήθηκαν, έγινε λεπτομερής παρουσίαση της πολιτικής για την προστασία και την διαχείριση των φυσικών περιοχών της Γαλλίας και της Ελλάδας. Επίσης, στο μέρος III, έγινε η συγκριτική ανάλυση των προστατευόμενων περιοχών των δύο χωρών.

Από την παραπάνω ανάλυση παρατηρούμε ότι το δίκτυο προστατευόμενων περιοχών της Γαλλίας είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο. Καλύπτει το σύνολο των φυσικών περιοχών που παρουσιάζονται στην έκτασή της, ενώ καλύπτει ένα αρκετά μεγάλο τμήμα της επιφάνειάς της. Επίσης, λόγω του αποκεντρωτικού διοικητικού της συστήματος, ο καταμερισμός των αρμοδιοτήτων προστασίας και διαχείρισης σε διάφορους φορείς, και ο συντονισμός τους από τον αρμόδιο Υπουργό, καθιστά την προστασία και την διαχείριση των φυσικών περιοχών πιο αποτελεσματική. Σημαντικό επίσης παράγοντα για την αποτελεσματικότερη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς της χώρας, αποτελεί το πλήθος των κανονιστικών ρυθμίσεων που έχουν ψηφιστεί για κάθε κατηγορία περιοχής.

Σε αντίθεση με την Γαλλία, το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο προστασίας των φυσικών περιοχών παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις και κάποια ιδιαίτερα προβλήματα :

1) Επιδείνωση της Κατάστασης Προστασίας των Περιοχών Natura 2000

Η έλλειψη μέτρων - τόσο οριζόντιων όσο και ανά περίπτωση - για τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) έχει υποβαθμίσει την αξία των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα και έχει προκαλέσει επιδείνωση της περιβαλλοντικής τους κατάσταση.

Η Ελλάδα έχει προτείνει μέχρι τώρα 163 ΖΕΠ στο πλαίσιο της Οδηγίας για τα Πουλιά και 239 ΤΚΣ στο πλαίσιο της Οδηγίας των Οικότοπων. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος (2) της Οδηγίας των Οικότοπων τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν «τα κατάλληλα μέτρα ώστε στις ειδικές ζώνες διατήρησης να αποφεύγεται η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών, καθώς και οι ενοχλήσεις που έχουν επιπτώσεις στα είδη

για τα οποία οι ζώνες έχουν ορισθεί». Επομένως, η Ελλάδα πρέπει να λάβει μέτρα για να εξασφαλίσει ότι καμία σημαντική υποβάθμιση ή διαταραχή δεν συμβαίνει στις περιοχές Natura 2000. Αυτά τα μέτρα είναι προληπτικά και υπερβαίνουν τα απλά διοικητικά μέτρα που είναι απαραίτητα για να εξασφαλίσουν την προστασία της περιοχής.

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα λογική, δεν είναι αποδεκτό να περιμένει κανείς να εμφανιστεί υποβάθμιση ή διαταραχές προτού ληφθούν τα μέτρα. Επιπλέον, και συγκεκριμένα για τις ΖΕΠ, «τα Κράτη μέλη υιοθετούν κατάλληλα μέτρα για να αποφύγουν τη ρύπανση ή τη φθορά των οικοτόπων, καθώς και τις επιζήμιες για τα πτηνά διαταράξεις όταν αυτές έχουν σημαντικές συνέπειες σε σχέση με τους αντικειμενικούς στόχους του παρόντος άρθρου» (Οδηγία 79/409/ΕΟΚ, άρθρο 4 παράγραφος (4)).

Όπως ήδη γνωρίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο διάστημα 2002-2003 27 Φορείς Διαχείρισης ιδρύθηκαν στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (ν.2742/99), οι Φορείς Διαχείρισης έχουν την ευθύνη για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών τους. Εντούτοις, στερούνται τους οικονομικούς πόρους και την πολιτική υποστήριξη για να καταστούν λειτουργικοί. Επιπλέον, με εξαίρεση πέντε περιοχές, όλες οι άλλες προστατευόμενες περιοχές όπου έχουν συσταθεί Φορείς Διαχείρισης, συνεχίζουν να στερούνται σαφούς οριοθέτησης και ζωνοποίησης με καθορισμένα μέτρα για κάθε ζώνη. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα κι αν αυτά τα θεμελιώδη προβλήματα είχαν επιλυθεί και η διαχείριση ήταν αποτελεσματική, οι παραπάνω Φορείς Διαχείρισης καλύπτουν μόνο το 21% των ΤΚΣ και των ΖΕΠ.

Εν τω μεταξύ, η απουσία τόσο επιτόπιας διαχείρισης όσο και ενός γενικότερου οριζόντιου πλαισίου στήριξης έχει οδηγήσει στην υποβάθμιση των περιοχών Natura 2000.

2) Η Έλλειψη Γενικού Σχεδιασμού και Προγραμματισμού

Παρά τις σαφείς υποχρεώσεις που ορίζονται στην Οδηγία των Οικότοπων, η Ελλάδα συνεχίζει να στερείται ενός γενικού πλαισίου ή μιας δεσμευτικής πολιτικής για την προστασία της φύσης. Η περιβαλλοντική ενσωμάτωση είναι ακόμα σε ένα στοιχειώδες επίπεδο και η Ελλάδα στερείται μιας εθνικής στρατηγικής για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος που θα επέτρεπε την καλύτερη οργάνωση ενός εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών. Δύο σχετικά κείμενα, η «εθνική στρατηγική για τους υγρότοπους» και η «εθνική στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη», δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί, δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης ούτε, φυσικά, εφαρμοστεί.

Βάσει του Ν.2742/99 καθιερώθηκε το 2003 μια εθνική επιτροπή προστατευόμενων περιοχών, αποκαλούμενη Επιτροπή ΦΥΣΗ, η οποία είναι αρμόδια για το συντονισμό, την επόπτευση και την αξιολόγηση των διαδικασιών του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών. Όσον αφορά την Οδηγία των Οικότοπων η Επιτροπή ΦΥΣΗ είναι αρμόδια να διατυπώνει απόψεις και τεχνικές οδηγίες για το δίκτυο Natura 2000, να προτείνει τη λήψη αναγκαίων μέτρων προστασίας, να υποστηρίζει την εφαρμογή τους, και επίσης να ελέγχει και να αξιολογεί το έργο των ειδικών υπηρεσιών διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών (ΚΥΑ 33318/3028/98, ΦΕΚ 1289Β/1998).

Παρά την ουσιαστική δέσμευση πολλών μελών της, η Επιτροπή ΦΥΣΗ είναι βασικά ανίκανη να εκπληρώσει την αποστολή της δεδομένου ότι δεν είχε την απαραίτητη χρηματοδότηση, το κατάλληλο προσωπικό ή τη διοικητική υποστήριξη που θα της επέτρεπαν να λειτουργήσει αποτελεσματικά.

Τέλος, ενώ ο καθορισμός μιας περιοχής ως περιοχή Natura 2000 προσφέρει ένα πλαίσιο για νομική προστασία, προκειμένου να επιτευχθεί η προστασία και διατήρηση της φύσης και να ευοδώσουν οι τοπικές πρωτοβουλίες βιώσιμης ανάπτυξης, είναι σαφές ότι πρέπει να θεσπιστούν ειδικά νομοθετήματα για την ζωνοποίηση και τη ρύθμιση χρήσεων γης για κάθε προστατευόμενη περιοχή. Ενώ η Ελλάδα έχει προτείνει το 21% του ελληνικού εδάφους να συμπεριληφθεί στο δίκτυο Natura 2000 στην πραγματικότητα, αυτήν την στιγμή, μόνο ένα μικρό ποσοστό βρίσκεται κάτω

από ένα ικανοποιητικό πλαίσιο προστασίας. Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, ακόμη και μέσα στο περιορισμένο δείγμα των προστατευόμενων περιοχών με Φορείς Διαχείρισης, μόνο 5 περιοχές υπάγονται σε αυτό το καθεστώς με Προεδρικό Διάταγμα ή Κοινή Υπουργική Απόφαση.

3) Ανεπαρκής Χρηματοδότηση

Υπάρχει μια γενική έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης για τις ανάγκες προστασίας και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών τόσο σε στρατηγικό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Η ελληνική κυβέρνηση είναι απρόθυμη να διαθέσει ικανοποιητικά κονδύλια για τις ανάγκες προστασίας της φύσης των προστατευόμενων περιοχών. Ενώ η Ελλάδα έχει χρησιμοποιήσει ποικίλες ευρωπαϊκές πηγές χρηματοδότησης (Διαρθρωτικά Ταμεία, Ταμείο Συνοχής, INTERREG, LEADER, LIFE) για την προστασία και τη διαχείριση του δικτύου Natura 2000, ο συνολικός προϋπολογισμός που διατέθηκε για τις ανάγκες αυτές είναι ελάχιστος.

Ενώ το 3ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ) είναι μια από τις βασικές πηγές χρηματοδότησης για το περιβάλλον, στην Ελλάδα, μόνο ένα απογοητευτικό 1.8% του συνολικού προϋπολογισμού του ΚΠΣ έχει διατεθεί για σχετικές δράσεις. Μέσα στο 3^ο ΚΠΣ, οι ανάγκες προστασίας της φύσης των προστατευόμενων ζωνών συνδέονται πρώτιστα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για το Περιβάλλον (ΕΠΠΕΡ) του ΥΠΕΧΩΔΕ. Οι περιοχές χωρίς Φορείς Διαχείρισης (δηλ. το 80% των υφιστάμενων περιοχών Natura 2000 στην Ελλάδα) δεν πληρούν τα κριτήρια για τη χρηματοδότηση από το ΕΠΠΕΡ.

Συνοψίζοντας λοιπόν όλα τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η έλλειψη αποτελεσματικών μέτρων προστασίας της φύσης στις περιοχές Natura 2000, επιφέρει σημαντική υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησης συγκεκριμένων περιοχών. Επίσης, σε εθνικό επίπεδο, ο προγραμματισμός για τις προστατευόμενες περιοχές είναι εξαιρετικά προβληματικός, καθώς η Εθνική Επιτροπή για τις προστατευόμενες περιοχές

(Επιτροπή ΦΥΣΗ) είναι ανενεργή. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι Φορείς Διαχείρισης που ιδρύθηκαν το 2003, έχουν σταματήσει να λειτουργούν ελλείψει πολιτικής βούλησης και οικονομικής ενίσχυσης, ενώ αν προβλέπεται να λειτουργήσουν αποτελεσματικά στο μέλλον, θα καλύπτουν μόνο το 20% του προτεινόμενων ΖΕΠ και ΤΚΣ.

ΜΕΡΟΣ V : ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από την ανάλυση και τα συμπεράσματα που αναφέρθηκαν παραπάνω, κρίνεται αναγκαία η αναφορά κάποιων προτάσεων με στόχο την καλύτερη προστασία των φυσικών περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Όπως αναφέραμε προηγουμένως, μετά από πολλές αποφάσεις καταδίκης του Γαλλικού Κράτους για την καθυστέρηση εφαρμογής των Κοινοτικών διατάξεων, σήμερα η Γαλλία παρουσιάζει το πιο ολοκληρωμένο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών στην Ευρώπη. Σ' αυτό το γεγονός συνέβαλε ιδιαίτερα η τροποποίηση ολόκληρου σχεδόν του θεσμικού πλαισίου προστασίας της φύσης και ανάδειξης της φυσικής κληρονομιάς της χώρας, η οποία εφαρμόστηκε κατά την περίοδο 2001 – 2006. Αυτή τη στιγμή, βρίσκονται υπό μελέτη, ένας σημαντικός αριθμός προτάσεων ένταξης νέων περιοχών στο δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών και όπως αναμένεται, μέχρι το 2012, θα έχει ολοκληρωθεί το σχέδιο οριοθέτησης του συνόλου σχεδόν των προστατευόμενων περιοχών.

Όσον αφορά την Ελλάδα, πρέπει να αναφερθεί ότι είναι μια από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την μεγαλύτερη βιολογική ποικιλότητα. Η ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος (ακτές, τοπίο, θάλασσα, οικοσυστήματα-βιότοποι) και η ιδιαιτερότητα του δομημένου και πολιτιστικού περιβάλλοντος της χώρας μας, (ιστορικά μνημεία, παραδοσιακοί οικισμοί) αποτελεί πολύτιμη κληρονομιά για τις επόμενες γενιές.

Η ανάγκη για προστασία και ανάδειξη των φυσικών οικοτόπων, της χλωρίδας και της πανίδας, έχει οδηγήσει σε νομοθετικές πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο και στη σύσταση του Ευρωπαϊκού Δικτύου προστατευόμενων περιοχών, NATURA 2000. Η προστασία του περιβάλλοντος δεν αντιμετωπίζεται ως περιορισμός για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων, αλλά ως προϋπόθεσή τους. Ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως προστατευόμενη της δίνει ένα εναλλακτικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα.

Αν και ακόμα στη χώρα μας, τα επίπεδα διαχείρισης και προστασίας των φυσικών περιοχών απέχουν κατά πολύ από τα επιθυμητά και ο καθορισμός μιας περιοχής ως προστατευόμενη επιφέρει συχνά ρήξεις και

συγκρούσεις στις τοπικές κοινωνίες, είναι γεγονός ότι έχει γίνει μια αρχή με το εθνικό δίκτυο NATURA 2000. Χρειάζεται όμως ακόμα πιο μεγάλη προσπάθεια ώστε από εδώ και πέρα να πετύχουμε ουσιαστική και βιώσιμη τοπική οικονομική ανάπτυξη.

Σύμφωνα λοιπόν με όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως, σαν άμεση προτεραιότητα της Ελληνικής Κυβέρνησης κρίνεται η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου των προστατευόμενων περιοχών, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Επίσης, πρέπει να εξασφαλιστεί η επαρκής χρηματοδότηση των Φορέων Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών, με σκοπό την επανεργοποίηση των Διοικητικών Συμβουλίων των τοπικών Φορέων Διαχείρισης, ώστε να είναι πιο αποτελεσματική η εφαρμογή των οδηγιών και η διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς της χώρας μας. Επιπλέον, η ολοκλήρωση του Εθνικού Κτηματολογίου και Δασολογίου, καθώς και η άμεση κατάρτιση δασικών χαρτών με πρόγραμμα εκτεταμένων αναδασώσεων, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην προστασία των ήδη κατεστραμμένων φυσικών περιοχών.

Τελειώνοντας, πρέπει να αναφερθεί ότι μόνο η νομοθεσία και οι προτάσεις δεν αρκούν για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Χρειάζεται και η ανάλογη ευαισθητοποίηση των πολιτών, τόσο αυτών που έχουν ευκαιριακή επαφή με αυτό, όσο και αυτών που ζουν καθημερινά δίπλα σε αυτό, ώστε να αρχίσουμε να τοποθετούμε την προστασία του περιβάλλοντος στις άμεσες προτεραιότητες των δραστηριοτήτων μας.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1 : Γενικά Χαρακτηριστικά Προστατευόμενων Περιοχών της Γαλλίας

ΓΑΛΛΙΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΕΚΤΑΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ	9	4.5	8	-	-
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΑΡΚΑ	45	7.1	12.6	-	-
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΚΑ	23	11	19.5	-	-
ΦΥΣΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	326	-	-	-	-
ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (RAMSAR)	24	1.8	3.2	-	-
ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000	ΣΥΝΟΛΟ : 1705 ZSC : 1334 ZPS : 371	ΣΥΝΟΛΟ : 8.9 ZSC : 4.6 ZPS : 4.3	12.7	-	-

ΓΑΛΛΙΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΕΚΤΑΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
ΔΑΣΗ	-	12 : ΓΑΛΛΙΑ 7,6 : ΣΤΑ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	15.7	-	-
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΒΙΟΣΦΑΙΡΑΣ	10	-	-	-	-

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 2 : Γενικά Χαρακτηριστικά Προστατευόμενων Περιοχών της Ελλάδας

ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΕΚΤΑΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ	12	290.945	2.45	-	-
ΕΘΝΙΚΟΙ ΔΡΥΜΟΙ	10	68.732	0.58	-	-
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΚΑ	2	222.213	1.87	-	-
ΔΑΣΗ	-	2.512.418	18.57	-	-
ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ ΔΑΣΗ	19	32.506	0.24	9.8	-
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ	51	16.840	0.12	21.32	-
ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ	585	-	-	-	-

ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΕΚΤΑΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΕΣ ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	7	107.086	0.84	68	-
ΕΚΤΡΟΦΕΙΑ ΘΗΡΑΜΑΤΩΝ	21	3.603	0.023	14.51	-
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ	2	-	-	-	-
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ	2	-	-	-	-
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΙΚΟΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1	-	-	-	-

ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΕΚΤΑΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000	ΣΥΝΟΛΟ : 402 ΖΕΠ : 163 ΤΚΣ : 239	3.390.147	21	615.251	5.5%
ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (RAMSAR)	11	167.301	0.85	55.617	-
ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ	9	260.176	0.32	214.790	-

ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΕΚΤΑΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
ΒΙΟΓΕΝΕΤΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	16	22.261	0.16	4.434	-
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΒΙΟΣΦΑΙΡΑΣ	2	8.838 (ΜΟΝΟ ΠΥΡΗΝΕΣ)	0.07	-	-
ΜΝΗΜΕΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ	2	34.087	0.26	-	-
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΕΧΕΙ ΑΠΟΝΕΜΗΘΕΙ ΤΟ ΕΥΡΩΔΙΠΛΩΜΑ	1	4.850	0.04	-	-

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 3 : Δομή Εθνικού και Διεθνούς Πλαισίου Προστατευόμενων Περιοχών της Γαλλίας

ΓΑΛΛΙΑ					
ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (εκατομμύρια ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (εκατομμύρια ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)
Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα	-	-	Δίκτυο Natura 2000	8.9	12.7
Προστατευόμενες περιοχές	-	-	1. Ειδικές Ζώνες Προστασίας	4.3	-
1. Εθνικά Πάρκα	4.5	8	2. Ειδικές Ζώνες Διατήρησης	4.6	-
2. Περιφερειακά Πάρκα	7.1	12.6	Υγροβιότοποι Ramsar	1.8	3.2

ΓΑΛΛΙΑ					
ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (εκατομμύρια ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (εκατομμύρια ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)
3. Θαλάσσια Πάρκα	11	19.5	Αποθέματα Βιόσφαιρας	-	-
4. Φυσικά Αποθέματα	-	-			
Δάση	19,6	15.7			
Εθνικοί Κήποι	-	-			

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 4 : Δομή Εθνικού και Διεθνούς Πλαισίου Προστατευόμενων Περιοχών της Ελλάδας

ΕΛΛΑΔΑ					
ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)
Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα	-	-	Δίκτυο Natura 2000	3.390.147	21
Εθνικά Πάρκα	290.945	2.45	1. Ζώνες Ειδικής Προστασίας	-	-
1. Εθνικοί Δρυμοί	68.732	0.58	2. Τόποι Κοινοτικής Σημασίας	-	-
2. Θαλάσσια Πάρκα	222.213	1.87	3. Κατηγορίες Εθνικού Πλαισίου	-	-

ΕΛΛΑΔΑ					
ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)
Δάση	2.512.418	18.57	4. Υγροβιότοποι Ramsar	167.301	0.85
Αισθητικά Δάση	32.506	0.24	5. Ειδικά προστατευόμενες περιοχές (Σύμβαση Βαρκελώνης)	260.176	0.32
Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης	16.840	0.12	6. Βιογενετικά Αποθέματα	22.261	0.16
Καταφύγια Άγριας Ζωής	-	-	7. Αποθέματα Βιόσφαιρας	8.838	0.07

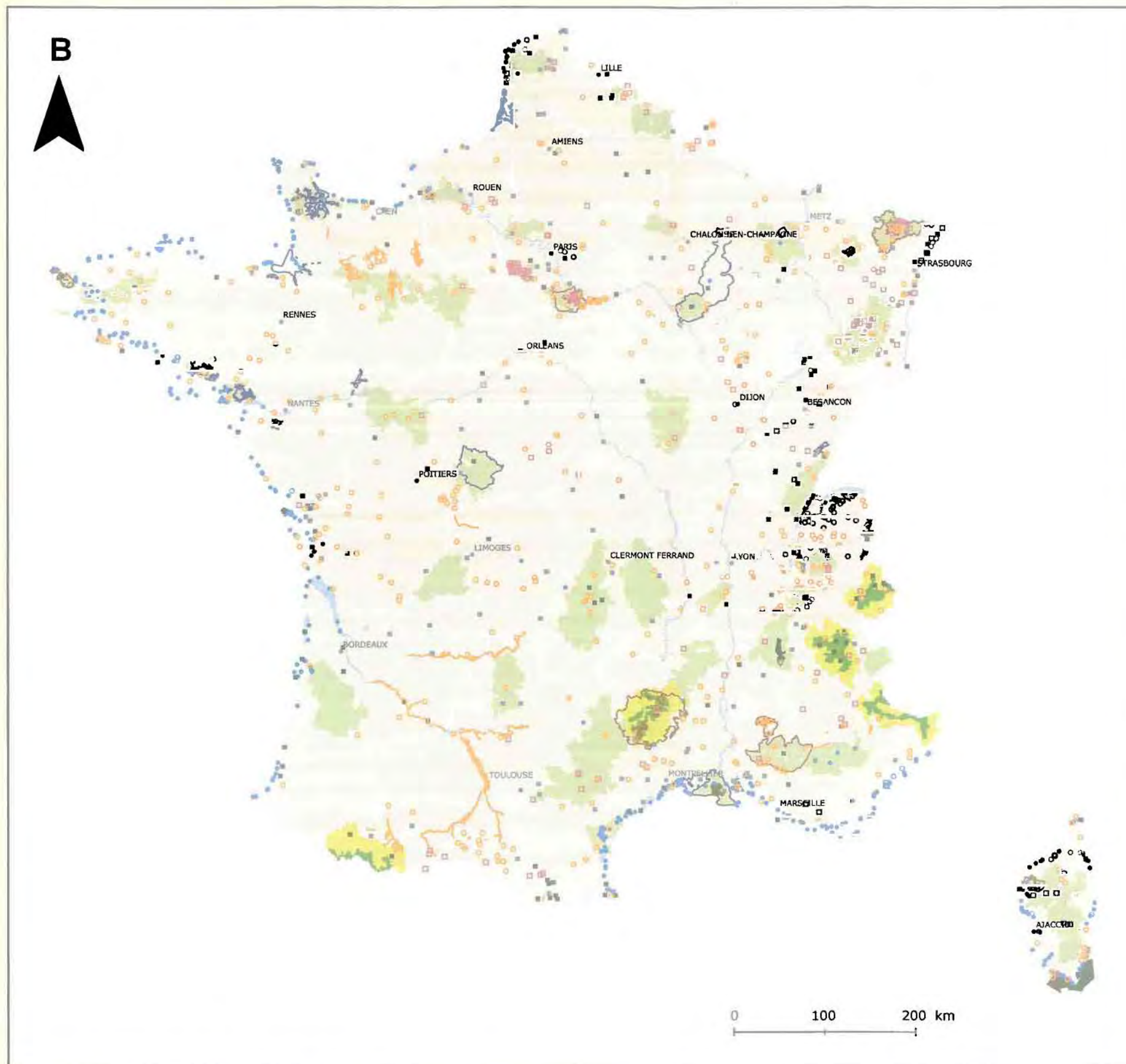
ΕΛΛΑΔΑ					
ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)	ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (ha)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΑΙΑΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (%)
Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές	107.086	0.84	8. Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς	34.087	0.26
Εκτροφεία Θηραμάτων	3.603	0.023	9. Περιοχές στις οποίες έχει απονεμηθεί το Ευρωδίπλωμα	4.850	0.04
Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης	-	-			
Περιοχές Προστασίας της Φύσης	-	-			
Περιοχές Οικοανάπτυξης	-	-			

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

ΧΑΡΤΗΣ 1 : ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαίσιου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα

Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας

Ντυκέν Μαρί Νοέλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
- ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΑ
- ΦΥΣΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ
- ΦΥΣΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΕΚΤΑΣΗΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΑΠΟ 5000 ha
- ΕΚΟΥΣΙΑ ΦΥΣΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ
- ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΔΑΣΩΝ
- ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
- ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΒΙΟΤΟΠΩΝ
- ~ ΚΟΙΤΗ ΝΕΡΟΥ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΒΙΟΤΟΠΟΥΣ
- ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ : ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΖΩΝΗ
- ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΖΩΝΗ
- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΑΡΚΟ
- ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (RAMSAR)
- ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΟΣΦΑΙΡΑΣ ΤΗΣ ΟΥΝΕΣΚΟ

ΧΑΡΤΗΣ 2 : ΕΘΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :
Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαίσιου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα
Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας
Ντυκέν Μαρί Νοέλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ :
Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
- ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΑ
- ΕΘΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ : ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΖΩΝΗ
- ΕΘΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΖΩΝΗ

ΧΑΡΤΗΣ 3 : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΑΡΚΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαίσιου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα

Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας
Ντυκέν Μαρί Νοέλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

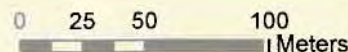
● ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΛΥΓΡΑ ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΑΡΚΟ

ΧΑΡΤΗΣ 4 : ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΑΡΚΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

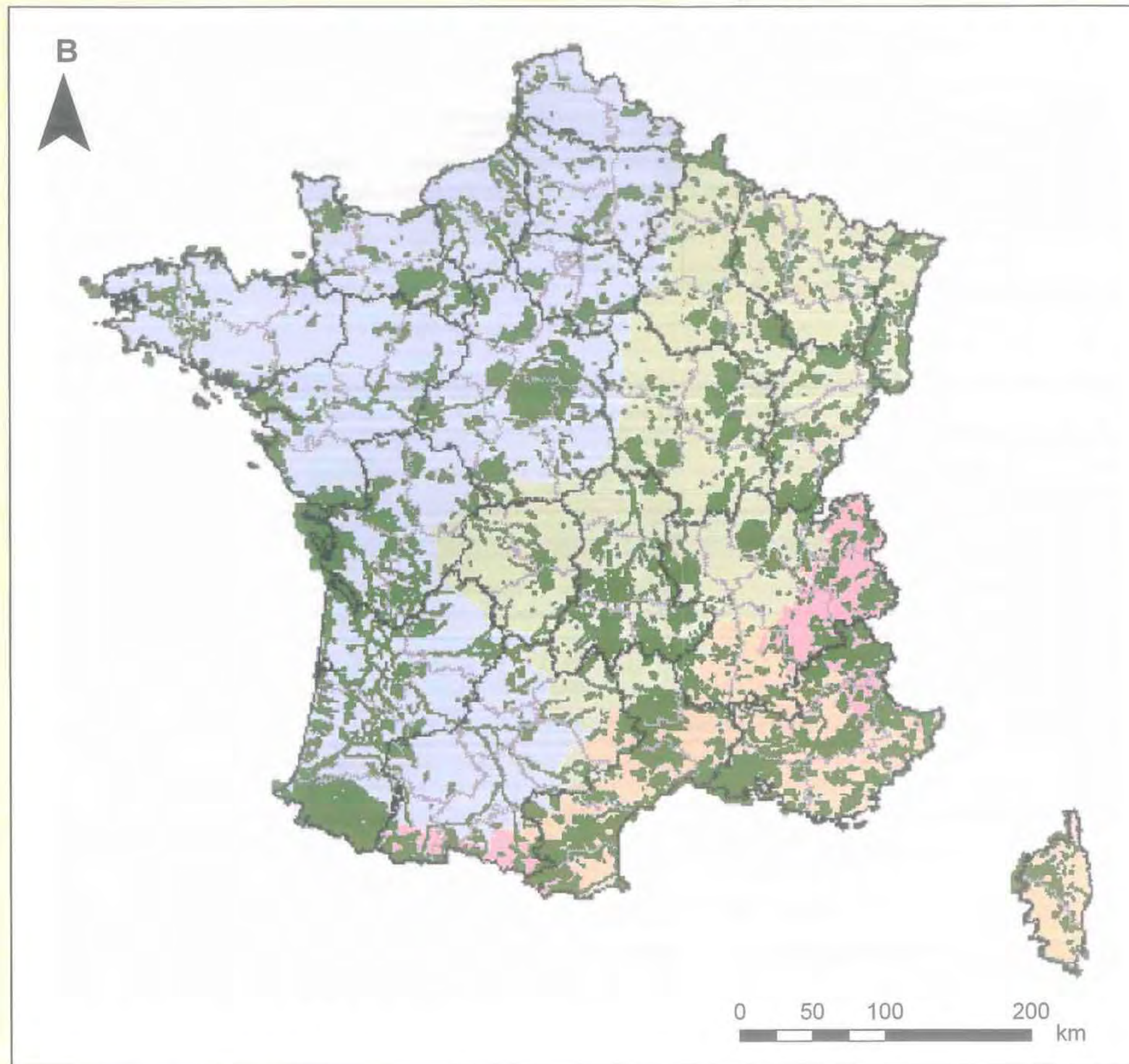
 ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ

 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΑΡΚΟ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
08/12/2017 20:16:27 EET - 137.108.70.7

ΧΑΡΤΗΣ 5 : ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαίσιου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα
Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας
Ντυκέν Μαρί Νοέλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

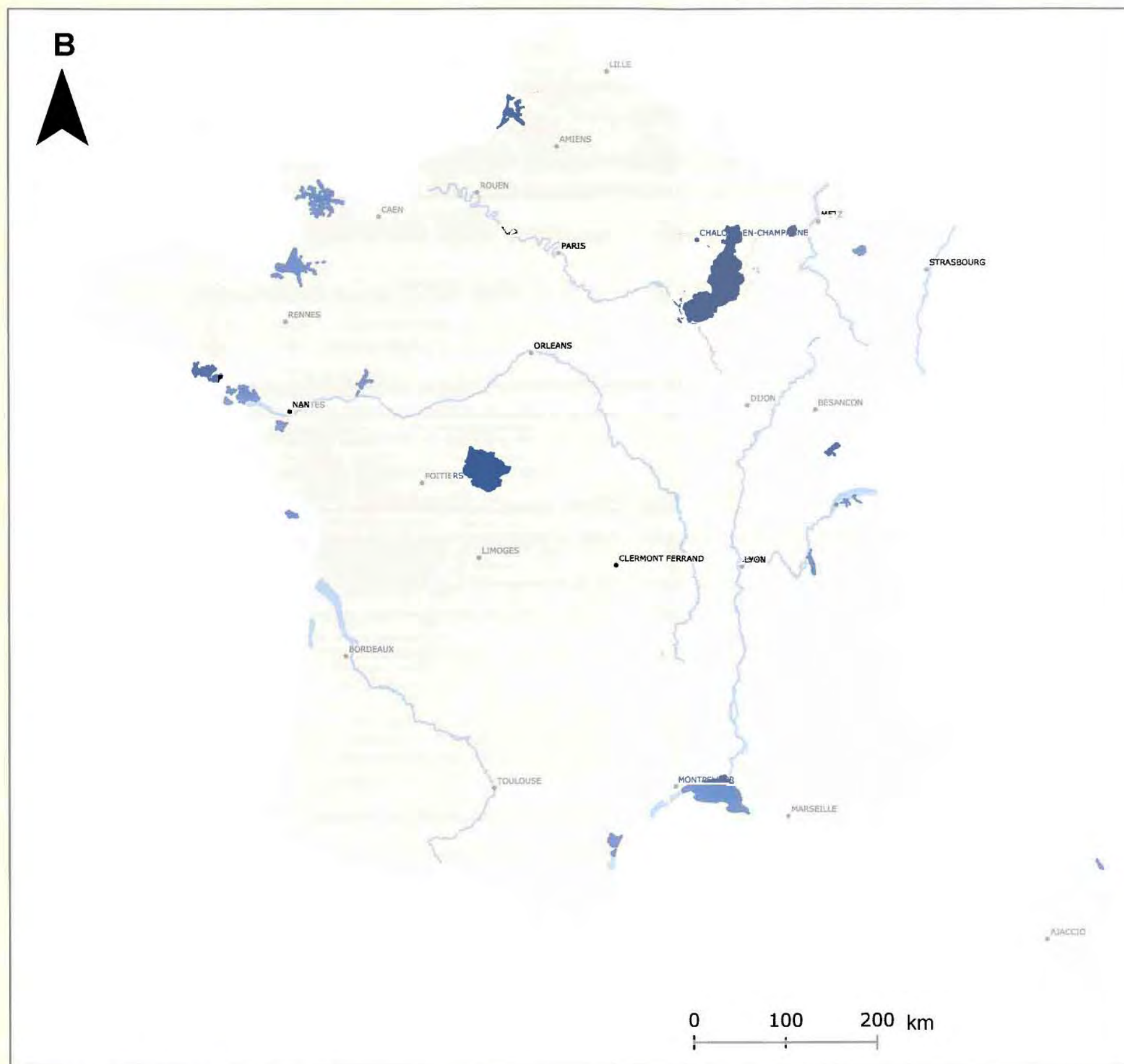
- ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA 2000
- ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ
- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΒΙΟΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ
- ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΧΩΡΑΣ
- ΑΛΠΙΚΟ
- ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ

ΧΑΡΤΗΣ 6 : ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (RAMSAR) ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαίσιου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα

Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας

Ντυκέν Μαρί Νοέλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

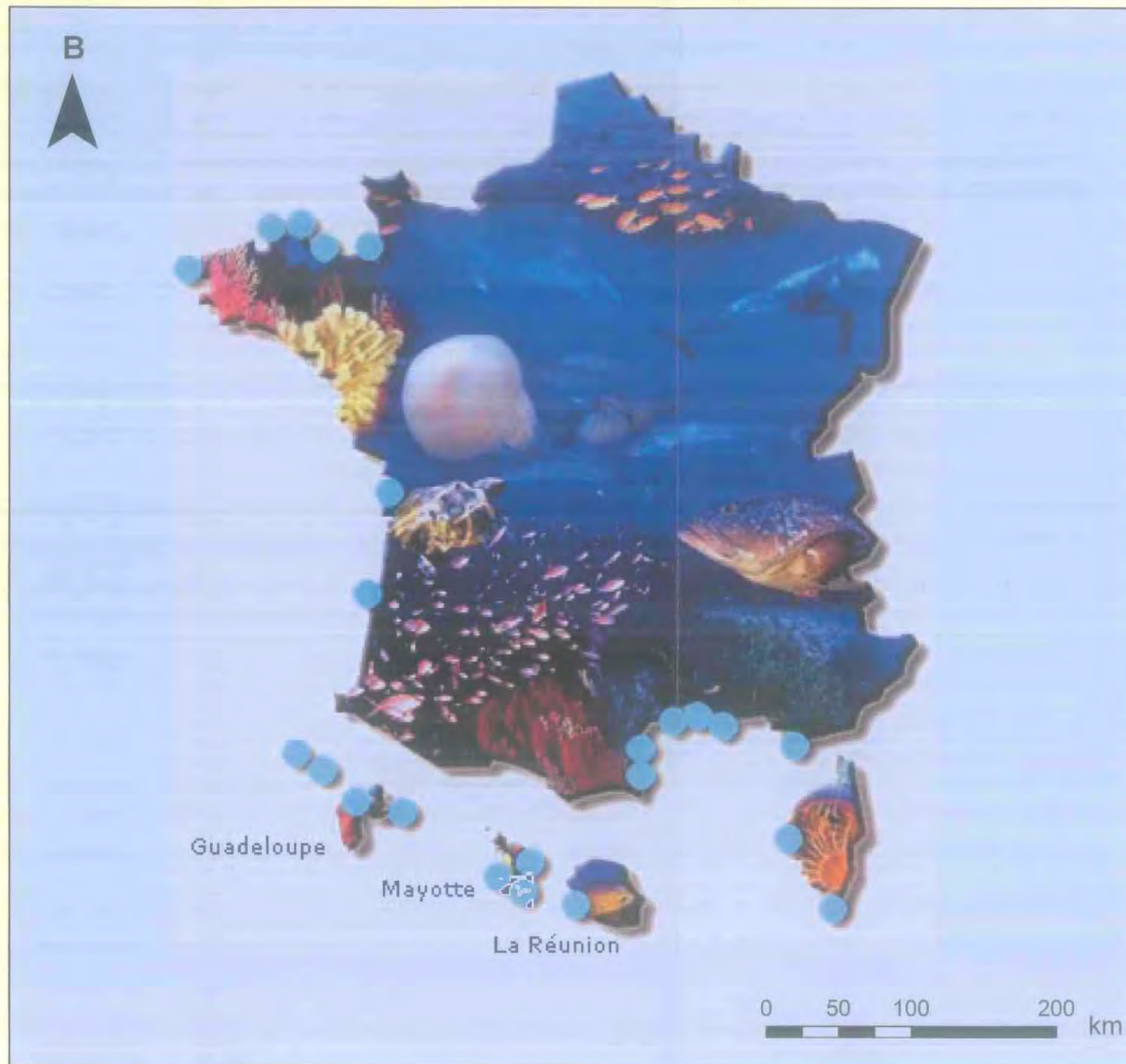
● ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΑ

ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΣΗΜΑΣΙΑΣ (RAMSAR)

ΧΑΡΤΗΣ 7 : ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΚΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαίσιου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα

Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας

Ντυκέν Μαρί Νοέλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

● ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ

ΧΑΡΤΗΣ 8 : ΕΘΝΙΚΟΙ ΔΡΥΜΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαίσιου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα

Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας
Ντυκέν Μαρί Νοέλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

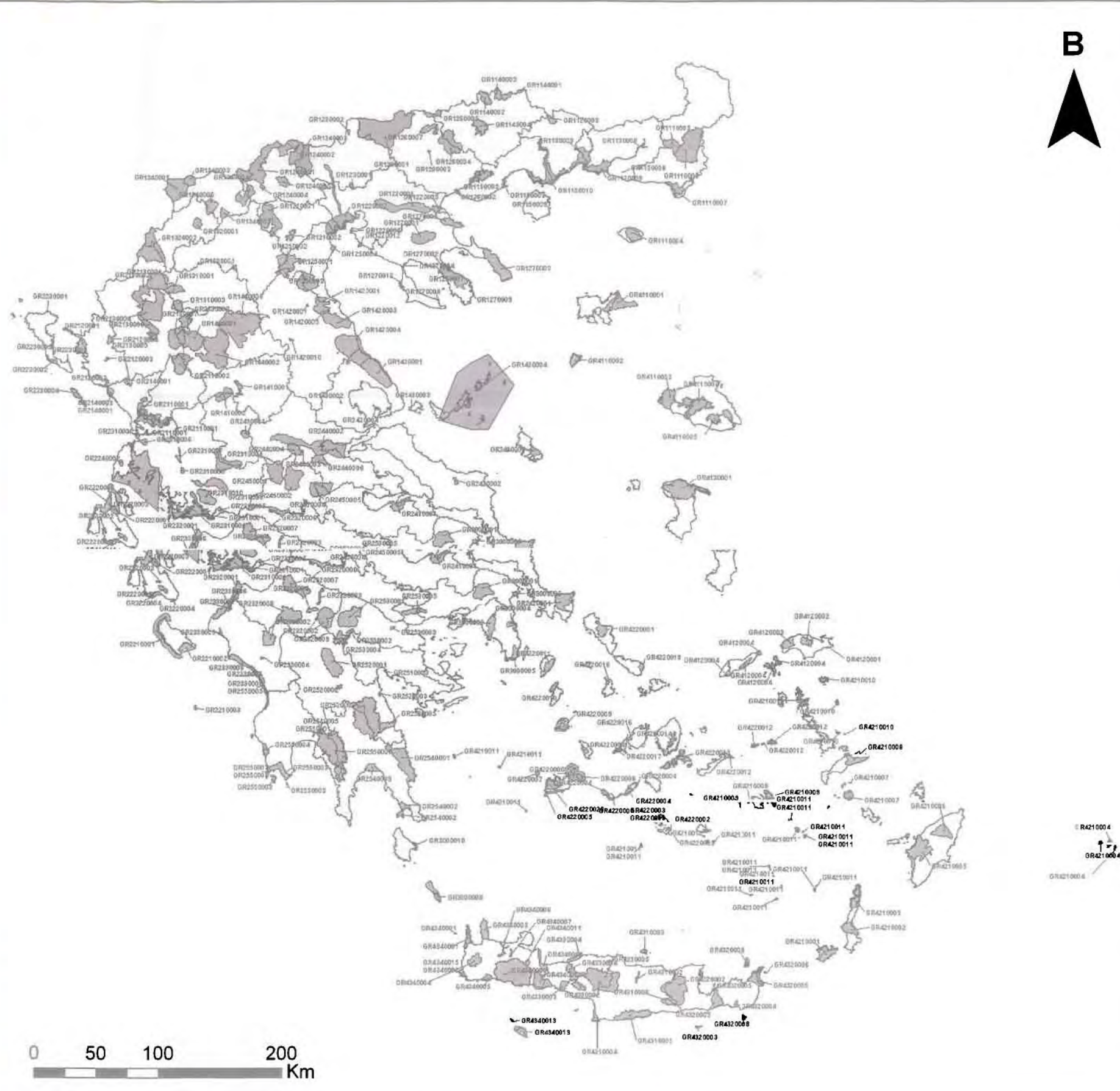
ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ

ΠΗΓΗ : Εργαστήριο Χωρικής Ανάλυσης GIS και Θεματικής Χαρτογραφίας, ΤΜΧΠΠΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας,

Ιδία Επεξεργασία

ΧΑΡΤΗΣ 9 : ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΤΟΠΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (pSCI) ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

**Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαισίου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας**

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα

Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας

Ντυκέν Μαρί Νοέλ

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ :**

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΠΗΓΗ : (Η. Μπεριάτος, 2003)

ΧΑΡΤΗΣ 10 : ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (RAMSAR) ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαίσιου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα

Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας

Ντυκέν Μαρί Νοέλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΣΗΜΑΣΙΑΣ (RAMSAR)

ΠΗΓΗ : Εργαστήριο Χωρικής Ανάλυσης GIS και Θεματικής Χαρτογραφίας, ΤΜΧΠΠΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας,

Ιδία Επεξεργασία

ΧΑΡΤΗΣ 11 : ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΚΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Συγκριτική ανάλυση θεσμικού
πλαίσιου προστατευόμενων περιοχών
μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Χριστοπούλου Όλγα
Βαθμολογητές : Μπεριάτος Ηλίας
Ντυκέν Μαρί Νοέλ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Λάσκου Γαρυφαλλιά
Σκυριανού Κωνσταντίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ
ΖΑΚΥΝΘΟΥ

(για την προστασία και την
διαχείριση του κόλπου του Λαγονά,
ο οποίος είναι η πιο σημαντική
περιοχή αναπαραγωγής της
χελώνας *Caretta caretta*)

ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ
ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

(για την προστασία της
μεσογειακής φώκιας
Monachus monachus)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Aulong St., 2002. La directive 92/43/CEE dite "Habitats, Faune, Flore" : Analyse comparative de sa mise en œuvre en Europe. Rapport final pour le CNASEA.

Christopoulou O., E. Kesari., 2007. "Evaluation of recent policy about protected areas in Greece". Proceedings of International Conference "Sustainable Development 2007". Vol. 2, pp. 495-504.

Christopoulou O., Haidarlis M., Durousseau M., 2008. "La gestion des sites Natura 2000. (ed.) La mise en place des cartes nationaux", University of Thessaly Press (impression).

European Commission, 2005. "Integrated management of Natura 2000 sites : the contribution of Life – nature projects" : Life III, Office for Official Publications of the European Communities.

Ministère d' Agriculture et de la pêche, 1994. "La Gestion Durable des Forêts Française".

Ελληνική Βιβλιογραφία

Καραδήμας Δ., 2008. «Διπλωματική Εργασία : Η Κατάσταση των Φυσικών Πόρων στην Ελλάδα», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος.

Μπεριάτος Η., 2003. «Σχεδιασμός και Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών στην Ελλάδα : Θεσμικές Εξελίξεις, Προβλήματα και Προοπτικές», Αειχώρος, Τόμος 2, Τεύχος 1, σελ : 58 – 89.

Τάχος Α., 1995. «Δίκαιο Προστασίας του Περιβάλλοντος», Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη.

Τσιλιμίγκας Γ., 1998. «Διπλωματική Εργασία : Οι Συμμετοχικές Διαδικασίες στον Χωρικό Σχεδιασμό», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Βόλος.

Χριστοπούλου Ό., 2007. «Περιβαλλοντική Διαχείριση και Πολιτική», Μεταπτυχιακό, Σημειώσεις.

Εργαστήριο Χωρικής Ανάλυσης GIS και Θεματικής Χαρτογραφίας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Δικτυακοί Τόποι

www.ecocrete.gr «Το βήμα των οικολογικών και περιβαλλοντικών ομάδων της Κρήτης»

www.ornithologiki.gr «Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία»

www.el.wikipedia.org «Βικιπαίδεια, Η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια»

www.minenv.gr «Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.)»

www.unep.org «United Nations Environment Programme - Πρόγραμμα Περιβάλλοντος Ηνωμένων Εθνών »

<http://europa.eu/> «Η δικτυακή πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

www.unric.org «United Nations Regional Information Centre - Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών»

www.unesco.org/mab/ «United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών»

www.unesco-center.gr/articles.htm «Κέντρο UNESCO Ελλάδος»

<http://inpn.mnhn.fr/isb/index.jsp> «Inventaire National du Patrimoine Naturel - Εθνικός Κατάλογος Φυσικής Κληρονομιάς»

<http://accres.inrp.fr/evolution> «Evolution - Biodiversité - Εξέλιξη - Βιοποικιλότητα»

www.airesmarines.org «Aires Marines protégées Françaises -

Προστατευόμενες Γαλλικές Θαλάσσιες Περιοχές»

www.natura2000.fr «Le portail du réseau Natura 2000 -

Η δικτυακή πύλη του δικτύου Natura 2000»

<http://fr.wikipedia.org> «Wikipedia»

www.developpement-durable.gouv.fr «Ministère de l'Écologie, de l'Énergie, du
Développement durable et de
l'Aménagement du territoire»

www.ambafrance-gr.org «Πρεσβεία της Γαλλίας στην Ελλάδα»

www.ecologie.gouv.fr «Ministère de l'Écologie, de l'Énergie, du
Développement durable et de l'Aménagement du
territoire»

www.parcs-naturels-regionaux.tm.fr/fr/accueil « Fédération des Parcs
Naturels régionaux de
France»

[Fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000](http://fr.wikipedia.org/wiki/Natura_2000) «Wikipedia»

www.reserves-naturelles.org «Les réserves naturelles de France»

www.ekbv.gr «Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υγροτόπων »

www.minaagric.gr «Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων»

www.anto.gr «Ελληνική Δημοκρατία - Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης -
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού»

www.parnitha-np.gr «Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας»

www.oikotechnics.org «OikoTechnics Institute - Ερευνητικά Θέματα»

www.nhmc.uoc.gr «Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης»

www.ksk.gr «Κυνηγετικός Σύλλογος Κέρκυρας»

www.alfa-omega.gr «Κυνηγεσία και Κυνοφιλία»

Ελληνική Νομοθεσία

Νόμος 1650/1986, «Προστασία του Περιβάλλοντος»
(ΦΕΚ Α' 160/15-16.10.1986)

Νόμος 998/1979, «Προστασία των Δασών και των Δασικών εν γένει
Εκτάσεων της Χώρας»
(Φ.Ε.Κ.289/29-12-1979/Τ.Α')

Νόμος 3208/2003, «Προστασία των Δασικών Οικοσυστημάτων, Κατάρτιση
Δασολογίου, Ρύθμιση Εμπραγμάτων Δικαιωμάτων επί
Δασών και Δασικών εν γένει Εκτάσεων και άλλες
Διατάξεις»
(ΦΕΚ 303Α 24-12-2003)